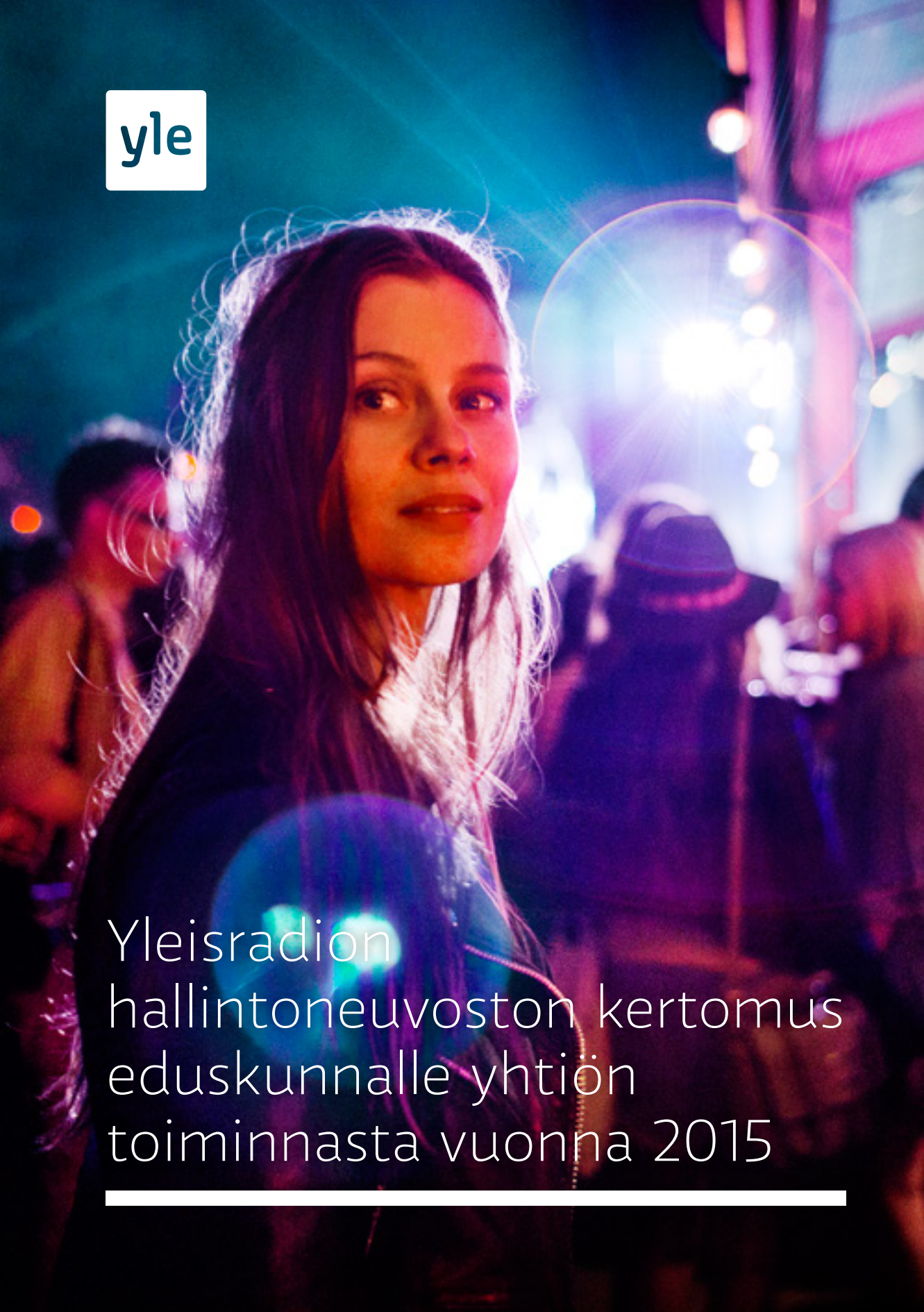

Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015

Yleisradion toiminnasta annetun lain 6 §:n mukaisesti yhtiön hallintoneuvosto antaa eduskunnalle kertomuksen Ylen julkisen palvelun toteutumisesta.

Koko kansan Yle

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Mediakenttä elää maailmanlaajuisesti voimakkaassa murroksessa. Uudenlaiset median käyttötavat ja teknologiat ovat mullistaneet muiden muassa ihmisten ajankäyttöä median parissa, sisältöpalveluita ja rahavirtoja.

Näin on käynyt Suomessakin ja sen vuoksi keskustelu niin Ylen kuin laajemmin mediakentän ympärillä on ollut äärimmäisen vilkasta.

Loppukeväästä 2015 aloittaneen Juha Sipilän johtaman hallituksen ohjelmassa on kirjaus parlamentaarisen työryhmän asettamisesta. Sen tehtävänä on selvittää Ylen rahoitusta ja asemaa. Loppuvuodesta kyseinen työryhmä aloittikin työskentelynsä kansanedustaja Arto Satosen johdolla.

On välttämätöntä, että yhteiskunnassamme käydään ajoittain keskustelua Ylen asemasta ja julkisen palvelun tehtävästä. Keskustelun on myös johdettava aika ajoin toteutettaviin linjauksiin, jotka tulee tehdä mahdollisimman laajassa parlamentaarisessa yhteisymmärryksessä, huolellisesti harkiten sekä poukkoilua välttäen.

Julkinen palvelu on keskeinen osa sivistys- ja oikeusvaltiota sekä kansalaisyhteiskuntaa. Julkisen palvelun tehtävään kuuluvat olennaisesti myös luotettavuus ja riippumattomuus poliittisista suhdanteista.

Laki Yle-verosta kiteyttääkin sattuvasti: ”Yleisradion tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheispalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin.” Julkinen palvelu tulee ymmärtää myös universaalisena oikeutena.

Yle monipuolisuudessaan onkin tärkeä osa suomalaisten jokapäiväistä elämää. Yleen luotetaan ja yleisösuhde on vahva ja kiinteä. Yleisradion hallintoneuvoston jäsenet ja erityisesti sen puheenjohtaja sekä yhtiön toimiva johto saavat runsaasti kansalaispalautetta Yle-veron maksajilta. Tähän suomalaisilla on oikeus ja suoranainen velvollisuuskin. Vaikka hallintoneuvoston tehtävien ja ohjelmapolitiikan välille onkin viisaasti rakennettu palomuuri, tulee kansalaispalautetta kuunnella herkällä korvalla. Kokonaisuutena se viestii suomalaisten ja Ylen vahvasta keskinäisriippuvuudesta, jota voisi kutsua jopa viha-rakkaus-suhteeksi.

Teknologisen muutoksen vauhdissa Yle on mukana. Mediankäytön muuttuessa Yle on siirtänyt julkaisujen ja sisältöjen kehittämisen painopistettä verkkoon unohtamatta Ylen perinteisten radio- ja televisionkäyttäjien ylivoimaista enemmistöä. Yle Areenan palvelut ovat laajentuneet ja monipuolistuneet ja yhä useampi on löytänyt ne itselleen tarpeellisina ja hyödyllisinä.

Erottamaton osa laadukasta tiedonvälitystä on mediakentän moninaisuus. Tarvitaankin julkisen palvelun yhtiöiden ja kaupallisen median rinnakkaiseloa. Maissa, joissa on asianmukaisesti hoidettu ja toimiva julkisen palvelun yhtiö, myös muu mediakenttä toteuttaa tehtäväänsä laadukkaasti ja sananvapautta laajentaen.

Yhtiö painottaa strategiassaan laatua määrän sijaan. Yle ei pyri markkinaosuuksien kasvattamiseen vaan tavoitettavuuteen. Päivitetyt tavoitteet perustuvat onnistumiseen julkisen palvelun tehtävässä. Kolme keskeistä asiakkuustavoitetta ovat:

1. Yle tavoittaa kaikki suomalaiset, päivittäin 75 prosenttia, viikoittain 95 prosenttia
2. Yle on henkilökohtaisesti tärkeä
3. Suomalaiset arvostavat Yleä.

Yleä arvostetaan ja siihen luotetaan. Tuoreimman tutkimuksen mukaan 77 % suomalaisista luottaa Yleen erittäin tai melko paljon. Uutistoiminnan luotettavuus ja asiantuntevuus korostuu erityisesti erilaisten kriisien yhteydessä.

Laadukas, monipuolinen ja arvostusta nauttiva työ ei ole mahdollista ilman asiansa osaavaa, innostunutta ja ahkeraa henkilökuntaa, joka ansaitsee kiitokset.

Yle antaa paljon suomalaisille ja vuorovaikutuksessa elävänä myös saa paljon. Aidoimmillaan ja parhaimmillaan Yle samanaikaisesti sivistää, viihdyttää ja tyydyttää tiedon tarvetta. En malta olla mainitsematta kuinka voimakkaasti olen omakohtaisesti kokenut näiden kolmen ulottuvuuden samanaikaisuuden esimerkiksi *Muistojen Bulevardin* tai *Kiveen hakattujen* äärellä.

Helsingissä huhtikuun 5. päivänä 2016 Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston puolesta

Kimmo Kivelä
puheenjohtaja

Tiivistelmä

Ylen julkisen palvelun tarjonta säilyi vuonna 2015 entisen laajuisena ja yleisösuhde hyvänä mediankäytön muutoksessa.

Yle tavoitti vuoden aikana kaikki suomalaiset ja päivittäin 72 prosenttia heistä. Yle tavoitti päivittäin keskimäärin vajaat kolme miljoonaa suomalaista television kautta, noin kaksi miljoonaa radiokanavillaan ja reilut puoli miljoonaa suomalaista verkossa. Radion ja tv:n tavoittavuus on pysynyt kutakuinkin ennallaan, kun taas verkkosisältöjen tavoittavuus on noussut yhteensä 16 prosenttia.

Vuonna 2015 Yle TV1 oli edelleen katsotuin tv-kanava ja Yle Radio Suomi kuunnelluin radiokanava. Yle Areena oli Taloustutkimuksen mittauksessa jälleen arvostetuin kotimainen verkkobrändi.

Suomalaisista 76 prosenttia pitää Ylen palveluja tai vähintään yhtä niistä kiinnostavana. Luottamus Ylen uutistoimintaan vahvistui edellisvuodesta. Kyselytutkimuksen mukaan puolet suomalaisista luottaa Ylen uutisiin erittäin paljon ja kaikkiaan 92 prosenttia vähintään melko paljon.

Myös luottamus koko yhtiötä kohtaan on pysynyt korkealla, vaikka arvostuksissa oli edellisvuotta enemmän hajontaa. Ylen arvoa mittaavan tutkimuksen mukaan 77 prosenttia suomalaisista luottaa Yleen erittäin paljon tai melko paljon. Valtaosa katsoo Ylen myös onnistuneen julkisen palvelun tehtävässään vähintään melko hyvin.

Vuoden suurimpiin panostuksiin kuuluivat eduskuntavaalit, Sibeliuksen 150-vuotisjuhlan ohjelmisto sekä vahva kotimainen draama, joka herätti lisääntyvässä määrin kansainvälistäkin kiinnostusta. Yle Urheilu välitti muun muassa yleisurheilun MM-kisat Pekingistä ja nuorten jääkiekon MM-kisat Helsingistä.

Laajassa eduskuntavaali-ohjelmistossa Yle haastatteli lähes kaikki eduskuntavaaliehdokkaat suomeksi ja ruotsiksi Vaalikonetta varten ja julkaisi videot Vaaligalleriassa. Yle Sápmi julkaisi saamelaiskäräjien vaalien alla Yle Areenassa Saamen vaaligallerian.

Alueelliset uutiset saivat lisää tilaa sekä radiossa että tv:ssä. Yle aloitti alueelliset tv-uutiset Lapissa ja Pirkanmaalla sekä pidensi alueellisten ohjelmien lähetysaikaa Yle Radio Suomessa. Yle tarjosi sisältöjä radiossa noin 100 000 tuntia ja tv:ssä lähes 20 000 tuntia. Yle Areenassa käynnistyksiä oli merkittävästi edellisvuotta enemmän, noin 30 miljoonaa kuukaudessa.

Yle on parantanut esteettömyyttä ja erityisryhmien palveluja hallintoneuvoston aiempien linjausten mukaisesti. Yle on tehnyt vuoden aikana lisää ohjelmia viittomakielellä ja parantanut uutis- ja urheilusivuston käytettävyyttä näkövammaisille. Monia käyttäjäryhmiä palvelevat selkouutiset laajenivat radion ja verkon lisäksi televisioon.

Ohjelmahankinnat kotimaan tuotantoyhtiöiltä kasvoivat tavoitteiden mukai-

sesti. Yle hankki sisältöjä tuottajilta 27,4 miljoonalla eurolla, toteutti yhteishankkeita ja osallistui tuotekehitykseen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Hallintoneuvosto hyväksyi marraskuussa 2015 Ylen talouden ja toiminnan suuntaviivat lähivuosille. Ne ohjaavat Ylen kehittämistä ja tarkentavat painotuksia, joilla Yle toteuttaa julkisen palvelun tehtäväänsä. Hallintoneuvosto painottaa linjauksissaan Ylen merkitystä koko kansan yleisradioyhtiönä, monipuolisten ja laadukkaiden sisältöjen tuottajana sekä digitalisaation mahdollistajana.

Ylen hallitus hyväksyi marraskuun lopussa uuden Suomalaisten keskellä -strategian, joka linjaa yhtiön toimintaa vuoteen 2020. Se ennakoi radion ja television rajua muutosta lähivuosina. Uusi strategia korostaa Ylen erityisinä tehtävinä journalismia, kulttuuria, oppimista ja urheilua. Yle myös pyrkii vahvistamaan rooliaan digitalisoituvan media-alan edistäjänä.

Esimerkki monialaisesta uudenlaisesta yhteistyöstä on Mediapolis Tampereella. Ylen aloitteesta siitä on kasvanut 30 organisaation ja noin 2 000 henkilön tarinankerronnan ja digitaalisen median keskus ja verkosto Pirkanmaalla.

Kansallisesti arvokkaiden arkistojen digitointi eteni suunnitellusti, ja Yle avasi verkon kautta lisää arkisto-ohjelmia yleisölle. Uusien sopimusratkaisujen ansiosta kokonaisia musiikkiohjelmia julkaistiin Elävään Arkistoon ja lisäksi pieni määrä valokuvia, videoita ja äänitehosteita julkaistiin avoimella lisenssillä.

Yle jatkoi myös koko televisiotuotantonsa muuttamista teräväpiirtoiseksi. Pasilan uusitut HD-televisiostudiot otettiin käyttöön helmikuussa 2015.

Toimitiloja ja tilankäyttöä tehostamalla Yle vapauttaa resursseja sisältöjen kehittämiseen. Vuoden 2015 lopussa Yle solmi merkittävän sopimuksen Ison Pajan tilojen vuokraamisesta VR:lle, joka muuttaa Pasilaan vuoden 2017 lopulla.

Talous pysyi tasapainossa, ja vuoden 2015 tulos oli 1,3 miljoonaa euroa voitollinen. Hallintoneuvoston linjausten mukaisesti yhtiön tulos voi suurten urheilu- ja muiden tapahtumien vuoksi vaihdella 5:n ja -5:n miljoonan euron välillä.

Ylen tuotot olivat yhteensä 472,0 miljoonaa euroa, joka on 3,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yle-veron osuus kokonaistuotoista oli 97,8 prosenttia eli 461,8 miljoonaa euroa.

Kaikissa työsuhteissa kertyi henkilötyövuosia yhteensä 3 555, mikä on 140 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Yle on jatkanut toimintansa määrätietoista kehittämistä myös laajoilla henkilöstön osaamista, toimintatapoja ja työkulttuuria uudistavilla hankkeilla, jotka tukevat sisällöntuotantoa, hyvää taloudenpitoa ja vastuullista toimintaa koko yhtiössä.

Ylen julkisen palvelun tehtävän toteuttamista ja toimintaympäristöä käsitellään kertomuksen luvuissa 1–4 ja yhtiön toiminnan kehittämistä ja taloutta luvuissa 5–6.

Sisällysluettelo

1. YLEN JULKISEN PALVELUN TEHTÄVÄ JA STRATEGIA 11
1.1 Yleisradion tehtävä
1.2 Ylen strategiset linjaukset ja tavoitteet

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA 17
2.1 Muutoksia Yleisradiota koskevaan sääntelyyn
2.2 Viestintäpolitiikka ja viestinnän sääntely
2.3 Kaupalliset mediamarkkinat
2.4 Mediankäytön ja -tarjonnan kehitys
2.5 Mediateknologian kehitys
2.6 Ylen julkisen palvelun rooli
2.7 Eurooppalaisten yleisradioyhtiöiden kehityslinjoja

3. YLEN SISÄLLÖT JA PALVELUT 27
3.1 Ylen julkaisut radiossa, televisiossa ja verkossa
3.2 Ylen tarjonta sisältökokonaisuuksittain
3.3 Saamenkieliset palvelut
3.4 Palvelut erityisryhmille ja muille vähemmistöille
3.5 Hartausohjelmat
3.6 Ulkomaille suunnattu tarjonta
3.7 Turvallisuus, varautuminen ja viranomaistiedottaminen
3.8 Yle suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuusvertailussa
3.9 Kotimaisten tuottajien rooli Ylen tarjonnassa

4. YLEN ARVO SUOMALAISILLE 57
4.1 Ylen onnistuminen julkisen palvelun tehtävässä
4.2 Ylen yleisösuhde televisiossa, radiossa ja verkossa
4.3 Yleisöpalautteen seuranta ja vuorovaikutus sidosryhmien kanssa

5. YLEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA TOIMINTAPERIAATTEET 69
5.1 Toiminnan kehittäminen
5.2 Riippumattomuus ja toimintaperiaatteet
5.3 Henkilöstön kehittäminen
5.4 Yhteiskuntavastuu Yle toiminnassa

6. YLEN RAHOITUS, KUSTANNUSRAKENNE JA HALLINTO 77
6.1 Ylen rahoitus ja tulot
6.2 Kustannusrakenteen kehitys ja kulut
6.3 Kustannukset sisältökokonaisuuksittain
6.3 Ylen hallinto ja organisaatio

LIITTEET 84
Hallintoneuvoston ja hallituksen päätöksiä sekä jäsenet
Saamelaiskäräjien lausunto
Sanastoa

Ylen julkisen palvelun tehtävä ja strategia

1

- **Hallintoneuvosto hyväksyi Ylen talouden ja toiminnan suuntaviivat lähivuosille.**
- **Ylen uusi strategia painottaa journalismin, kulttuurin, oppimisen ja urheilun merkitystä tarjonnassa.**
- **Yle vahvistaa rooliaan digitalisoituvan media-alan edistäjänä.**

1.1 YLEISRADION TEHTÄVÄ

1.1

Yleisradion tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheispalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkiseen palveluun liittyviä sisältöpalveluja voidaan tarjota kaikissa viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Julkisen palvelun tehtävä perustuu Yleisradiolakiin, jonka uudistus astui voimaan vuoden 2013 alussa eduskunnan yksimielisellä päätöksellä. Samalla päätettiin uudesta Yle-veroon perustuvasta rahoitusmallista, joka korvasi aiemman tv-lupamaksun (Laki yleisradioverosta 484/2012).

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan erityisenä tehtävänä on tukea kansanvaltaa, demokratiaa ja sananvapautta, vahvistaa kansallista ja alueellista kulttuuria sekä huomioida tarjonnassa myös erityisryhmien ja vähemmistöjen tarpeet.

Julkisen palvelun yleisradiotoimintaa harjoittavan tulee olla riippumaton poliittisten, taloudellisten ja muiden eturyhmien vaikutuksesta, jotta ohjelmisto heijastaisi monipuolisesti yhteiskunnassa vallitsevia erilaisia mielipiteitä ja arvostuksia.

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan perusteet on määritelty Euroopan Unionin sopimuksissa. Amsterdamin pöytäkirjan (1997) mukaan julkinen yleisradiotoiminta liittyy suoraan jokaisen yhteiskunnan demokraattisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin samoin kuin tarpeeseen turvata viestinnän moniarvoisuus.

1.2 YLEN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET

1.2

Suomalaisten tapa käyttää mediasisältöjä muuttuu yhä monimuotoisemmaksi. Samaan aikaan digitaalinen murros ja globalisaatio ovat käynnistäneet koko media-alalla rakennemuutoksen, joka asettaa myös Ylen uuden tilanteen eteen. Muutos koskee niin mediankäyttöä, jakelukanavia ja teknologioita kuin tapoja, joilla mediasisältöjä ja -palveluja tuotetaan.

Ylen on tärkeää pysyä muutoksen vauhdissa mukana, jotta julkisen palvelun tarjonta säilyy kiinnostavana ja tavoittaa suomalaiset tulevaisuudessakin. Ylellä on keskeinen tehtävä luotettavan tiedon,

YLEISRADION TEHTÄVÄ

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja voidaan tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti:

1) tukea kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia;
2) tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä;
3) ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat, tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen, painottaa lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmistoja sekä tarjota hartausohjelmia;
4) kohdella ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä, tuottaa palveluja saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvin osin myös maan muiden kieliryhmien kielellä;
5) tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;
6) edistää kulttuurien vuorovaikutusta ja ylläpitää ulkomaille suunnattua ohjelmatarjontaa;
7) välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa.

Laki Yleisradio Oy:sta, 7 §, Julkinen palvelu

sivistyksen, yhteisten kokemusten, vuoropuhelun ja kotimaisen kulttuurin turvaajana. Ylellä on suuri vastuu myös sisällöntuotannon ja luovan alan työllistäjänä sekä digitalisaation edistäjänä. Yhteiskunnan pirstaloituminen ja globalisaatio tuovat erityisiä haasteita.

Ylen vahvuutena on hyvä yleisösuhde ja yhteiskunnan arvostus julkisen palvelun tehtävää kohtaan. Suomalaisten luottamus Yleä kohtaan on yhä korkealla, mutta mitä enemmän maailma ympärillä muuttuu, sitä haastavampaa Ylen on pysyä merkityksellisenä koko kansan mediayhtiönä.

Julkinen keskustelu Ylen rahoituksesta ja tehtävästä on jatkunut samanaikaisesti, kun kaupallinen media etsii uusia ansaintamalleja maailmanlaajuisessa median murroksessa. Onnistunut rinnakkaiselo julkisen ja kaupallisen median välillä luo edellytyksiä monimuotoiselle ja laadukkaalle mediatarjonnalle Suomessa.

Hallintoneuvosto hyväksyi marraskuussa 2015 Ylen talouden ja toiminnan suuntaviivat lähivuosille. Ne ohjaavat Ylen kehittämistä ja sisältävät tarkennuksia painotuksiin, joilla Yle toteuttaa julkisen palvelun tehtäväänsä tulevina vuosina. Hallintoneuvosto painottaa linjauksissaan Ylen yhteiskunnallista roolia ja arvoa yhteiskunnalle monipuolisten sisältöjen ja palvelujen tuottajana.

YLEN TALOUDEN JA TOIMINNAN SUUNTAVIIVAT

1. Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan lähtökohtana on vastata demokraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin.

Yle toteuttaa laadukkaasti tiedonvälitys-, sivistys- ja kulttuuritehtäväänsä ja tukee kaikkien osallisuutta yhteisiin kokemuksiin.

2. Yleisradion tehtävänä on tarjota koko kansalle monipuolisia sisältöjä tarkoituksenmukaisilla jakeluteillä.

Yle palvelee koko väestöä ja tarjoaa laajaa sekä monipuolista palvelua tarkoituksenmukaisilla jakeluteillä julkisen palvelun tehtävänsä mukaisesti.

Televisio- ja radiokanavien sekä Areenan kokonaisuutta tarkastellaan mediankäytön muutoksia, muuttuvaa audio- ja videotarjontaa sekä teräväpiirtosiirtymää vasten. Sisältöihin ja palveluihin käytettävä osuus resursseista kasvaa. Yle lisää panostuksia verkkoon sisällöissä, palveluissa ja jakelussa.

3. Yleisradio on riippumaton moniarvoisuuden heijastaja ja yhteiskunnallisen arvon tuottaja.

Yle palvelee väestön moninaisia mediankäytön tarpeita ja vahvistaa tarjonnallaan monimuotoista kuvaa muuttuvasta maailmasta ja yhteiskunnasta. Yle vahvistaa yhteiskunnallista rooliaan edistämällä digitaalisuuden tuomia mahdollisuuksia.

4. Yleisradio vaikuttaa toimintaympäristön muutoksiin kehittämällä aktiivisesti omaa toimintaansa ja osaamistaan sekä yhteistyötä kumppaneiden kanssa.

Yle varmistaa että oman henkilökunnan osaaminen kehittyy vastaamaan ajan, erityisesti digitaalisuuden vaatimuksia ja hyödyntää aktiivisesti ulkopuolista osaamista.

Yle pyrkii pitämään kotimaiset ohjelmahankinnat vähintään nykytasolla ja ostot ulkopuolisilta mediapalveluiden tuottajilta monipuolisina. Yle sujuvoittaa toimintaansa ja luo uutta työn tekemisen kulttuuria sekä irrottaa resursseja uuden tekemiseen.

5. Yleisradion talous pysyy tasapainossa.

Yle lisää taloudellista ja toiminnallista joustavuutta ja käyttää sille suunnattuja varoja tehokkaasti ja läpinäkyvästi.

Marraskuussa Ylen hallitus hyväksyi Ylen uuden Suomalaisten keskellä -strategian, joka linjaa yhtiön toimintaa vuoteen 2020. Yle ennakoi uudessa strategiassaan radion ja television rajua muutosta lähivuosina. Strategian päivittäminen oli ajankohtaista, koska edellisen kauden tavoitteet päättyivät vuoden 2015 lopussa.

Uusi strategia painottaa julkisen palvelun yleisradiotoiminnan erityistä roolia journalismin, kulttuurin, oppimisen ja digitalisoituvan media-alan edistäjänä. Yle haluaa myös turvata urheilun lajikirjon ja kansallisesti tärkeiden urheilutapahtumien vapaan saatavuuden suomalaisille.

Ylen visio on luoda tilaa erilaisille ajatuksille ja yhteisille kokemuksille ja tehdä Suomesta yhä parempi paikka elää. Yhtiön strategisten tavoitteiden mukaiset konkreettiset kehittämistavoitteet asetetaan toiminnan vuosisuunnittelun yhteydessä ja niiden edistymistä arvioidaan vuosittain.

Uuden strategian mukaisesti Yle painottaa sisällöissä laatua määrän sijaan. Yhtiö panostaa korkeatasoisen journalismin ja monipuolisen kulttuuritarjonnan rinnalla oppimisen sisältöihin ja rakentaa kaikenikäisille uudenlaisen oppimisen ympäristön. Erityisen vastuun Yle haluaa kantaa muun muassa mediataitojen ja medialukutaidon kehittämisestä. Lapsille ja nuorille tuotetaan muuttuvaan mediankäyttöön soveltuvia uusia sisältöjä.

Jatkossa Yle tarjoaa tv-sisältöjä yhä enemmän Yle Areenassa ja vie radion nykyistä vahvemmin verkkoon. Ylen pyrkimyksenä on myös parantaa verkkopalvelujensa käytettävyyttä eri tilanteissa ja eri laitteilla. Perinteisten tv- ja radiokanavien merkitys säilyy silti vahvana, ja niiden sisältöjä Yle kehittää kerrontatapoja uudistamalla.

Samalla Yle jatkaa toimintansa määrätietoista ja rohkeaa uudistamista. Yhtiö on määritellyt strategisten tavoitteiden tueksi kahdeksan keskeistä kehittämistavoitetta vuosille 2016–2020. Ne liittyvät laadun vahvistamiseen, television ja radion uudistamiseen, verkkopalvelujen käyttökokemukseen sekä tehokkaaseen toimintaan ja yhteistyöhön kumppanien kanssa. Yhtiön kehittämistä ja toimintaperiaatteita kuvataan tarkemmin luvussa 5.

MISSIO

Yle vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa
ja kulttuuria tarjoamalla kaikille tietoa,
sivistystä, oivalluksia ja elämyksiä.

VISIO

Yle luo tilaa erilaisille ajatuksille
ja yhteisille kokemuksille.
Teemme Suomesta yhä paremman paikan elää.

ARVOT

Luotettavuus, riippumattomuus
ja ihmisen arvostaminen.

TAVOITTEET

Tavoitamme kaikki suomalaiset.
Yle on henkilökohtaisesti tärkeä.
Suomalaiset arvostavat Yleä.

Toimintaympäristön muutoksia 2

- **Ylen nettomääräinen rahoitus oli 461,8 miljoonaa euroa vuonna 2015. Rahoitus säilyy edellisen vuoden tasolla.**
- **Parlamentaarisen työryhmän selvitys Ylen tehtävästä ja rahoituksesta valmistuu kesällä 2016.**
- **Mediankäyttö monipuolistuu ja kansainvälinen kaupallinen kilpailu etenkin internetpalveluissa kovenee.**

2.1 MUUTOKSIA YLEISRADIOTA KOSKEVAAN SÄÄNTELYYN 2.1

Eduskunta päätti syksyllä 2015 budjettikäsittelyn yhteydessä, ettei Ylen rahoitukseen tehdä Yle-lain mukaista indeksitarkistusta vuodelle 2016. Indeksitarkistuksesta päätettiin luopua jo toisena vuonna peräkkäin osana julkisten menojen leikkauksia vaikeassa taloustilanteessa.

Ylen rahoitus vuodelle 2016 säilyi siten samansuuruisena kuin kahtena edellisenä vuonna eli 508 miljoonassa eurossa. Yle tilittää valtiolle tästä määrärahasta 10 prosenttia arvonlisäveroa, jonka jälkeen julkisen palvelun rahoitukseen Yle-verosta jää noin 462 miljoonaa euroa. Indeksin jäädytyspäätöksen mukaisesti valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:ää muutettiin väliaikaisesti vuoden 2016 ajaksi.

Lakia yleisradioverosta muutettiin siten, että vuoden 2016 alusta lähtien yksityishenkilöt eivät maksa Yle-veroa, jos maksuunpantava määrä on alle 70 euroa. Aiemmin pienin maksuraja oli 51 euroa. Muutoksen myötä Yle-veroa maksavien määrä väheni noin 300 000 henkilöllä. Tämä pienentää Yle-veron tuottoa vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa aiempaan verrattuna.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti lokakuun lopussa 2015 parlamentaarisen työryhmän arvioimaan Ylen tehtävää ja rahoitusta. Työryhmän puheenjohtajana toimii kansanedustaja Arto Satonen (kok.). Muut 11 jäsentä edustavat kaikkia eduskuntapuolueita.

Työryhmän tehtävänä on selvittää Ylen julkisen palvelun laajuutta, toteuttamistapaa ja rahoituksen tasoa sekä arvioida, miten eduskunnan omistajaohjaus Yleisradioon toteutetaan. Lisäksi työryhmä arvioi Ylen asemaa ja merkitystä mediamarkkinoilla sekä yhtiön merkitystä demokratian, sananvapauden sekä viestinnän monipuolisuuden ja riippumattomuuden kannalta. Työryhmän toimikausi kestää toukokuun 2016 loppuun.

Mediamarkkinoiden toimintaedellytyksiä LVM:n toimeksiannosta selvittänyt työryhmä luovutti raporttinsa joulukuussa 2015. Anssi Vanjoen johtama työryhmä esitti useita kevennyksiä mediamarkkinoiden sääntelyyn alan toimintaedellytysten parantamiseksi. Yleisradiota koskien työryhmä esitti muun muassa, että julkisen palvelun tehtävät

tulisi määritellä nykyistä tarkemmin ja että Ylen tulisi toimia kotimaisten tuotantojen jakeluyhtiönä ja osto-organisaationa. Ylen tehtäviä arvioiva parlamentaarinen työryhmä ottaa kantaa myös Vanjoen ryhmän raporttiin.

Viestintävirasto valvoo, että Yle noudattaa toiminnassaan yleisradiolakia (pois lukien 7 pykälässä mainitut julkisen palvelun tehtävät, jotka kuuluvat hallintoneuvoston toimivaltaan) sekä muuta radio- ja tv-toimintaa koskevaa lainsäädäntöä. Vuonna 2015 Viestintävirasto katsoi Ylen rikkoneen lain 12 pykälän mainonta- ja sponsorointikieltoa kahdessa asiassa:

- sponsoroitujen ohjelmien kieltoa *Partiomestari*-ohjelmasarjan tuottamista koskevassa yhteistyössä
- mainonnan lähettämisen kieltoa linkeissä, jotka Yle oli sisällyttänyt verkkosivulleen.

2.2 2.2 VIESTINTÄPOLITIIKKA JA VIESTINNÄN SÄÄNTELY

Vuoden 2015 alussa astui voimaan laaja viestintälainsäädännön kokonaisuudistus, tietoyhteiskuntakaari. Uudistus kokosi yhteen sähköisen viestinnän säädökset ja toi muutoksia viestintäpalvelujen käyttäjien oikeuksiin sekä uusia velvollisuuksia alan toimijoille.

Viestintävirasto sai laajemmat valtuudet säännellä maanpäällisten tv- ja radioverkkojen lähetyspalvelujen hintoja, mikä Ylen kannalta saattaa merkitä pienempiä antenniverkon jakelukustannuksia tulevina vuosina. Uudessa laissa ja sen pohjalta annetuissa asetuksissa oli muitakin Ylen kannalta tärkeitä säännöksiä, kuten tiettyjen urheilutapahtumien säilyminen vapaasti vastaanotettavilla tv-kanavilla sekä lastenohjelmia koskeva ohjelma- ja äänitekstitysvelvoite.

Tietoyhteiskuntakaareen sisältyvä verkkoneutraliteettisäännös korvautuu huhtikuussa 2016 EU-asetuksen säännöksellä. Verkkoneutraliteetti velvoittaa laajakaistaoperaattoreita kohtelemaan kaikkea internetliikennettä tasapuolisesti. Verkon avoimuuden taso säilyy EU-asetuksessa pääpiirteissään entisellään eikä sääntelyn muutoksella ole merkittäviä vaikutuksia mediasisältöjen tarjonnalle internetissä.

Marraskuussa 2015 Kansainvälisen televiestintäliiton ITUn radioviestintäkonferenssissa käsiteltiin jälleen kiisteltyä UHF-taajuuksien jakoa. Suurin erimielisyys koskee sitä, pitäisikö nykyään vain tv-käytössä olevat UHF-taajuudet 470–694 MHz sallia myös langattomille laajakaistaverkoille. Suomen ehdottama käyttömahdollisuuden laajentaminen ei edennyt Euroopassa. Muissa maanosissa langattoman laajakaistatekniikan käyttö näillä taajuuksilla tuli mahdolliseksi.

Eduskunta hyväksyi vuonna 2015 kaksi tekijänoikeuslain muutosta, joilla on vaikutusta myös tv-yhtiöiden toimintaan. Kesäkuussa voimaan tulleet muutokset koskevat tv-ohjelmien verkkotallennusta ja must carry -siirtovelvoitteen piirissä olevien kanavien edelleen lähettämistä.

Lakimuutoksen jälkeen tallennuspalvelujen tarjoajat (teleoperaattorit) ja tekijänoikeuksien haltijat voivat sopia televisio-ohjelmien verkkotallennuksesta sopimuslisenssisäännöstä hyödyntäen. Tämä antoi jo markkinoilla olleille verkkotallennuspalveluille lakisääteisen pohjan. Lakimuutoksen perusteella verkkotallennuspalveluista Kopiostolle maksettava tekijänoikeuskorvaus nosti joidenkin verkkotallennuspalvelujen kuluttajahintoja vuoden 2015 aikana.

Toinen muutos palautti kaapeli-tv-operaattoreille velvollisuuden maksaa tekijänoikeuskorvauksia Kopiostolle niin sanotun must carry -siirtovelvoitteen piirissä olevien kanavien edelleen lähettämisestä. Kopiosto tilittää keräämänsä korvaukset edustamilleen oikeudenhaltijoille.

2.3 KAUPALLISET MEDIAMARKKINAT

2.3

Kaupalliset mediayhtiöt etsivät uusia ansaintamalleja globaalin kilpailun puristuksessa.

Kaupallisten tv-yhtiöiden mainosmyynti ja koko tilastoitu mediamainonta vähenivät neljättä vuotta peräkkäin. Sen sijaan verkkomainonnan osuus on edelleen kasvanut ja on jo ylittänyt tv-mainonnan määrän. Vuonna 2015 koko tilastoitu mediamainonta oli runsaat 1,1 miljardia euroa, josta verkkomainonta kattoi neljänneksen.

Arvioiden mukaan Googlen osuus verkkomainonnasta oli noin 100 miljoonaa euroa eli noin 9 prosenttia ja Facebookin noin 30 miljoonaa euroa.

Mainosrahoitteisten mediapalvelujen toimintaedellytyksiä muuttaa mainostilan myynnin automatisointi, joka on korvaamassa henkilötyönä tehtävää myyntiä. Kohdennettava ja massiiviseen käyttödataan perustuva verkkomainonta heikentää perinteisten sähköisten mainosvälineiden, radion ja television, kilpailuasetelmaa globaalien internetjättien, kuten Googlen ja Facebookin rinnalla.

Sanomalehtien lisääntynyt verkkomainonta ei korvaa painetun median mainosmyyntitulojen laskua. Maakuntalehtien tilannetta vaikeuttaa myös tilaajamäärien lasku.

Maksullisten kansainvälisten verkkovideopalvelujen (kuten Netflix, HBO ja Viaplay) tilaajamäärä kasvoi edelleen jonkin verran. Tarkkoja tilastoja ei ole saatavilla, mutta yleisötutkimusten perusteella noin puoli miljoonaa kotitaloutta eli joka viides tilaa ainakin ajoittain näitä palveluja. Perinteisten maksu-tv-kanavien tilaajamäärä on hieman korkeampi, mutta laskusuunnassa.

Kansainvälisten maksullisten videopalveluiden ja kotimaisten televisioyhtiöiden rinnalla lehtitalot ovat perustaneet omia netti-tv-kanavia. Tunnetuimpia esimerkkejä ovat Helsingin Sanomien HSTV ja iltapäivälehtien ISTV ja IL-TV. Netti-tv:n mainonta oli vuonna 2015 kasvussa.

Kaupallisessa radiossa keskittyminen on jatkunut. Suurimmat toimijat, Bauer Media ja Sanoma, keräävät yli kolme neljäsosaa mainosmyynnistä. Bauer Media osti SBS Discoveryn radiokanavat keväällä ja Novan loppuvuonna 2015. Kokonaisuutena kaupallisen radion mainosmyynti kasvoi toista vuotta peräkkäin edellisten vuosien laskun jälkeen ja oli lähes 60 miljoonaa euroa.

Vapaasti vastaanotettavien mainosrahoitteisten televisiokanavien määrä nousi 11:een, kun SBS Discovery käynnisti kolmannen kanavansa Friin huhtikuussa 2015. MTV:n AVA ja Nelosen LIV kilpailevat entuudestaan samasta 25–44-vuotiaiden naisten kohderyhmästä. Ylen kanavat mukaan lukien Suomessa on nyt 15 valtakunnallista vapaasti vastaanotettavaa tv-kanavaa.

2.4 MEDIANKÄYTÖN JA -TARJONNAN KEHITYS

2.4

Televisiota katsotaan edelleen noin kolme tuntia päivässä. Viimeisten 20 vuoden aikana päivittäinen television katseluaika on kasvanut yli 40 minuutilla. Katselutottumukset kuitenkin muuttuvat ja sukupolvien väliset erot television käytössä lisääntyvät. Yli 40-vuotiaat seuraavat muita enemmän perinteisiä televisiokanavia.

Television katselussa, kuten muidenkin mediasisältöjen kulutuksessa, yleistyy myös tapa seurata tarjontaa eri päätelaitteilla samanaikaisesti. Katsoja voi oheisnäytön, kuten älypuhelimen tai tabletin avulla osallistua ohjelman sisältöön ja olla vuorovaikutuksessa muiden katsojien kanssa. Perinteisten kanavien vetovoima ja kilpailukyky perustuvat entistä enemmän suorien ohjelmien ja tapahtumien varaan.

Radiolla on edelleen vahva asema suomalaisten arjessa. Lähes kaikki suo-

malaiset kuuntelevat viikoittain radiota, keskimäärin noin kolme tuntia päivässä. Valtaosa kuuntelee radiota perinteisellä radiolaitteella, mutta varsinkin alle 30-vuotiaista entistä useampi älypuhelimella tai tietokoneella.

Verkon osuus erityisesti nuorten mediakäytössä jatkoi kasvuaan. Jo 46 prosentille internetiä käyttävistä ja uutisia seuraavista suomalaisista verkkomedia, mukaan lukien sosiaalinen media ja blogit, oli pääasiallinen uutislähde. Nuorista aikuisista verkkomediaa seuraa uutislähteenään valtaosa. Käytetyimmät verkon tv- ja videopalvelut alle 45-vuotiaiden keskuudessa olivat YouTube, Yle Areena, Katsomo, Netflix ja Ruutu.

Alle 55-vuotiaat seuraavat uutisia eniten verkossa. Uutiskäyttö on siirtymässä yhä vahvemmin mobiiliksi – vuonna 2015 jo puolet käytöstä tuli mobiililaitteilta – ja tämä kehitys jatkunee.

Kaupalliset mediayhtiöt ja muutkin toimijat, kuten teleoperaattorit, ovat hakeneet uusia tapoja tarjota sisältöjä kuluttajille. MTV on siirtänyt painopistettä maksu-tv-kanavista maksullisiin nettivideopalveluihin. Nelonen Media puolestaan julkisti radiokanaviensa täydennykseksi uuden Supla-suoratoistopalvelun, jossa voi kuunnella soittolistoja ja valita audiosisältöjä. Teleoperaattoreista Elisa on ryhtynyt rahoittamaan muutamia tv-tuotantoja Elisa Viihde-palveluunsa draamasta stand up -komiikkaan.

Sisältömarkkinointi eli kohderyhmän arvostaman sisällön tuottaminen kaupallisista lähtökohdista nousi esille yhä tärkeämpänä kaupallisen median tulonlähteenä, jolla mediayritykset pyrkivät korvaamaan supistuvaa mainostilamyyntiään. Esimerkiksi Kesko ilmoitti laajasta ruoka-aiheisesta sisältömarkkinoinnin yhteistyöstä Allerin kanssa.

Nuorten miesten keskuudessa uudeksi kiinnostuksen kohteeksi on noussut elektroninen urheilu eli suoratoistolähetykset videopelien kilpailullisesta pelaamisesta. Esimerkiksi Google esittää kansainvälistä kilpapelaamista YouTube Gaming -palvelussaan. Myös Yle on tarjonnut näkyvyyttä e-urheilulle omilla kanavillaan.

Suuret kansainväliset toimijat, kuten Facebook, ovat tarjonneet mediayhtiöille uusia palveluja sisältöjen julkaisemiseen yhteisöpalveluissa. Muun muassa The Times ja Bild käyttävät Facebookin uutta pika-artikkelijulkaisua. Myös useat ruotsalaislehdet kertovat tehneensä sopimuksia Facebookin kanssa. Uutismedian riippumattomuuden kannalta voi olla uhka, jos Facebookin ja muiden globaalien julkaisualustojen suosio uutisten julkaisijana ohittaa mediayhtiöiden omat julkaisukanavat.

2.5 MEDIATEKNOLOGIAN KEHITYS

Keskeisimmät teknologian kehitystä ennakoivat ilmiöt liittyvät käyttöliittymiin, automatisaatioon ja verkottumiseen. Median käsittely siirtyy entistä laajemmin verkon pilvipalveluihin. Käyttökokemuksen parantaminen on kotimaisten mediayritysten merkittävin kehittämiskohde kilpailussa globaaleja mediapalveluja vastaan.

Alle 45-vuotiaista lähes kaikilla (94 prosentilla) on käytössään älypuhelin. Henkilökohtaisten laitteiden yleistyminen on johtanut siihen, että yhdeksän kymmenestä alle 45-vuotiaasta käyttää verkon palveluja useita kertoja päivässä. Pikaviestipalveluja älypuhelimella (kuten WhatsApp, Snapchat) käyttää lähes puolet. Pikaviestipalvelut saattavatkin olla kehittymässä keskeisiksi viestintä- ja asiointikeskuksiksi.

Mobiililaajakaistayhteyksien yleistymisen myötä videopalveluja käytetään entistä enemmän henkilökohtaisilla laitteilla kodin ulkopuolella. Lisäksi käyttäjät tekevät lisääntyvässä määrin omia suoria videolähetyksiä älypuhelimien sovelluksilla (esimerkiksi Meerkat ja Periscope).

Internetiin kytketty äly-tv tuo entistä suuremman valikoiman verkon tilausvi-

POHJOISMAISET MEDIA- JA MEDIAJAKELUYHTIÖT LIIKEVAIHDON MUKAAN 2014

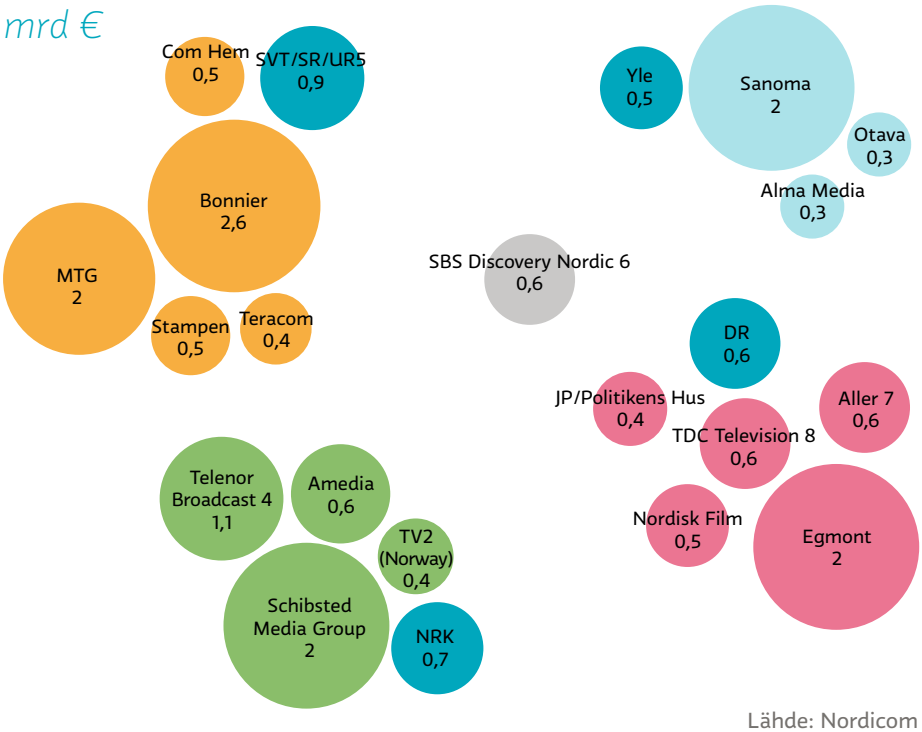

Lähde: Nordicom

ERÄIDEN KANSAINVÄLISTEN INTERNETPALVELUYRITYSTEN LIIKEVAIHDON VERTAILU SUOMALAISIIN MEDIAYRITYKSIIN 2014

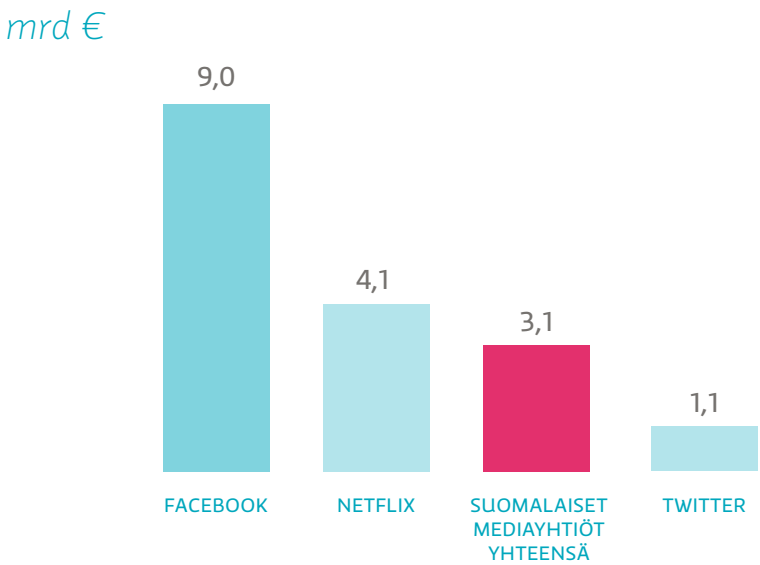

Lähde: Statista

MEDIAN SÄÄNTELY

- *Perinteisen sähköisen median sääntelyä arvioidaan Suomessa ja muualla EU:ssa*

MEDIATALOUS

- *Mainosmyynti vähenee*
- *Verkkoanalytiikka mainonnan apuna*
- *Internet-jättien verkkomainonta kasvaa*
- *Verkkovideopalvelut nousussa*
- *Lehtitaloille netti-tv-kanavia*
- *Sisältömarkkinointi lisääntyy*

MEDIANKÄYTTÖ JA -TARJONTA

- *Netti-tv:n katselu ja oheisnäytön käyttö lisääntyvät edelleen*
- *Verkko tärkein uutislähde*
- *Käyttäjien omat suorat videolähetykset älypuhelimilla*

MEDIATEKNOLOGIA

- *Älypuhelimet käytössä valtaosalla suomalaisista*
- *Pilvipalvelut laajenevat*
- *Laajakaistayhteydet vahvistuvat*
- *Broadcast-verkko säilyy tärkeänä*
- *Mediapalveluja tuodaan uudenlaisiin käyttöliittymiin (keinotodellisuus, 360-videot, autot tulevaisuudessa)*

deopalveluja eli VOD-palveluja olohuoneen isolle ruudulle.

Tabletit ja älypuhelimet eivät kuitenkaan ole vielä koko kansan laitteita. Laajakaistayhteyksien heikko laatu rajoittaa etenkin haja-asutusalueilla internetin audiovisuaalisten palvelujen käyttöä osalla väestöstä. Ylen tehtävän ja tavoittavuuden kannalta broadcast-verkot ovat siten yhä tärkeitä.

Audio on demand -kulutuksen osuus radiokäytöstä kasvanee hitaasti. On epävarmaa, kuinka voimakkaasti yleisöjen radiokäyttö siirtyy internetpohjaisiin palveluihin. ULA-radion roolia radiokanavien jakelutienä on ajankohtaista arvioida uudelleen vuonna 2018, kun ULA-verkkotoimiluvat tulevat haettaviksi. Älyteknologian kehittyessä erilaisia mediapalveluja voidaan tuoda tulevaisuudessa myös uusille alustoille, kuten verkottuneisiin autoihin (Connected Car).

Uusista teknologioista runsaasti julkisuutta on saanut virtuaalitodellisuus. Esimerkiksi New York Times on kokeillut keinotodellisuusvideoita journalistisessa kerronnassaan Googlen Cardbord -kehikolla. Ensi vaiheessa keinotodellisuuskuvan esittämiseen suunniteltuja virtual reality- eli VR-laseja hyödynnetään eniten tietokone- ja mobiilipeleissä, mutta muutaman vuoden kuluessa ne saattavat muodostua merkittäväksi journalistisen ja fiktiokerronnan välineeksi.

Käyttäjädatan hyödyntäminen on yhä tärkeämpi kilpailukykytekijä kaupallisille mediayrityksille. Ylen palveluissa käyttäjätietoa kerätään paremman henkilökohtaisen käyttökokemuksen tarjoamiseksi. Siinäkin Yle katsoo, että myös julkisen palvelun tarkoitus toteutuu eli tarjonta on kaikkien saatavilla.

2.6 YLEN JULKISEN PALVELU ROOLI

2.6

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan tehtävänä on tarjota palveluita yhtäläisin ehdoin. Median ja yhteiskunnan muutokset haastavat julkisen palvelun yhtiöitä ympäri Eurooppaa. Useassa maassa on tehty tai on tekeillä selvityksiä yleisradioyhtiöiden tehtävästä, rahoituksesta ja valvonnasta.

Lähiaikojen merkittävä kysymys on, miten julkisen palvelun perusajatuksen halutaan toteutuvan Suomessa. Julkinen palvelu on luotu osaksi tasa-arvoista eurooppalaista oikeusvaltiota, ei osaksi muuta mediamarkkinaa. Kyse on tällöin yleisradiotoiminnan yhteiskunnallisesta roolista kulttuurin, demokratian ja median moninaisuuden kannalta, ei suhteessa mediamarkkinoihin.

Julkisen palvelun perusajatuksena on tukea jokaisen tasavertaista osallisuutta yhteiskunnan jäsenenä ja mediapalvelujen käyttäjänä. Pirstoutuvassa ja globalisoituvassa maailmassa tämä tehtävä korostuu entisestään. Samalla se on yleisradiotoiminnalle kova haaste. Laaja tehtävä mahdollistaa sen, että Yle voi tarjota mahdollisimman monelle osallisuuden ja näkyvyyden yhteisessä julkisuudessa.

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnalla on tehtävän, tarjonnan ja toiminnan kautta vaikutuksia, jotka ulottuvat yhtiötä laajemmalle yhteiskuntaan. Niihin kuuluu muun muassa kotimaisen kulttuurin ja digitalisoituvan luovan alan edistäminen, mikä tukee alan työllisyyttä ja luo edellytyksiä kotimaiselle sisällöntuotannolle kiristyvässä kilpailutilanteessa.

Kaikkien suomalaisten luottamuksen saavuttaminen on yhä haastavampaa sekin. Suomalainen yhteiskunta ja kulttuuri on voimakkaassa murroksessa. Syksystä 2015 alkaen kasvanut maahanmuutto merkitsee akuuttia tarvetta maahanmuuttajien ja kantaväestön vuoropuhelun edistämiseen. Samalla voimistunee jo nähtävissä oleva kehitys, jossa osa suomalaisista hakeutuu valtamedian sijasta

vaihtoehtoisten tietolähteiden äärelle. Kuitenkin suurin osa suomalaisista edellyttää laadukasta ja luotettavaa uutisointia ja mediasisältöä.

2.7 2.7 EUROOPPALAISTEN YLEISRADIOYHTIÖIDEN KEHITYSLINJOJA

Vuoropuhelua julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta ja sen rahoituksesta ei käydä ainoastaan Suomessa. Median raju murros, lisääntyvä globaali kilpailu ja muuttuva mediankäyttö lisäävät paineita myös julkisen yleisradiotoiminnan arviointiin, muun muassa vaikutuksiin mediamarkkinoilla. Eurooppalaisen keskustelun keskiössä on varsinkin julkisen palvelun uutistoiminta verkossa.

BBC:n kymmenvuotinen lupakirja umpeutuu vuonna 2016. Uuden lupakirjan tärkeimpänä päämääränä on taata yhtiön riippumattomuus. Tästä lähtökohdasta tarkastellaan myös BBC:n valvontaa, johon odotetaan muutoksia.

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan riippumattomuus on noussut esille myös yleiseurooppalaisella tasolla viimeksi Puolan uusien medialakien myötä. Ne tiukentavat hallituksen määräysvaltaa julkisen palvelun mediayhtiöistä. Muun muassa tästä syystä EU-komissio käynnisti selvityksen siitä, rikkovatko Puolan hallituksen toimet EU:n oikeusvaltioperiaatetta.

Julkisen palvelun yleisradioyhtiöiden rahoitusjärjestelmien muutoksista on tehty päätöksiä Italiassa ja Sveitsissä. Italiassa tv-lupamaksu peritään heinäkuusta 2016 alkaen sähkölaskun yhteydessä ja samalla maksettava summa alenee. Sveitsissä on kansanäänestyksellä päätetty korvata radio- ja tv-lupamaksu mediamaksulla, joka kohdistuu miltei kaikkiin kotitalouksiin ja yrityksiin. Uuden järjestelmän on tarkoitus astua voimaan vuonna 2019.

Norjassa, Ruotsissa ja Britanniassa julkistettiin selvityksiä yleisradiotoiminnan

LAITTEIDEN YLEISYYS KOTITALOUKSISSA (15–74-VUOTIAAT)

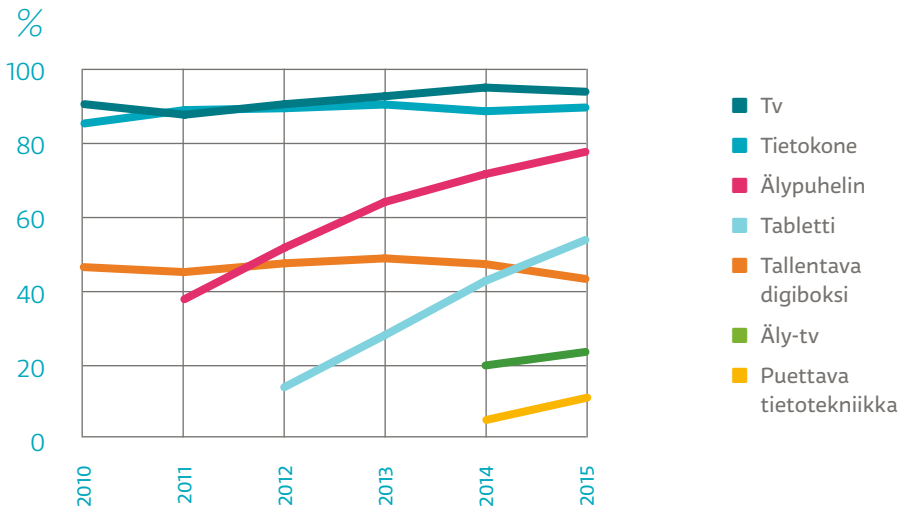

Lähde: Tilastokeskus

vaikutuksista mediamarkkinoihin. Selvitykset eivät anna tukea sille, että julkisella palvelulla olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, pikemminkin päinvastoin.

Norjassa todettiin muun muassa, ettei yleisradioyhtiö NRK:n alueellinen ja paikallinen uutistarjonta verkossa ole muiden mediatoimijoiden kova kilpailija, vaan myötävaikuttaa monipuolisempaan kokonaistarjontaan. Valtakunnallisia verkon uutis- ja ajankohtaispalveluja koskeva tarkastelu oli samansuuntainen. Sen mukaan ei voida juurikaan osoittaa, että verkkopalvelu nrk.no läsnäolollaan vähentäisi muiden toimijoiden mahdollisuuksia periä maksuja sisällöistään. Toisessa raportissa todettiin, että julkisen palvelun tarjoamat toimitukselliset uutis- ja muut verkkopalvelut eivät vähennä kaupallisten verkkopalveluiden käyttöä.

Ruotsissa tehdyn selvityksen mukaan eniten mediamarkkinoihin vaikuttavat digitalisaatio ja globalisaatio. Julkisen palvelun vaikutus on pohjimmiltaan myönteinen, mutta myös joitakin kilpailuasetelmaan liittyviä kielteisiä vaikutuksia esiintyy, mikä on odotettua ja kuuluu järjestelmään.

Britanniassa todettiin, ettei BBC:n sisältötarjonnan voida osoittaa vaikuttaneen kaupallisen television katseluun ja tuloihin eikä paikallislehdistön lukemiseen tai tuloihin.

LÄHTEET

- IAB Finland ry
- Mainonnan Neuvottelukunta
- TNS Gallup Oy
- Elisa
- Finnpanel
- MTV
- Uutismedia verkossa 2015, Reuters Institute Digital News Report – Suomen maaraportti
- Mary Meekers internet trends report
- Toimintaympäristökatsaukset, Yle
- Viestintävirasto
- Konkurransemessige virkninger av noen utvalgte NRK-tjenester. Samfunns- og næringslivsforskning AS. Rapport 02/2015.
- Fortrenger eller forsterker allmennkringkasterne. En analyse av samvariasjonen mellom allmennkringkastere og andre mediers nettsatsinger. Utarbeidet for NRK. OE rapport nr 2015-2.
- Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst. Myndigheten för radio och tv. Dnr 13/03001 och 14/01248.
- Response to the Department for Culture, Media and Sport's Charter Review consultation. Technical Annex B: Market Impact. BBC Trust. October 2015

Ylen sisällöt ja palvelut 3

- **Yle kehittää television ja radion kerrontatapoja ja panostaa Yle Areenan uudistamiseen.**
- **Erityis- ja vähemmistöryhmät huomioitiin ohjelmistossa monin tavoin. Yle on parantanut palvelujensa esteettömyyttä näkö- ja kuulovammaisille.**
- **Ylen julkisen palvelun tarjonta televisiossa on LVM:n selvityksen mukaan erittäin monipuolista.**

Valtaosa suomalaisista käyttää yhä Ylen perinteisiä radio- ja televisiosisältöjä. Mediankäytön muuttuessa Yle on kuitenkin siirtänyt julkaisun ja sisältöjen kehittämisessä painopistettä verkkoon. Televisio- ja radiotoiminta on silti pysynyt vahvana kerrontaa ja toimintatapoja uudistaen.

Eri julkaisuvälineiden – radion, television ja verkon – raja-aidat madaltuvat, kun mediankäyttö monipuolistuu ja sisältöjä ja palveluja käytetään monin eri tavoin omien mieltymysten mukaan. Monivälineellisyys ja transmediaisuus ovat siksi yhä keskeisempi osa Ylen sisältöjen ja julkaisujen suunnittelua.

3.1 YLEN JULKAISUT RADIOSSA, TELEVISIOSSA JA VERKOSSA

Vuonna 2015 Ylen tuottaman sisällön ja Ylen julkaisemien radio- ja televisio-ohjelmien määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Verkossa kävijämäärät jatkoivat edelleen kasvuaan. Yle Areena lisäsi suosiotaan, joskin sen käytön kasvu pysähtyi vuoden aikana.

Yle teki sisältöjä jonkin verran vähemmän itse ja vastaavasti hankki niitä enemmän kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä. Muilta yhtiöiltä ostettiin etenkin niin sanotuille kriittisille kohderyhmille, kuten nuorille, suunnattuja sisältöjä.

Vuoden aikana Yle käynnisti merkittävän uudistustyön Yle Areenan palvelukokonaisuuden rakentamiseksi. Pyrkimyksenä on laajentaa Areenan audiovisuaalista tarjontaa, kehittää paketoituja sisältökokonaisuuksia ja parantaa käyttökokemusta. Rekisteröitymällä ja käyttämällä Yle Tunnusta sisältöjä voi katsoa ja kuunnella personoidusti, omien käyttömieltymysten mukaan. Yle Tunnus tarjoaa kotimaisen vaihtoehdon kirjautumiseen useaan palveluun. Tavoitteena on, että Yle Tunnusta käyttää miljoona suomalaista. Vuoden 2015 loppuun mennessä tunnuksia oli avattu noin 150 000.

Verkkokehityksen tueksi Yle on panostanut avoimien rajapintojen, metatiedon ja data-analytiikan kehittämiseen. Videojulkaisemisen uuden teknisen alustan käyttöönotto aloitettiin loppuvuonna.

Uudistuksia ja ohjelmiston hienosäätöä jatkettiin myös radio- ja televisiokanavilla. Niistä merkittävimpänä Yle uudisti Radio Suomen ohjelmistoa ja monipuolisti sen musiikkiprofiilia. Samalla alueel-

Yle julkaisee ohjelmia ja palveluja kuudella valtakunnallisella FM-radiokanavalla ja digitaalisina radiopalveluina sekä neljällä tv-kanavalla ja verkossa.

YLEN TV-KANAVAT

- Yle TV 1 – uutis-, ajankohtais- ja asiaohjelmien kanava
- Yle TV2 – erityisesti lasten, nuorten ja perheiden kanava
- Yle Teema – kulttuurin, historian ja tieteen kanava
- Yle Fem – kattava ohjelmisto suomenruotsalaisille sekä ruotsinkielisestä ja pohjoismaisesta tarjonnasta kiinnostuneille (lisäksi SVT Worldin ohjelmistoa edelleenlähetyksinä)
- Kaikki neljä tv-kanavaa on saatavilla myös HD:na eli teräväpiirtona

YLEN RADIOKANAVAT JA -PALVELUT

- Yle Radio 1 – kulttuurin ja klassisen musiikin kanava
- Yle Radio Suomi – uutis-, ajankohtais- ja alueohjelmien kanava
- YleX – populaarikulttuurin kanava
- Yle Puhe – puhekanava, joka lähettää myös tapahtumaurheilua
- Yle Radio Vega – ruotsinkielisten uutisten, alueiden, kulttuurin, urheilun ja ajankohtaisohjelmien kanava
- Yle X3M – ruotsinkielinen nuorisokanava
- Yle Mondo – monikielinen digitaalinen radiopalvelu tv-lähetysverkossa (analogisena pääkaupunkiseudulla)
- Yle Klassinen – klassista musiikkia tauotta, digitaalinen radiopalvelu tv-lähetysverkossa
- Yle Sámi Radio – kolmisaamenkielinen kanava pohjoisessa

YLEN VERKKOPALVELUT

- Yle Areena – radio- ja televisio-ohjelmien tallenteita, ennakkolähetyksiä sekä Ylen radio- ja tv-kanavat suoratoistona
- Yle Uutiset – uutiset, urheilu ja sää
- Yle.fi – verkkopalvelu yhteisille sisällöille. Lapsille aktivoivia ja osallistavia palveluja. Yle Oppimisen sisältöjä sekä opetuskäyttöön että itseopiskeluun
- Svenska.yle.fi – ruotsinkielinen vastaava verkkopalvelu, sisältää myös lapsille suunnatun BUU-kokonaisuuden sekä oppimisen sisällöt
- Yle teksti-tv/Yle text-tv – uutisia, urheilua ja ohjelmatiedot
- Yle Sápmi – sisältöjä kolmella saamenkielellä

listen lähetysten aikaa pidennettiin. Uudistuksella yhtiö pyrkii lisäämään Yle Radio Suomen kiinnostavuutta erityisesti 45–59-vuotiaiden ja naisten keskuudessa.

Nuorten musiikkikanavan YleX:n verkkopalvelun uudistuksella Yle on vahvistanut monimediaista ja yhteisöllistä otetta nuorista yleisöistä.

Televisiokanavien keskinäistä työnjakoa tarkennettiin edelleen. Yle TV1 erottuu uutis-, ajankohtais- ja asiaohjelmiston kanavana, joka tarjoaa tärkeät valtakunnalliset tapahtumat. Yle TV2 vahvisti usean vuoden kehityksen jälkeen asemaansa alle 45-vuotiaiden monipuolisena palveluna. Erityisesti uudistunut draama-, komedia- ja tunnefaktaohjelmisto löysi yleisönsä. Samalla kanava kirkasti rooliaan urheilun ja muun viihteellisen live-tuotannon pääkanavana.

Radio-, televisio- ja verkkotarjonnan suunnittelu perustuu välinerajat ylittävään yhteistyöhön, niin sanottuun kokonaisjulkaisumalliin, sekä entistä monipuolisempaan asiakasanalytiikkaan. Yle on uudistanut asiakkuusmittauksen menetelmiä ja osallistunut aktiivisesti kansalliseen yhteistyöhön muiden mediatalojen kanssa vertailukelpoisten mittaustapojen kehittämiseksi. Uusilla työkaluilla on parannettu myös sosiaalisen median käytön reaaliaikaisen mittaamisen laatua.

Mediankäytön muutos ja sisältöjen julkaiseminen eri jakelualustoilla edellyttävät nykyistä joustavampia esitysoikeussopimuksia. Vuoden 2015 aikana Yle neuvotteli keskeisten kansainvälisten ohjelmahankintojen sopimukset monimediaiseen julkaisuun paremmin soveltuviksi. Yle jatkaa muun muassa BBC:n suomalaisena pääkumppanina tulevinakin vuosina.

Kaupallisten ja kansainvälisesti toimivien verkkotelevisiopalveluiden kasvu on kiristänyt kilpailua sisältömarkkinoilla etenkin sarjamuotoisten ohjelmien kohdalla. Tämän seurauksena Yle ei pystynyt jatkamaan sopimustaan HBO:n kanssa, joka rakentaa omaa kilpailevaa jakelukanavaa myös Pohjoismaissa. Toisaalta uusiakin yhteistyömuotoja avautuu, ja Yle toteutti ensimmäisen yhteistuotannon Elisan kanssa.

Merkittävänä päänavauksena Yle solmi vuoden mittaisen sopimuksen kansainvälisen Vice Median kanssa. Sopimus tuo uuden sukupolven laatudokumentteja ja journalismia Yle Areenaan ja Yle TV2:lle ensimmäisenä yleisradioyhtiönä Euroopassa. Uutena palveluna Yle julkisti alkusyksystä etupäässä nuorille suunnatun kansalaismedia Yle FOLKin, joka toimii alustana itse tehdyille videosisällöille ja tarjoaa niille myös pienrahoitusta.

Ylen kansallisesti arvokkaiden arkistoaineistojen digitointi eteni suunnitellusti, ja Yle avasi verkon kautta lisää arkisto-ohjelmia yleisölle. Uusien sopimusratkaisujen myötä kokonaisia musiikkiohjelmia julkaistiin Elävään arkistoon, muun muassa takavuosien suositut Hittimittarit ja Lista Top 40 -ohjelmat. Lisäksi pieni määrä valokuvia, videoita ja äänitehosteita on julkaistu avoimella lisenssillä, mikä mahdollistaa niiden vapaan hyödyntämisen maailmanlaajuisesti.

Markkinointia tehtiin määrällisesti vähemmän, mutta isompina kokonaisuuksina, ennen muuta Ylen kannalta kriittisten yleisöjen saavuttamiseksi. Erityisesti panostettiin sosiaalisen median ja vuorovaikutuksen kautta tapahtuvaan markkinointiin, mikä osoittautui tehokkaaksi.

3.2. YLEN TARJONTA SISÄLTÖKOKONAISUUKSITTAIN

3.2

Ylen sisältöjä hallitaan seitsemällä sisältökokonaisuudella: uutiset, ajankohtaisohjelmat, urheilu, asia, kulttuuri ja viihde, draama sekä lapset ja nuoret.

Ylen televisiokanavilla suurimman sisältökokonaisuuden muodostavat asiaohjelmat ja draama. Niiden jälkeen tulevat kulttuuri ja viihde, uutiset ja ajankohtaisohjelmat. Asiaohjelmien osuus oli vuonna 2015 lähes kolmannes tv-tarjon-

SISÄLTÖKOKONAISUUKSIEN OSUUDET TELEVISION OHJELMATUNNEISTA 2015, YHTEENSÄ 18 956 TUNTIA

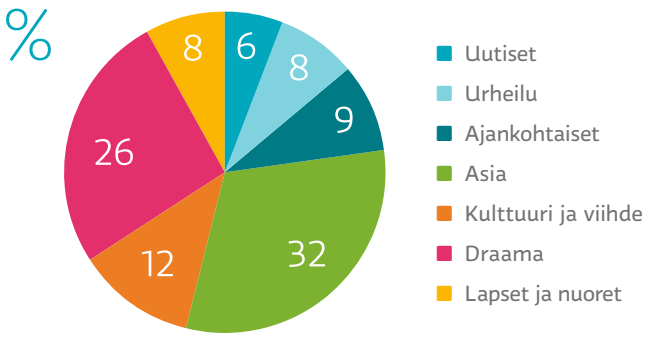

TV-LÄHETYKSET VUONNA 2015 JA MUUTOS VUODESTA 2014

- *Ohjelmatunnit: 18 956 tuntia (+447 tuntia). Luku sisältää maanpäälliset lähetykset, ei kuitenkaan HD-lähetyksiä, SVT Worldia eikä rinnakkaisia aluelähetyksiä.*
- *Kaikki ohjelmatunnit: 19 246 (+392 tuntia). Luku sisältää myös rinnakkaiset aluelähetykset.*
- *Kotimaiset ensilähetykset: 4 931 tuntia. Luku sisältää myös kansainväliseen signaaliin perustuvat urheiluohjelmat, joissa on mukana vähintään selostus- tai studio-osuus.*
- *Kotimaisuusaste 50 % (-2 prosenttiyksikköä)*
- *Eurooppalaisuusaste: 87 % (+1 prosenttiyksikkö)*
- *Yle Fem: 2 433 tuntia (-199 tuntia).*

YLE AREENAN TV-OHJELMATALLENTEIDEN JA SUORIEN TV-LÄHETYSTEN TUNTIMÄÄRÄT 2007–2015

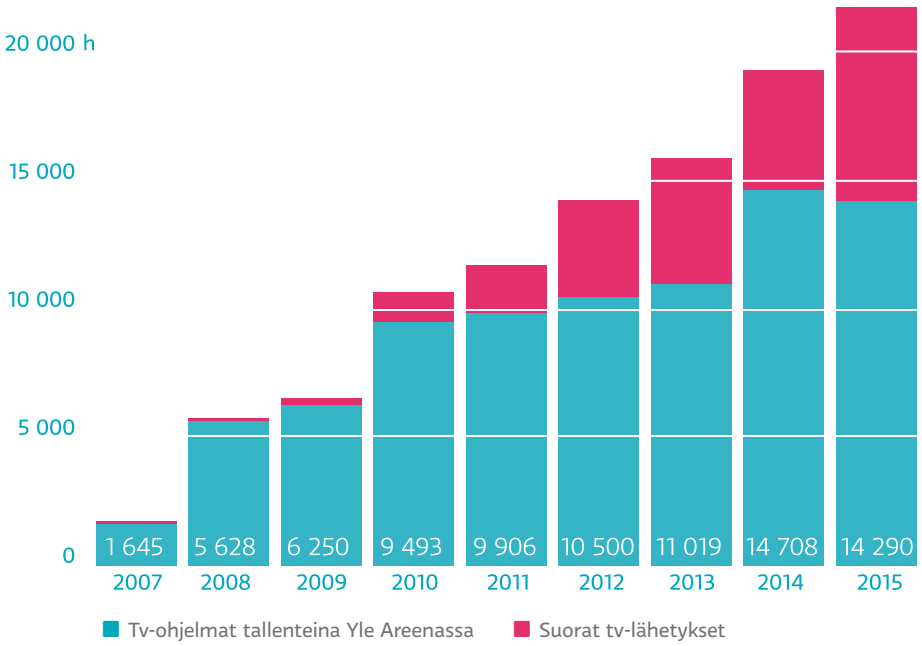

SISÄLTÖKOKONAISUUKSIEN OSUUDET RADION OHJELMATUNNEISTA 2015, YHTEENSÄ 47 207 TUNTIA

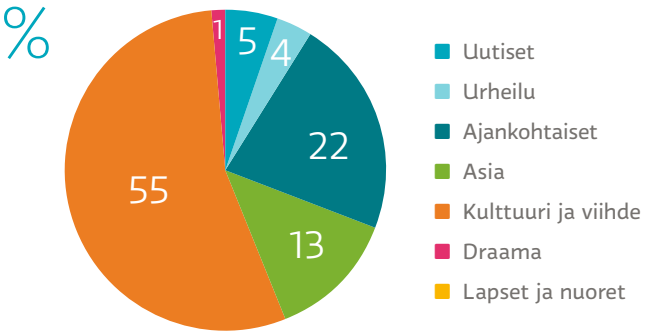

Radion tunneissa ovat mukana kaikki valtakunnalliset lähetykset ja rinnakkaisista maakunta- ja aluelähetyksistä yksi lähetys eli ns. alueikkuna. Luku ei sisällä saamenkielisiä lähetyksiä, Yle Mondoa eikä Yle Klassista – eikä niin ikään toisilta radiokanavilta lainattua ohjelmaa.

RADIOLÄHETYKSET VUONNA 2015 JA MUUTOS VUODESTA 2014

- *Lähetysaika: 105 937 tuntia (+183 tuntia).*
- *Ohjelmatunnit: 96 896 (+2 457 tuntia). Luku ei sisällä toisilta radiokanavilta lainattua ohjelmaa.*
- *Ohjelmatunnit, analogiset: 91 016 tuntia (+2 531 tuntia), digitaaliset (Yle Klassinen): 5 881 tuntia (-72 tuntia).*
- *Svenska Ylen ohjelmatunnit: 18 020 tuntia (+46 tuntia).*
- *Valtakunnalliset ohjelmatunnit: 44 619 tuntia (-247 tuntia), joista 85 % oli ensilähetyksiä (-1 prosenttiyksikkö).*
- *Alueelliset ohjelmatunnit: 35 682 tuntia (+2 707 tuntia), josta ruotsinkielisiä 3 482 tuntia.*
- *Saamenkieliset ohjelmatunnit: 1 954 tuntia (+ 66 tuntia).*
- *Yle Mondon ohjelmatunnit: 8 760 tuntia (+4 tuntia).*
- *Valtakunnallisen ohjelmiston musiikkipitoisuus: 49 % (-1 prosenttiyksikköä).*

nasta eli edellisvuotta korkeampi. Draaman osuus pysyi ennallaan. Kulttuurin ja viihteen osuus kasvoi prosenttiyksiköllä, kun taas lasten ja nuorten ohjelmien ja uutisten osuus laski saman verran. Asiaohjelmia lukuun ottamatta muutokset edellisvuoteen verrattuna ovat pieniä.

Radiokanavilla on eniten kulttuuria ja viihdettä. Tämä liittyy radion musiikkipitoisuuteen, joka on kokonaisuudessaan lähes puolet ohjelmatunneista. Kulttuurin ja viihteen osuus kuitenkin väheni hieman vuonna 2015, kun taas asiaohjelmia oli radiossakin edellisvuotta enemmän. Toiseksi eniten radiossa on ajankohtaisohjelmia, joiden osuus oli runsas viidennes tarjonnasta. Lasten radio-ohjelmia Yle tarjoaa pääosin verkossa.

UUTISET JA AJANKOHTAISTOIMINTA

Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan vuotta leimasivat eduskuntavaalit ja suuret kotimaiset ja kansainväliset uutistapahtumat. Kansalaisten lisääntynyt kiinnostus yhteiskunnallisiin ja kansainvälisiin asioihin näkyi myös Ylen uutis- ja ajankohtaisohjelmien

YLE AREENASSA SAATAVILLA OLLEET VIDEOT SISÄLTÖKOKONAISUUKSITTAIN 2015

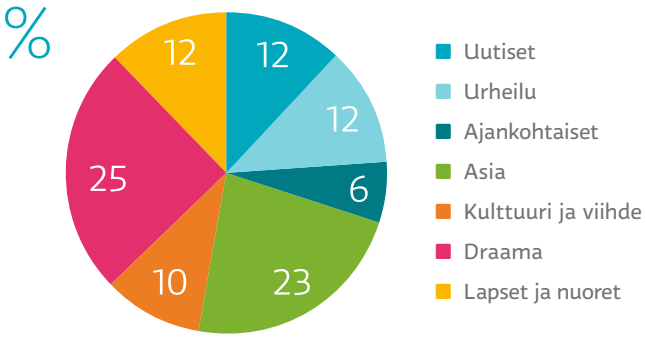

YLEN VERKKOSISÄLTÖJÄ 2015

- *Yle Areena, audiot: 32 783 tuntia*
- *Yle Areena, videot: 14 920 tuntia*
- *Artikkelit: uutiset, ajankohtaiset, alueet, urheilu ja erityisuutiset noin 127 000 kpl, josta ruotsinkielisiä noin 31 000 kpl*
- *Artikkelit: muu verkkojournalismi ja verkkosisällöt, kuten lapset, oppiminen, kulttuuri ja draama, noin 12 000 kpl, josta ruotsinkielisiä noin 6 000 artikkelia*

YLE ELÄVÄ ARKISTO – YLE ARKIVET 31.12.2015

- *videot: 24 535 kpl, 3 957 tuntia (2015: +1 383 kpl, +366 tuntia)*
- *audiot 6 860 kpl, 2 094 tuntia (2015: +184 kpl, +83 tuntia)*
- *tausta-artikkeleja 12 500 kpl (2015: noin +500 kpl)*
- *Elävä arkisto -nettiradiossa yhteensä 8 760 tuntia arkistouusintoja*

katsojamäärissä televisiossa: Yle TV1:n pääuutislähetyksen katsojamäärä nousi toistuvasti yli miljoonan. Verkossa Ylen uutissivuston kävijämäärä kasvoi 15 prosenttia, hieman edellisvuosia hitaammin. Yle oli useimpina viikkoina Suomen kolmanneksi seuratuin uutissivusto verkossa Ilta-Sanomien ja Iltalehden jälkeen.

Suomalaisten luottamus Ylen uutistoimintaan vahvistui entisestään. Uutisarvostuksia selvittävässä tutkimuksessa 92 prosenttia suomalaisista ilmoitti luottavansa Ylen uutisiin vähintään melko paljon, 50 prosenttia erittäin paljon. Puolet suomalaisista piti jotakin Ylen uutispalvelua tärkeimpänä uutislähteenään. Ylen tv-uutisten asema vahvistui edellisvuodesta: ne olivat tärkein uutislähde 37 prosentille suomalaisista. *(Lähde: Yle, Uutisarvostukset 2015, Taloustutkimus)*.

Yle otti käyttöön uutis- ja ajankohtaistoiminnan uuden toimintamallin helmikuussa. Sen myötä toimitusten ja toimittajien työnjakoa täsmennettiin niin, että journalismissa on mahdollisuus erikoistua ja keskittyä syvällisemmin eri aihealueisiin, panostaa laadukkaisiin verkkosisältöihin ja reagoida nopeasti ajankohtaisiin uutistapahtumiin. Yksikön journalistisia resursseja jouduttiin leikkaamaan erityisesti Pasilan uutis- ja ajankohtaistoimituksissa.

Ylen ensimmäinen personoitu uutissovellus, Uutisvahti, palkittiin Grand One -kilpailussa Suomessa muun

muassa parhaana mobiilipalveluna ja parhaana kuluttajille suunnattuna verkkopalveluna.

Vuoden 2015 onnistuneisiin avauksiin kuuluu myös uusi kokeellinen, nuorille aikuisille suunnattu ajankohtaiskonsepti *Kioski*. Se hyödyntää monipuolisesti sosiaalista mediaa ja tuottaa Yle TV2:n keski-iltaan puoli tuntia ajankohtaisohjelmaa joka arkipäivä. Kioskin konseptia uudistettiin ensimmäisen toimintavuoden aikana kaksi kertaa.

Vuoden aikana Yle teki päätöksen *Ajankohtaisen kakkosen* ja ajankohtaisdokumentti *Silminnäkijän* lopettamisesta vuoden 2016 kuluessa. Niiden tilalle suunniteltiin korvaavat uudet ohjelmat, Yle TV1:llä nähtävä uudistunut *A-Studio* sekä Tampereelta tuotettava ajankohtaiskeskustelu *Perjantai*.

Ylen kaikkien alueellisten tv-uutisten studiolähetykset keskitettiin Tampereen Mediapolikseen. Tämä tehosti tuotantoa ja vapautti resursseja kahteen uuteen alueuutislähetykseen. Uusina aloittivat Lapin ja Pirkanmaan uutiset, kun Hämeen ja Pohjois-Suomen uutiset jaettiin kahdeksi uutisalueeksi. Uudistuksen myötä Ylen alueellisten tv-uutisten määrä nousi kymmeneen.

Alueellisten tv-uutisten studiotuotannon keskittäminen avasi mahdollisuuden tehdä entistä kohdennetumpia tv-uutisia. Tällä hetkellä Tampereella Mediapoliksessa tehdään alueellisia uutislähetyksiä yhdeksälle alueelle. Uudenmaan uutiset tehdään Pasilassa.

Keskittäminen on vapauttanut toimittajia alueilla tekemään journalistista perustyötä. Alueiden uudessa toimintamallissa yhtenä keskeisenä tavoitteena on, että toimittajat pääsisivät entistä useammin kentälle ihmisten pariin.

Aluetoimituksilla on journalistinen valta ja vastuu uutislähetysten sisällöistä. Tampereella Mediapoliksessa keskitytään lähetysten viimeistelyyn ja laadukkaaseen juontamiseen. Viisihenkisessä ydintiimissä on kolme pääjuontajaa ja kaksi pääohjaajaa.

Kioskin 13-henkinen toimitus tekee uutis- ja ajankohtaissisältöjä kaikilta elämänalueilta Yle TV2:een ja verkkoon, erityisesti sosiaaliseen mediaan, pääkohderyhmänään nuoret.
Kuva: Laura Pohjavirta/Yle Kuvapalvelu

YLEN ALUETOIMITUKSET

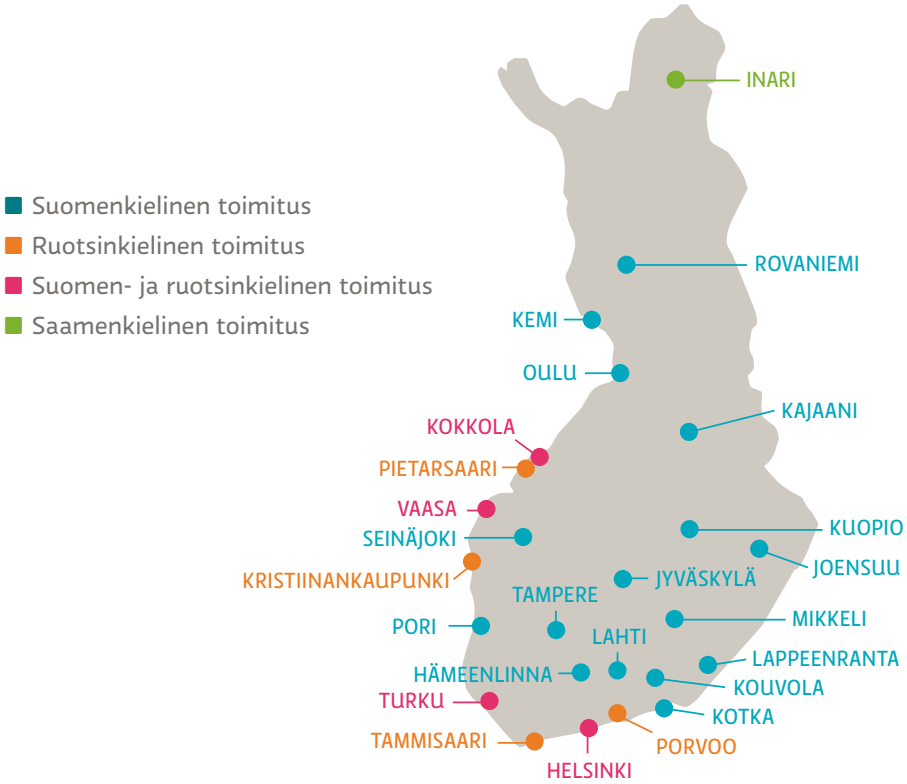

Ylen kirjeenvaihtajat maailmalla

- 11 kirjeenvaihtajaa ja 12 avustajaa
- Ateena, Berliini, Bryssel, Lontoo, Madrid, Manila, Moskova, New York, Nürnberg, Pariisi, Peking, Pietari, Riika, Rooma, Tallinna, Tukholma ja Washington

Urheilun suurimpia tapahtumia olivat yleisurheilun MM-kisat Pekingissä ja Kontiolahdella järjestetyt ampumahiihdon MM-kisat, joiden kansainvälisestä televisioinnista Yle vastasi. Urheilun televisiointi-oikeuksista solmittiin merkittävä yhteistyösopimus Suomen jääkiekkoliiton kanssa. Kolmivuotinen sopimus palauttaa kaikki kiekkomaajoukkueiden ottelut takaisin Ylen kanaville, miesten MM-kisoja ja World Cupia lukuun ottamatta. Yle televisioi vuoden lopussa muun muassa menestyksekkäät nuorten jääkiekon MM-kisat Helsingissä.

Myös jalkapallon Mestarien Liigan ottelut Ylellä jatkuvat. Olympialaisten Euroopan televisiointioikeudet sen sijaan siirtyvät Kansainvälisen Olympiakomitean päätöksellä Discovery-yhtiölle vuodesta 2018 lähtien.

Toimintavuoden aikana Yle kehitti uusia palveluja urheilusta kiinnostuneille, muun muassa *Talvikisaputken*, joka niputti talviurheilulajien arvokisat yhdeksi kokonaisuudeksi ja nosti myös pienten lajien tv-näkyvyyttä. Verkossa *Talvikisaputken* kävijämäärät olivat edelliseen verrattuna kaksinkertaiset. Radiossa Yle Puheella alkoi pilottina *Urheiluilta*, joka esittelee

urheilun puheenaiheita, ilmiöitä ja eri lajeja arki-iltaisin. Television Urheiluviikonlopun kehitystyö jatkui.

Loppuvuonna Yle pilotoi ensimmäistä personoitua, uuden käyttökokemuksen tarjoavaa urheilupalvelua, joka julkistetaan vuonna 2016.

LUOVAT SISÄLLÖT

Luovat sisällöt panostaa sisältöjen jatkuvaan laadun parantamiseen sekä moni- ja transmediaisen kerronnan ja asiakkuustiedon kehittämiseen. Yle on tehnyt muutamien tuotantojen verran vähemmän asiaa, draamaa ja kulttuuria ja hankkinut ulkopuolelta etenkin alle 40-vuotiaille kohderyhmille suunnattuja sisältöjä yhtiön tavoitteiden mukaisesti.

Yle Asian, Yle Kulttuurin ja viihteen sekä Yle Draaman sisältöjä on johdettu vuoden 2015 alusta lähtien sisältökokonaisuuksina yli välinerajojen. Tämä selkeyttää omien tuotantojen ja kotimaisten hankintasisältöjen työnjakoa ja koordinaatiota. Lasten ja nuorten sisällöissä näin on toimittu jo aiemminkin.

Henkilöstön koulutuksessa painopistettä siirrettiin televisioilmaisusta nopeasti muuttuvaan verkkojournalismiin. Toimittajat eri puolilta yhtiötä ovat perehtyneet muun muassa ohjelmointiin journalismin työkaluna. Vuoden 2015 alussa perustettiin Luovien sisältöjen ja Julkaisujen yhteinen Transmedialabra. Sen tavoitteena on vahvistaa kaikkia verkon, television ja radion yhdistäviä projekteja tarjoamalla koulutusta, tuotekehitystukea sekä demo- ja testausresursseja.

Draamasisältöjen tuotekehityksessä painopiste on ollut kotimaisissa rikos- ja ihmisuhdesarjoissa. Tavoitteena on kehittää alan kotimaista osaamista ja avata tietä kansainvälisille markkinoille. Uusista yhteishankkeista ovat esimerkkinä muun muassa *Omin Silmin* -projekti monikulttuurisen fiktion vahvistamiseksi sekä Crime-projekti suomalaisen rikosdraaman kehittämiseksi. Molempiin osallistui kärkipään freelance-käsikirjoittajia.

Vuonna 2016 Luovat sisällöt panostaa kehitystyössä featureosaamiseen, joka on tavoitteena nostaa kansainväliselle huipputasolle. Myös verkkokäsikirjoittamisen ja -tuottamisen sekä koodauksen panostuksia jatketaan.

Kolmiosainen draamasarja Punainen kolmio Yle TV1:ssä kuvaa Suomen sota-ajan historiaa Hertta Kuusisen ja Yrjö Leinon rakkaustarinan kautta. Kuvassa Vappu Nalbantoglu ja Eero Aho.
Kuva: Anne Hämäläinen/Yle Kuvapalvelu

Asiasisältöjen osuus Ylen tarjonnassa on ollut aiempien vuosien tapaan vahva. Oman tuotannon ohella Yle ostaa asiasisältöjä paljon myös kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä, joten genre on merkittävässä roolissa audiovisuaalisen alan kehittäjänä.

Ylen omien asiasisältöjen kehityksessä painottuvat oppiminen, keskusteluohjelmat, tutkiva journalismi, terveys, tiede, historia, yhteiskunnalliset reality-sarjat, dokumentit ja isot tapahtumalliset tuotannot. Hankinnat keskittyvät nuorille suunnattuihin monimediaisiin reality-sarjoihin, television elämäntapa- ja hyvinvointisisältöihin sekä luontosarjoihin ja -dokumentteihin.

Verkkosisältöjen rinnalla Ylen perinteiset viikoittaiset radio- ja tv-ohjelmat tavoittivat edelleen hyvin yleisöä. Esimerkiksi *Arto Nyberg -show, Puoli Seitsemän, Kuningaskuluttaja, Akuutti* ja *MOT* ovat saaneet säännöllisesti 400 000 - 600 000 katsojaa.

Hankintalinjauksilla ja monimediaisilla sisällöillään Yle on tavoittanut lisää vaativia, alle 40-vuotiaita yleisöjä. Vuoden 2015 suurimpiin avauksiin kuuluu ruuhkavuosia eläville aikuisille suunnattu, Ylen omana tuotantona tehty, transmediainen *Marja Hintikka Live* -asiaviihdeshow, joka pureutuu lapsiperheiden arkeen. Hyvin menestyneitä, jatkoa saaneita sarjoja olivat muun muassa *Docventuresin* kolmas tuotantokausi sekä tv-reality-sarjat *Latela* ja Ylen oma tuotanto *Kandit*.

Syksyllä valmistui tilausohjelmahankintana kolmiosainen luontodokumenttisarja *Selkämeri*, josta on tehty myös kansainväliseen myyntiin tarkoitettu versio.

Yle Draama sai vuonna 2015 osakseen laajaa huomiota kotimaassa. Draamasisällöt onnistuivat television ja radion rinnalla tavoittamaan Ylelle vaativia kohderyhmiä Yle Areenassa. Radiodraaman tarjonnassa vakiintuneet ohjelmat ja kuunnelmat *Tohtori Raimosta Pikkujuttuihin* ja lasten kuunnelmista *Alivaltiosihteeriin* tavoittivat hyvin yleisöä. Merkkitapaukseksi noussut, islamin uskoa valottanut Koraanin luenta herätti laajaa kansainvälistäkin kiinnostusta.

Kotimaisen draaman myyntiponnistelut jatkuivat kovassa kansainvälisessä kilpailussa. Yle teki päätöksen rikossarja *Telluksen* toisesta tuotantokaudesta osin kansainvälisen kiinnostuksen vauhdittamana. Sarjaa esitetään Saksassa, Ruotsissa ja Norjassa. Saksalainen ZDF Enter-

Rikossarja Tellus kertoo nuorten ekoaktivistien ryhmästä, ympäristötietoisuudesta ja terrorismista. Sarjaa on esitetty Euroopan maiden lisäksi laajasti myös Latinalaisessa Amerikassa.
Kuva: Jussi Nahkuri/Yle Kuvapalvelu

prises on ostanut sarjan ensimmäisen kauden myyntioikeudet ja lähtee osatuottajaksi toiselle tuotantokaudelle.

Päivittäissarja *Uusi Päivä* on jatkanut vakiintuneen kohderyhmänsä suosikkiohjelmana. Verkkosisältöjä television rinnalla hyödyntävä konsepti on herättänyt kiinnostusta ulkomailla, ja esimerkiksi saksalainen tuotantoyhtiö on kiinnostunut formaatin lisensoinnista.

Tilausohjelmista suuria katsojamääriä kerännyt sairaalasarja *Syke* jatkaa kolmannelle tuotantokaudelle. Formaattia kuvataan uudelleen myös Ruotsissa. Muita tilausdraaman onnistumisia kotimaassa olivat muun muassa perhedraaman ja rikosdraaman hybridi *Koukussa* ja sketsisarja *Siskonpeti*.

Loppuvuonna Yle toi ohjelmistoon omana tuotantonaan toisen maailmansodan ympärille sijoittuvan historiallisen draaman *Punainen Kolmio*, joka kertoo Hertta Kuusisen ja Yrjö Leinon suhteesta kommunistipuolueen kuohunnassa.

Yle Kulttuuri ja viihde toteutti vuoden aikana lukuisia radion, television ja verkon yhdistäviä sisältökokonaisuuksia ja uudisti kulttuurijournalismia. Yle toi laajalla kulttuuritarjonnallaan esiin tunnettuja taiteilijoita musiikista kuvataiteeseen, historiaa ja ajankohtaisia puheenaiheita sekä uusia kulttuurin ilmiöitä ja tekijöitä elektronisesta musiikista e-urheiluun eli videopelien kilpapelaamiseen.

Yle välitti edellisvuoden tapaan suorana tai tallenteina musiikkikilpailujen, Radion Sinfoniaorkesterin, Tangomarkkinoiden ja pop- ja jazzfestivaalien konsertteja. Niihin liitettiin uusia monimediaisia, verkon vuorovaikutteisuutta hyödyntäviä sisältöjä. Vuoden merkkitapauksiin kuului *Uuden Musiikin Kilpailu*, jonka voittajana kehitysvammaisten punkyhtye Pertti Kurikan Nimipäivät nousi ilmiöksi myös Eurovision laulukilpailuissa. *Rauhassa*-sarja toi eturivin pop-tähtiä intiimisti studioyleisön keskelle ja *Jare vs. Cheek* -dokumentti saavutti poikkeukselista huomiota julkisuudessa.

Menestyneitä tv-viihdeohjelmia olivat poliittiset satiirit, kuten *Noin viikon uutiset*, *Yle Leaks* ja *Uutisvuoto* sekä standup-kykyjä esittelevä *Naurun tasapaino*, jolla oli katsojia keskimäärin puoli miljoonaa. Hankintaohjelmista Ylen kanssa yhteistyössä kehitetty *Suomi Love* oli ensimmäisen kauden tavoin menestys ja tavoitti erityisesti alle 45-vuotiaita seu-

Uuden musiikin kilpailussa valitaan Suomen edustaja Euroviisuihin. Vuonna 2015 UMK-finaalin voitti punkyhtye Pertti Kurikan Nimipäivät.

Kuva: Tiia Santavirta/Yle Kuvapalvelu

raajia. Musiikkiviihdeohjelman formaatti on myyty kahteen maahan, Belgiaan ja Viroon.

Sibelius-juhlavuosi näkyi ja kuului laajasti Ylen kanavilla. Monivuotinen suurhanke säveltäjämestarin sinfonioiden tallentamisesta ja taustoittamisesta huipentui televisiosarjaan. Taltiointiyhteistyö Kansallisoopperan kanssa alkoi tammikuussa, kun *Kullervo*-baletti televisioitiin suorana lähetyksenä.

Sibelius-juhlavuosi antoi vahvan leimansa RSO:n toiminnalle. *Sibelius, Lintu ja RSO* -sarja esitettiin televisiossa, ja orkesteri teki näyttävän Sibelius-kiertueen Japaniin sekä Tukholman Sibelius-festivaalille.

Kantaesityksinä esitettiin teoksia muun muassa Seppo Pohjolalta, Antti Auviselta ja Aulis Salliselta sekä Suomen ensiesityksinä muun muassa Kaija Saariahon, Magnus Lindbergin ja Sebastian Fagerlundin uutta tuotantoa. Helsingin juhlaviikkojen kanssa tuotettiin yhteistyössä Alban Bergin ooppera *Wozzeck*.

Yle Lapset ja nuoret julkaisi uuden Lasten Areena -palvelun ja käynnisti *Pikku Kakkosen* radioaseman verkossa. Nuortenohjelma *Summeri* laajeni kesäohjelmasta ympärivuotiseksi ja julkaisee sisältöjä verkossa joka päivä. Näin Yle vastaa nuorten ja lasten mediankäytön muutokseen, joka on siirtynyt yhä vahvemmin uusille päätelaitteille ja verkkoon.

Lastenohjelmat Yle TV2:lla, Yle Areenassa ja uudessa Lasten Areenassa ovat edelleen hyvin arvostettuja sekä lasten että vanhempien keskuudessa. Yli 90 prosenttia suomalaisista pienten lasten vanhemmista pitää *Pikku Kakkosen* sisältöä turvallisena ja lapsia arvostavana. Verkkopalvelujen rinnalla tv-lähetystä katsoi yhä viikoittain kolme neljästä 3–6-vuotiaista lapsista.

Lastenohjelma *Ryhmä Hau* oli Yle Areena katsotuin ohjelma. Areenaan on tuotettu myös uusia lasten viittomakielisiä ohjelmia. Lisäksi ohjelmatekstityksiä tarjottiin ensimmäistä kertaa vuoden alusta myös lasten ohjelmiin.

Vuonna 2015 käynnistyi *Pikku Kakkosen* ja *BUU-klubbenin* yhteinen verkko- ja mobiilipalvelujen uudistustyö, jonka avulla lapset pääsevät leikkimään kehittäviä verkko- ja sovellusleikkejä sekä suomeksi että ruotsiksi. Koululaisille ryhdyttiin suunnittelemaan uutta, muun muassa koodausta opettavaa transme-

Osana Sibeliuksen 150-vuotisjuhlan ohjelmistoa Yle televisioi suorana lähetyksenä Kansallisoopperasta Tero Saarisen koreografioiman suurteoksen Kullervo. Nimiroolissa esiintyi baritoni Ville Rusanen.
Kuva: Sakari Viika

diaista konseptia. Molemmat palvelut julkaistaan vuonna 2016.

Yle Lapset ja nuoret tuotti ohjelmia ja formaatteja myös kansainvälisille markkinoille. Vuoden 2016 markkinoille on valmistumassa kouluikäisille tarkoitettu realitydraama *Viisikko* (Young Heroes of the Baltic Sea). Kansainvälisessä myynnissä ovat parhaillaan animaatiosarjat *Albi* ja *Råtta Booris* sekä lasten draamat *Ihan sama* ja *#lovemilla*. Formaatteina ovat tarjolla *Unelmien koulukuva* ja *Ystäväni hevonen*.

SVENSKA YLE

Ylen ruotsinkielisen julkisen palvelun arvostus on pysynyt Suomen ruotsinkielisten ja kaksikielisten keskuudessa korkealla. Yle saa yhteiskunnallisesta merkityksestään arvosanan 9 asteikolla 1–10. Pienestä notkahduksesta huolimatta Suomen ruotsinkielinen ja kaksikielinen väestö pitää Yleä erityisen tärkeänä yhteiskunnassa ja katsoo Ylen onnistuneen hyvin julkisen palvelun tehtävässään.

Svenska Ylen tuottaman sisällön käyttö kasvaa eniten verkossa. Yle Arenan -palvelun ja uudistuneen Svenska.yle.fi -verkkosivuston yhteenlaskettu päivittäinen kävijämäärä nousi sataantuhanteen. Kasvua edellisvuodesta oli 18 prosenttia.

Yle Fem -kanava tavoitti päivittäin yhtä paljon katsojia kuin edellisvuonna. Samoin Yle Radio Vegan ja Yle X3M:n tavoittavuudet pysyivät samalla tasolla. Vuonna 2016 Radio Vega käy läpi suuren uudistuksen.

Svenska Yle on painottanut sisällöissään entistä enemmän moni- ja transmediaisuutta sekä kehittänyt verkko- ja mobiilipalveluja. Tavoitteena on sekä vastata median käyttötapojen muutoksiin että tavoittaa yleisöjä, joilla ei ole vahvaa suhdetta Yleen. Yhteistyötä eri toimitusten välillä on lisätty.

Yhteistyön tuloksena on syntynyt useita onnistuneita sisältöhankkeita, kuten ratkaisukeskeinen #fixa-konsepti, tutkivaa journalismia ja datajournalismia verkossa. Paljon mediahuomiota sai muun muassa transmediainen *Menolippu Eurooppaan*, joka toteutettiin Svenska Ylen, uutisten ja Kioskin yhteistyönä. Kokonaisuus käsitteli ajankohtaista pakolaiskysymystä ja sisälsi kaksi tv-doku-

Menolippu Eurooppaan käsitteli ajankohtaisia aiheita, pakolaisuutta ja ihmissalakuljetusta, kaksikielisenä kokonaisuutena tv:n, radion, verkon ja toritapahtuman keinoin.
Kuva: Sami Liljeblad ja Jyrki Valkama/Yle Kuvapalvelu

menttia, vuorokauden mittaisen suoran lähetyksen ja yleisötapahtuman Vaasan torilla sekä aiheeseen liittyvää verkko- ja radiosisältöä.

Eduskuntavaalit olivat kevään 2015 suuri ponnistus. Vaaligallerian ehdokashaastatteluja tehtiin molemmilla kotimaisilla kielillä. Myös vaalikone ja vaali-illan tulospalvelu tehtiin yhteistyössä valtakunnallisten ja alueellisten toimitusten kanssa. Innovaationa syntyi ehdokkaiden poliittista arvomaailmaa kuvaava nelikenttä sekä ruotsiksi että suomeksi.

Urheiluvuoden kohokohtia olivat jääkiekon MM-kisat Tsekissä. Niitä käsitelleet suorat chat-keskustelut olivat yleisömenestys, vaikka Ylellä ei ollut kisojen lähetysoikeuksia. Myös perinteinen koulujen viestikilpailu *Stafettkarnevalen* kuului vuoden suurimpiin yhteistyöhankkeisiin.

Fakta och fiktion on panostanut vuorovaikutukseen yleisöjen kanssa muun muassa terveyteen ja elämäntapoihin liittyvissä sisällöissä. Osallistava *#inödochlust* keskittyi avioliittoon ja avioeroihin, ja *#hurmårdu* kannusti puhumaan mielenterveydestä. Tutkivan journalismin hankkeissa on pureuduttu muun muassa työttömyyteen ja verkkokiusaamiseen.

Lasten ja nuorten panostukset painottuvat etenkin verkkoon ja sosiaaliseen mediaan. Perheen pienimmille tarkoitettu *BUU-klubben* uudistui ja laajeni Lasten Areenassa. Junioreille suunnattu sisältö siirtyi televisiossa Hajbo-verkkokonaisuuteen. Vuonna 2016 Svenska Yle tuottaa uutta ajankohtaissisältöä lapsille.

3.3 SAAMENKIELISET PALVELUT

Ylen saamenkielinen toimitus Inarissa toteuttaa saamenkielisen julkisen palvelun tehtävää. Yle Sápmi on yksi uutis- ja ajankohtaistoiminnan aluetoimituksista, mutta se kurkottaa saamelaisalueen ulkopuolelle ja palvelee ympäri Suomea asuvaa saamelaisyhteisöä.

Toimitus tuottaa arkipäivisin saamenkielisiä uutis-, ajankohtais- ja kulttuurisisältöjä sekä lasten- ja nuortenohjelmia ja hengellisiä sisältöjä kaikilla kolmella saamen kielellä radioon, televisioon ja verkkosivuille. Yle Sápmilla on oma radiokanava, Yle Sámi Radio, nelikielinen verkkopalvelu sekä televisiossa lastenohjelma ja kaksi tv-uutislähetystä. Kaikki sisällöt löytyvät myös Yle Areenasta.

Yle Sápmi on Suomen kattavin ja tärkein saamenkielinen uutispalvelu. Yle Sápmi luo arvoa yhteiskuntaan kertomalla saamelaisyhteisön elämästä ja ilmiöistä sekä vahvistamalla saamelaisten kieli- ja kulttuuriperinnettä. Yle Sápmi tuottaa suurimman osan sisällöistään saamen kielillä ja poikkeaa näin muista pohjoismaisista saamen toimituksista, jotka julkaisevat esimerkiksi verkkouutisia pääosin valtakielillä ruotsiksi ja norjaksi.

Saamenkielisistä lähtökohdistaan huolimatta toimitus pyrkii käsittelemään valitsemiaan aiheita monipuolisesti eri näkökulmista ja tuomaan yhteiskunnalliseen keskusteluun useita ääniä, eri kielillä.

Yle Sápmin työn lähtökohtana ovat Ylen arvot ja strategia. Lisäksi Yle Sápmia ohjaavat yhteispohjoismaiset saamen uutisarvot – luotettavuus, rohkeus, yleisön palveleminen ja saamelaisuus – sekä uutisvisio, jonka mukaan Oođđasat on tärkein lähde sille, mitä Saamenmaassa ja muilla alkuperäiskansojen alueilla tapahtuu.

Yle Sápmin motto on Saamelaisten ääni – Sámi jietna:

- monipuolisten, laadukkaiden, ajankohtaisten ja merkityksellisten sisältöjen tarjoaja kaikille saamelaisille sopivissa välineissä
- luotettava, rohkea, nopea ja riippumaton keskustelunavaaja saamelaisnäkökulmasta
- saamen kielten, kulttuurin ja identiteetin vahvistaja
- Saamenmaan paras osaaja mediaalalla ja halutuin työpaikka.

Yle Sápmin välineistä verkkosivu on tär-

kein uutiskanava. Televisio avaa ikkunan saamelaismaailmaan tarjoten elämyksiä ja radio on tärkein kielenelvytysväline etenkin vähemmistösaamenkielille.

Ylen saamenkielisen toimituksen vuoden tärkein projekti olivat toimituksen tuottamat uudenlaiset saamenkieliset vaalipalvelut saamelaiskäräjävaaleihin syksyllä 2015. Palveluiden tavoitteena oli tukea saamelaista demokratiaa ja tarjota tietoa saamelaiskäräjävaaleista ja saamelaispolitiikan ajankohtaisista aiheista kaikille kiinnostuneille kolmella saamen kielellä ja suomeksi.

Yle Sápmi tuotti syksyn vaaleihin saamen- ja suomenkielisen Vaaligallerian ja Vaalikoneen. Syksyllä 2015 kulttuurikeskus Sajoksessa nauhoitettiin Saamen vaaligalleria kolmella saamen kielellä Ylen euro- ja eduskuntavaalien tapaan. Yle Areenassa julkaistiin 4 minuutin mittaisia videoita, joilla Yle Sápmin toimittajat haastattelivat vaalien ehdokkaita saameksi tai suomeksi. Videot tekstitettiin suomeksi tai pohjoissaameksi pohjoismaista yleisöä varten. Verkossa julkaistiin nelikielinen Saamen vaalikone.

Saamelaiskäräjien vaaleissa lokakuussa 2015 oli mukana 36 ehdokasta. Heistä 30 ehdokasta tuli Vaaligallerian videohaastatteluihin. Saamen vaalikoneen täytti 34 ehdokasta.

Ensimmäistä kertaa Saamelaiskäräjävaalien historiassa äänestäjillä oli käytössään näin kattavasti tietoa ehdokkaiden näkemyksistä. Vaalipalvelut olivatkin menestys: Saamen vaaligallerian videoita katsottiin yhteensä noin 12 000 kertaa ja vaalikonetta käytettiin noin 2 000 kertaa. Äänestäjiä vaaleissa oli noin 5 900.

Yle Sápmin vuotta varjostivat Inarin toimitustalossa alkuvuonna ilmenneet

YLE SÁPMIN TUOTTAMAT TV-OHJELMATUNNIT 2011–2015

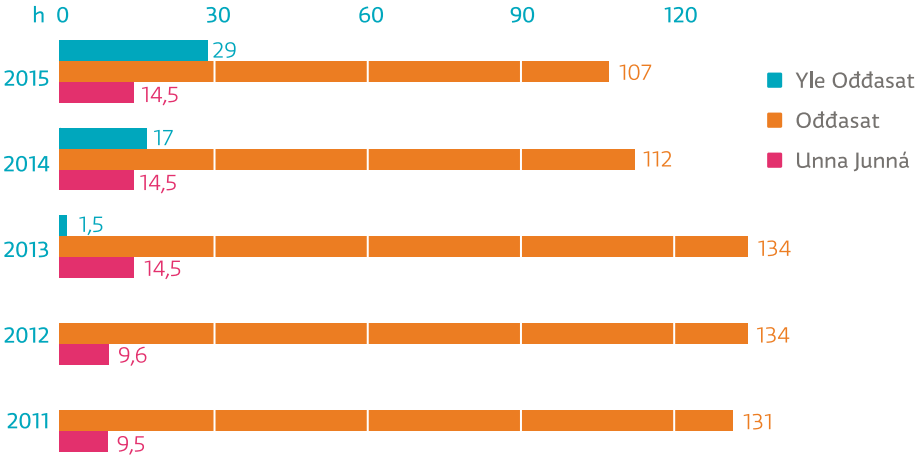

Ođđasat Pohjoismaiset saamenkieliset tv-uutiset 15 min.
Arkipäivisin Yle Fem kanavalla klo 20.45.
Uusinta seuraavana päivänä Yle TV1 klo 12.05.

Yle Ođđasat Ylen omat saamenkieliset tv-uutiset 5 min.
Arkipäivisin Yle TV1:llä klo 15.10., 7.12.2015 lähtien klo 15.15
2015 lähtien uusinta seuraavana päivänä Yle TV1 klo 12.00

Unna Junná Saamenkielinen lasten tv-ohjelma 15 min
30 jaksoa Yle Fem ja Yle TV2 -kanavilla

sisäilmaongelmat. Mittausten ja remonttien ajan eli suurimman osan vuodesta, toimitus toimi useissa eri väistötiloissa Inarissa ja Utsjoella. Osa televisiotiimistä työskenteli loppuvuoden Tampereen Mediapoliksessa. Vuoden mittaan palveluita niin radiossa, verkossa kuin tv:ssäkin jouduttiin väliaikaisesti vähentämään, jotta perustehtävä ja tv-lähetykset voitiin varmistaa. Kehitystyö kuitenkin jatkui ongelmista huolimatta.

- Verkkosivujen lukijamäärä kasvoi edelleen voimakkaasti. Vuonna 2015 Yle Sápmin verkkosivuja luettiin hieman yli 25 000 selaimelta viikossa, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 14 000. Käyntien määrä on kymmenkertaistunut neljän vuoden aikana. Vuonna 2013 se oli 5 700 ja sitä edeltäneenä vuonna 1 900 selainta viikossa.
- Uutena palveluna tehtiin useita saamenkielisiä liveseurantoja suurten saamelaislakiesitysten käsittelystä. Tämä tarkoitti sitä, että Yle Sápmin toimittaja kirjoitti hetki hetkeltä -artikkeleita verkkosivuilla ja Twitterissä saamelaiskäräjien ratkaisevista kokouksista, eduskunnan istunnoista ja muista keskeisistä tapahtumista. Niissä julkaistiin myös kuvia ja videoita paikan päältä. Seuranta-artikkelit olivat hyvin suosittuja. Ne olivat erityisen tärkeitä siinä vaiheessa, kun Saamelaiskäräjien kokouksia ei vielä ollut mahdollista seurata suorina verkkolähetyksinä. Artikkeleiden kautta kaikki saamen kieltä ymmärtävät pääsivät kuitenkin seuraamaan saamelaiskäräjien ratkaisevien kokouksien kulkua joko reaaliaikaisesti tai jälkeenpäin.
- Vuoden 2013 lopussa aloitetut Ylen omat saamenkieliset tv-uutiset vakiinnuttivat paikkansa. Yle Oođđasatilla oli vuonna 2015 edelleen keskimäärin 100 000 katsojaa päivässä. Yle Oođđasat ylsi vuotuisen saamelaisen journalistipalkinnon finaaliin 2015.
- Mobiiliteknologian ja satelliittiauton käyttäminen vakiinnuttivat paikkansa osana liikkuvaa työtä ympäri Suomea. Ne mahdollistivat tunnelmien välittämiseen hyvin erilaisista saamelaistapahtumista. Kaupunkisaamelaisista juttuja teki viikoittain Helsingissä työskennellyt freelancer-toimittaja.
- Lasten tv-ohjelma Unna Junnán toimintaedellytykset pysyivät ennallaan. Unna Junná tuotti vuonna 2015 yhteensä 30 osaa ohjelmaa kolmella saamen kielellä eli saman verran kuin edellisvuonna. Kaikki jaksot ovat nähtävillä Yle Areenassa. Alustavasti suunniteltu oma verkkosivu ei edennyt.
- Nuorten aikuisten radio-ohjelma Sohkaršohkka jatkui kuten ennenkin. Toimittajat tuottivat viikoittaisen radio-ohjelman lisäksi myös sosiaalisen median sisältöä, kuten videoita festivaaleilta ja tapahtumista. Vakiokaartin lisäksi mukana oli uusia harjoittelijoita ja avustajia kolmella saamen kielellä. Sohkkaršohkka on Yle Sápmin tärkeä radiokehityslaboratorio.
- Vuoden 2015 pyrittiin käynnistämään laaja Yle Sámi Radion arkiston digitoimisprojekti, mutta rahoituksen saaminen ei ollut vieläkään mahdollista. Arkisto sisältää mittaamattoman arvokasta kulttuurista materiaalia 1970-luvulta lähtien kolmella Suomessa puhutulla saamen kielellä. Digitointityö ja saamenkielisen Elävän Arkiston rakentaminen on aloitettu tammikuussa 2016 ja se rahoitetaan nykyisestä budjetista vähentämällä radiotuotantoa. Saamenkielinen Elävä Arkisto avataan saamelaisten kansallispäivänä 2017, kun Suomi täyttää 100 vuotta ja Yle Sápmi 70 vuotta. Tuolloin tulee myös kuluneeksi 100 vuotta saamelaisten ensimmäisestä pohjoismaisesta kokoontumisesta.

YLE SÁPMIN OHJELMATUNNIT 2011–2015

Yle Sápmin ohjelma-aika radiossa säilyi ennallaan, mutta suorien radiolähetysten määrää jouduttiin väistötiloissa toimimi-

YLE SÁMI RADION OHJELMATUNNIT 2011–2015

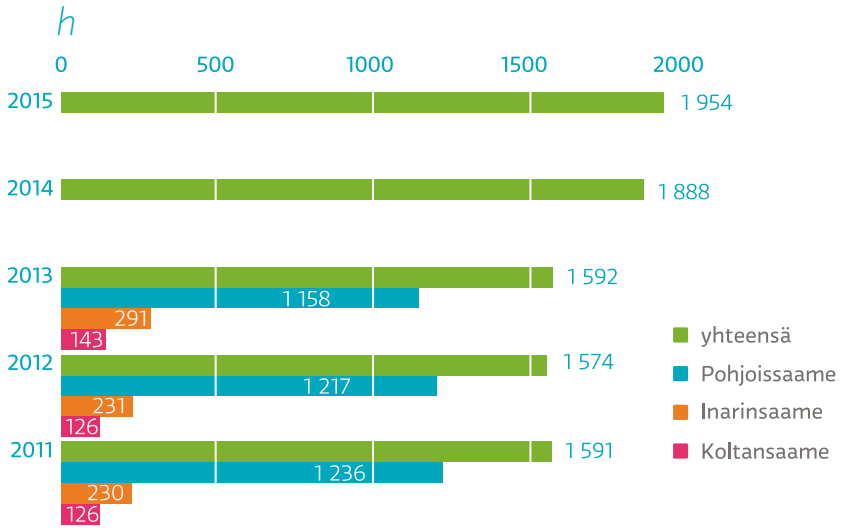

Vuosina 2014–2015 pohjois-, inarin- ja koltansaamen osuuksia ei ole eritelty

YLE SÁPMIN VERKKOSIVUSTON VIIKOITTAISET KÄVIJÄMÄÄRÄT 2012–2015*

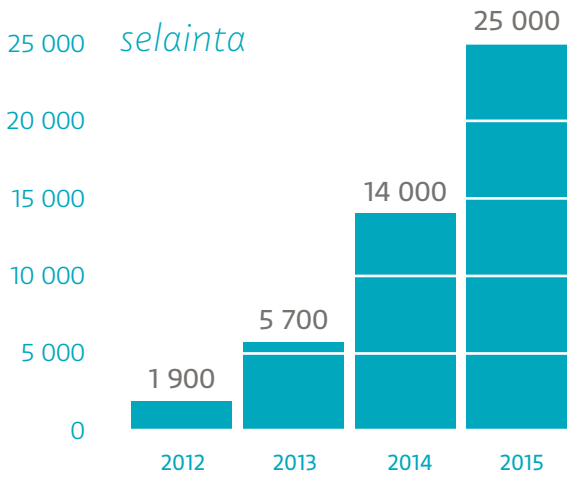

*) Vuoden 2011 lukuja ei saatavilla. Noin 90 prosenttia Yle Sápmin verkkojutuista on tuotettu saamen kielillä. Lisäksi artikkeleita on suomeksi.

sen vuoksi vähentämään. Loppuvuonna omassa radiotuotannossa oli tauko, ja sen tilalla lähetettiin pohjoismaista saamen radio-ohjelmaa.

Eri saamenkielisten radiosisältöjen tuntimääräistä osuutta ei voi tarkkaan eritellä, sillä kaikkia kolmea saamen kieltä kuullaan ohjelmavirrassa päivän aikana ja niitä käytetään juontokielinä joka päivä. Kolmen saamen kielen suhteellinen osuus on pysynyt suunnilleen ennallaan.

Yle Ođđasat -lähetyksen tuntimäärä nousi, kun ohjelmaa alettiin uusia.

3.4 3.4 PALVELUT ERITYISRYHMILLE JA MUILLE VÄHEMMISTÖILLE

Laki antaa Ylelle tehtäviä, jotka liittyvät tasa-arvon, suvaitsevaisuuden ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen. Julkisen palvelun tehtävänä on tukea kaikkien tasavertaista osallisuutta yhteiskuntaan ja siitä käytävään keskusteluun sekä yhteisiin kokemuksiin.

Hallintoneuvoston vahvistamat talouden ja toiminnan suuntaviivat sekä Ylen uusi strategia tähdentävät Ylen roolia koko väestön mediasisältöjen ja -palvelujen tarjoajana. Ylen kuuluu tarjota palveluja myös erityisryhmille, joille mediatarjontaa on vain vähän eikä sen tuottaminen muutoin ole kaupallisesti kannattavaa.

Erityisryhmille ja muille vähemmistöille tuotettavat sisällöt ja palvelut edistävät kohderyhmänsä ohella myös muun väestön ymmärrystä vähemmistöjen asemasta ja luovat edellytyksiä keskinäiseen vuoropuheluun. Hallintoneuvoston linjauksissa on nostettu esille muun muassa Ylen rooli riippumattomana moniarvoisuuden heijastajana, jonka tavoitteena on vahvistaa monimuotoista kuvaa muuttuvasta maailmasta ja yhteiskunnasta.

Uutis- ja ajankohtaisohjelma Kioskin perjantai-iltojen sarjassa Mamu-Suomi-mamu Musta Barbaari ja Prinssi Jusuf pohtivat, mitä suomalaisuus on.
Kuva: Aki-Pekka Sinikoski/Yle Kuvapalvelu

Monimuotoisuus Ylen tarjonnassa tarkoittaa sitä, että erilaiset ihmiset tulevat tasavertaisina huomioiduksi Ylen sisällöissä ja palveluissa – myös erilaisista taustoista tulevat, kieli- ja kulttuurivähemmistöt, ikäryhmät, paikalliset yhteisöt, elämäntapojen kirjo ja aistivamman tai muun toimintarajoitteen takia heikommassa asemassa olevat.

Eri kieli-, kulttuuri- ja etnisiin ryhmiin kuuluvien ihmisten kokemuksia palvelutarjonnasta ja sen kehittämistarpeista kuullaan vuosittain. Ylen tavoitteena on, että vähemmistö- ja erityisryhmien edustajat ovat esillä Ylen sisällöissä nykyistä enemmän osallistujina, asiantuntijoina ja tekijöinä samalla, kun monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja ja näkökulmia tuodaan esille.

Lastenohjelmissa monikulttuurisuus on määritelty erityiseksi ohjelmanteossa huomioitavaksi näkökulmaksi. Ohjelmistossa on sisältöjä, joissa pohditaan erilaisuutta ja toisten hyväksymistä lasten näkökulmasta. Lasten ja nuorten sisältöjä kehitetään paljon myös yhteistyössä lasten ja nuorten parissa toimivien järjestöjen ja kasvatusalan ammattilaisten kanssa. Nuorten suosimassa *Summeri*-ohjelmassa on esiintyjinä ja juontajina maahanmuuttajataustaisia tekijöitä. Yle Oppiminen on vuoden 2015 aikana tuottanut verkkosivuilleen sisältöjä muun muassa maahanmuuttajille kielen oppimiseen ja kotoutumisen edistämiseksi.

Yle Puheen suosittu *Ali & Husu* ja Kioskin perjantaina TV2:ssa nähtävä Mustan Barbaarin ja Prinssi Jusufin juontama sarja *Mamu-Suomi-mamu* ovat esimerkkejä ohjelmista, jotka ovat saavuttaneet monipuolisen yleisön. Ohjelmissa käsitellään Suomessa pitkään asuneiden maahanmuuttajien tähdittäminä suomalaista yhteiskuntaa huumoria ja ajankohtaisia puheenaiheita yhdistellen.

Ylellä on uutisia suomen, ruotsin ja virallisen vähemmistökielen saamen lisäksi romanin, venäjän ja englannin kielellä, latinaksi, selkosuomeksi ja viittomakielellä.

- **Romano Mirits – Romanihelmiä** – tiistaisin Yle Radio1:ssä. Viisitoistaminuuttinen ohjelma sisältää ajankohtaista asiaa romaneista sekä romaninkieliset uutiset.
- **Yle News** – englanninkieliset uutiset: Yle TV1, Yle Radio 1 ja Yle Mondo
- **Novosti Yle** – venäjänkieliset uutiset: Yle TV1, Yle Radio Suomi. Kohderyhmänä Suomessa asuvat venäläiset sekä venäjän kielestä kiinnostuneet. Tekstitys myös suomeksi.
- **Nuntii latini** – uutisia latinaksi: Yle Radio 1

Kuulovammaisia varten Yle lähettää päivittäin **viittomakieliset tv-uutiset** sekä sunnuntaisin koosteen viikon tärkeimmistä tapahtumista. Viittomakielellä välitetään lisäksi eduskunnan kyselytunnit sekä vaaliohjelmia. Vuonna 2015 Yle tuotti viittomakielellä muun muassa Itsenäisyyspäivän vastaanoton, joulurauhan julistuksen ja suuren vaalikeskustelun. Yle on muutoinkin lisännyt viittomakielisiä ohjelmia kuulovammaisille, kuten viittomakielisiä satuja lapsille Yle Areenaan. Uutena avauksena syksyllä 2015 Yle aloitti Pressiklubin lähetykset viittomakielellä sunnuntaisin Yle TV1:ssä. Ohjelmat ovat nähtävillä myös Yle Areenassa. Lisäksi loppuvuonna kuvattiin tilausohjelmahankintana uusi kuusiosainen viittomakielinen sarja *Jarkko ja kuuro Amerikka*, joka esitetään keväällä 2016.

Yle uutiset selkosuomeksi palvelee heitä, joilla on vaikeuksia puheen tai kirjoitetun tekstin ymmärtämisessä. Selkouutisia kuuntelevat muun muassa monet vanhukset. Niistä on myös hyötyä suomea opiskeleville maahanmuuttajille ja ulkomaalaisille. Selkouutiset lähetetään Yle Radio Suomessa iltaisin ja Yle Mondossa useaan kertaan päivässä. Lisäksi Yle aloitti selkouutiset Yle TV1:ssä vuoden 2015 lopulla. Selkouutisissa ja palvelun verkkosivulla käsiteltävät aiheet rajataan selkeästi ja niistä kerrotaan vain olennainen.

OHJELMATEKSTITYKSET JA TULKKAUKSET

Erityispalvelut edistävät Ylen palvelujen esteettömyyttä ja palvelevat erityiskohderyhmien lisäksi muitakin Ylen palvelujen käyttäjiä. Tekninen kehitys on viime vuosina mahdollistanut uudenlaisten palvelujen käyttöönoton ja Yle pyrkii jatkuvasti kehittämään palveluiden esteettömyyttä eri keinoin. Vuonna 2015 jatkettiin muun muassa selvityksiä puheentunnistimien käyttömahdollisuuksista ohjelmatekstitysten helpottamiseksi.

Yle tuottaa kahdenlaisia ruututekstityksiä: käännös- ja ohjelmatekstityksiä. **Käännöstekstitykset** ovat niitä, joita suomalaiset ovat tottuneet lukemaan, kun ohjelmassa puhutaan vierasta kieltä. Yle käännöstekstittää kaikki vieraskieliset ohjelmat. Yle Fem -kanavan ohjelmat tekstitetään sekä suomeksi että ruotsiksi.

Ohjelmatekstitykset palvelevat erityisesti kuulorajoitteisia katsojia, joita Suomessa on yli 700 000. Tekstityksistä on hyötyä myös maahanmuuttajille, kieltä opiskeleville sekä esimerkiksi vanhemmille, jotka eivät halua pitää televisiota kovalla lasten mentyä nukkumaan. Yle oli vuonna 2015 velvoitettu liittämään ohjelmatekstitykset lähes kaikkiin suomen- ja ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin, lukuun ottamatta musiikkiesityksiä ja urheiluohjelmia. Myös lastenohjelmat tulivat tekstitysvelvoitteen piiriin. Asetuksen mukainen tavoite vuodelle 2015 oli 90 prosenttia. Tekstitettyjen ohjelmien osuus Ylellä oli 96,1 prosenttia.

Vuosittain kasvava tekstitysvelvoite on Ylelle iso haaste, sillä alan tekninen kehitys on ollut ennakoitua hitaampaa. Tekstitys on edelleen pitkälti käsityötä, minkä vuoksi useimpien suorien tv-lähetysten tekstittäminen ei ole mahdollista. Haasteista huolimatta Yle on pyrkinyt lisäämään tekstityksiä velvoitteen edellyttämällä tavalla. Vuonna 2015 lisättiin etenkin lastenohjelmien sekä Yle Fem -kanavan tekstitysten määrää.

Äänitekstitys palvelee näkövammaisia ja lukemisesteisiä Ylen kaikilla tv-kanavilla. Äänitekstityksessä ruudulla näkyvä teksti kuuluu synteettisenä puheena. Katsoja saa palvelun käyttöönsä valitsemalla vastaanottimesta äänen kieleksi hollannin. Yle on velvoitettu liittämään äänitekstitys kaikkiin julkisen palvelun käännöstekstitettyihin ohjelmiin, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Yle lisäsi viittomakielisiä palveluja lapsille. Pikku Kakkosen ohjelmista muun muassa Riku ja Rami löytyy viitottuna Yle Areenasta.

Kuva: Laura Pohjavirta/Yle Kuvapalvelu

Kuvailutulkkaus on palvelu, jossa näköaistin välittämää tietoa kuvataan sanallisesti. Vuoden 2015 alussa esitettiin Yle TV1:ssä kuvailutulkattuna Matti Ijäksen ohjaama komediaelokuva *Orkesteri*. Ylen tavoitteena on toteuttaa vähintään yksi kuvailutulkattu draamaohjelma vuosittain.

Yle on parantanut vuoden aikana myös uutisten ja urheilun verkkosivujen käytettävyyttä aistivammaisille. Sivustoille myönnettiin huhtikuussa 2015 **Esteettömyys huomioitu -leima**. Se on Ylen, yhteistyökumppani Adagen ja Näkövammaisten liiton yhteistyössä kehittämä kriteeristö ja esteettömyyden arviointimalli verkkosivuille. Leimaa hallinnoi Näkövammaisten liitto. Uutis- ja urheilusivujen parannukset ja toimenpiteet ovat avoimesti nähtävillä Ylen sivuilla.

ERITYISPALVELUT OHJELMATUNTEINA VUONNA 2015

TV-KANAVILLA, YLE AREENASSA

- *Oddasat 107 tuntia*
- *Yle News 29 tuntia*
- *Novosti Yle 43 tuntia*
- *Yle Uutiset viittomakielellä 26 tuntia*
- *Yle Uutiset selkosuomeksi 1,5 tuntia*
- *Unna Junná 14,5 tuntia*
- *Kuvailutulkkaukset 2 tuntia*
- *Uudenvuoden puhe viittomakielelle tulkattuna 0,3 tuntia*
- *Viittomakieliset versiot lastenohjelmistosta 8 tuntia*

RADIOKANAVILLA

- *Romano mirits 16 tuntia*
- *Yle News 18 tuntia*
- *Novosti Yle 24 tuntia*
- *Uutiset selkosuomeksi 30 tuntia*

Erityispalvelujen kulut olivat vuodessa yhteensä noin kolme miljoonaa euroa.

3.5 HARTAUSOHJELMAT

3.5

Yle lähettää lakiin pohjautuen valtakunnallisia hartausohjelmia radiossa ja televisiossa sekä Yle Areenassa suomeksi ja ruotsiksi. Hartausohjelmien sisällöstä vastaa Kirkon tiedotuskeskus ja tuotannosta Yle Asia. Lisäksi Yle Sápmi lähettää saamenkielisiä hengellisiä ohjelmia.

Ylimpänä toimielimenä on hartausohjelmien valvontaelin, joka hyväksyy lähetyssuunnitelmat ja huolehtii siitä, että eri kirkkokunnat saavat omia hartauslähetyksiä Ylen ohjelmistoon. Ylen lisäksi siinä ovat edustettuina Kirkon tiedotuskeskus ja ruotsinkielinen Kyrkans Central för det svenska arbetet sekä muita Suomessa toimivia kristillisiä ja vapaita seurakunta. Ruotsinkielisten hartausohjelmien sisällöstä huolehtii Kyrkans Central för det svenska arbetet yhteistyössä ruotsinkielisen ekumeenisen radiotoimikunnan, Kristliga Radioutskottetin, kanssa.

Radiolähetyksiä on joka sunnuntai ja tv-lähetyksiä 34 vuodessa. Radion lähetykset ovat enimmäkseen suoria taltiointeja jumalanpalveluksista kaikkialta Suomesta. Lisäksi lähetetään ortodoksisia, katolisia ja vapaiden ryhmien hartauksia sekä tv:ssä, että radiossa.

Tv-lähetyksiin on kehitetty uudenlaisia ohjelmaformaatteja, joissa gospel-tyyppisen musiikin osuus on suurempi ja hartausosuudet koostuvat vapaamuotoisista keskusteluista tai saarnoista. Hartausohjelmien lähetyksistä on suoria tv-taltiointeja vuosittain noin 10 ja loput nauhoituksia.

Yle Radio 1:n ohjelmistoon kuuluvat suomenkieliset päivittäiset aamu- ja iltahartaudet sekä jumalanpalvelukset. Hartausohjelmat kuuluvat yhä kanavan kuunnelluimpiin ohjelmiin. Lähetykset ovat pääosin evankelis-luterilaisia. Ortodoksisia lähetyksistä oli 28 ja katolisia kaksi. Herätysliikkeiden sekä muiden uskontokuntien hartausohjelmia oli yhteensä kahdeksan.

Yle Radio Vega lähettää jumalanpalveluksia, lähes päivittäisiä ruotsinkielisiä aamu- ja iltahartauksia Andrum ja Afton-

HARTAUSOHJELMIEN LÄHETYKSET JA NIIDEN TAVOITTAMAT YLEISÖT

HARTAUSOHJELMIEN LÄHETYKSET 2015 UUSINTOINEEN (SULUISSA VERTAILULUVUT VUODELTA 2014)

RADIOSSA

suomeksi, Yle Radio 1: *271 tuntia (277 tuntia)*
- *aamuhartaudet 607 lähetystä*
- *iltahartaudet ja ehtookellot 409 lähetystä*
- *jumalanpalvelukset 87 lähetystä*

ruotsiksi, Yle Radio Vega: *154 tuntia (2014: 155 tuntia)*
- *aamuhartaudet (Andrum) 606 lähetystä*
- *iltahartaudet (Aftonandakt) 312 lähetystä*
- *jumalanpalvelukset 62 lähetystä*

TELEVISIOSSA

suomeksi, Yle TV1:
- *jumalanpalvelukset 90 tuntia*
- *muut hartausohjelmat 24 tuntia*

ruotsiksi, Yle Fem:
- *jumalanpalvelukset 31 tuntia*
- *muut hartausohjelmat 13 tuntia*

HARTAUSOHJELMIEN KUUNTELIJAMÄÄRIÄ RADIOSSA 2015 (VERTAILU VUOTEEN 2014)

- *Yle Radio 1, jumalanpalvelukset - 180 000 kuulijaa (179 000)*
- *Yle Radio 1, aamuhartaudet - 137 000 kuulijaa (132 000)*
- *Yle Radio Vega, jumalanpalvelukset - 26 000 kuulijaa (25 000)*
- *Yle Radio Vega, aamuhartaudet - 21 000 kuulijaa (21 000)*

HARTAUSOHJELMIEN KATSOJAMÄÄRIÄ TV:SSÄ 2015 (VERTAILU VUOTEEN 2014)

- *Yle TV1, sunnuntain jumalanpalvelukset - 114 000 katsojaa (102 000)*
- *Yle TV1, hartausohjelmat, kaikki lähetykset - 87 000 katsojaa (102 000)*
- *Yle Fem, sunnuntain jumalanpalvelukset - 4 800 katsojaa (6 200)*
- *Yle Fem, Himlaliv - taivaallista menoa, kaikki lähetykset - 10 000 katsojaa (11 000)*

andakt sekä hengellisen sanoman Ett ord inför helgen lauantai-iltaisin. Ruotsinkielisiä hartausohjelmista ortodoksisia oli viisi ja katolisia viisi lähetystä.

Yle TV1 lähettää viikonloppuisin ja juhlapyhinä jumalanpalveluksia sekä lisäksi hartausohjelmia, jotka uusitaan viikon ensimmäisinä arkipäivinä. Ohjelmistoon kuuluvat Oulunkylän kirkossa nauhoitetut Nojatuolikirkko-hartaudet sekä lauantaiaamun hartausohjelma Pisara, jossa luetaan Raamattua.

Yle Fem lähettää maanantai-iltaisin henkilökuvien Taivaallista menoa -sarjaa (Himlaliv), jossa hengellisiä asioita pohditaan eri henkilöiden näkökulmista. Puolen tunnin mittaiset jaksot uusitaan sunnuntaisin.

Erilaisten hartausohjelmien ensilähetysten ja uusintojen määrässä ei vuonna 2015 tapahtunut merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna.

Radion hartausohjelmilla on edelleen melko vakiintunut kuulijajoukko, kun taas television katsojamäärät ovat viime vuosina pienentyneet. Toisaalta hartausohjelmia seurataan aiempaa enemmän verkon välityksellä, kuten muitakin sisältöjä.

3.6 ULKOMAILLE SUUNNATTU TARJONTA

Ulkomaille suunnatun kotimaisen tarjonnan pääpalvelu on Yle Areena. Kaikkia Ylen radiokanavia voi kuunnella ulkomailla suorina Yle Areenan kautta, lukuun ottamalla digitaalista radiopalvelu Yle Mondoa. Kaikista Yle Areenan televisio-ohjelmista 49 prosenttia oli katseltavissa Suomen rajojen ulkopuolella vuonna 2015. Kotimaisista ohjelmista 82 prosenttia on saatavilla Yle Areenassa kautta maailman, uutis- ja ajankohtaisohjelmista lähes kaikki.

Tekijänoikeudet kuitenkin rajoittavat esimerkiksi draaman ja sarjojen välitystä ulkomaille. Kansainvälisiin ohjelmiin, jotka muodostavat melkein puolet ohjelmatarjonnasta, ei ole ostettavissa maailmanlaajuisia levitysoikeuksia tai niitä ei hankita korkeiden kustannusten takia.

Ruotsissa Ylen tv-ohjelmia voi seurata TV Finland -koostekanavalta antenni- ja kaapelivastaanotossa. Nackan, Västerås-sin ja Uppsalan lähettimien kautta lähetettävä signaali on vapaasti katsottavissa niiden näkyvyysalueella. Lisäksi eri palveluntarjoajilla ja operaattoreilla on mahdollisuus ottaa TV Finland omaan tarjontaansa.

TV Finlandin ohjelmisto painottuu taltioituun materiaaliin, mutta päivittäin lähetetään suorana kaksi Ylen pääuutislähetystä: Yle Nyheter TV-nytt 19.30 ja Yle Uutiset 20.30. Lisäksi pääuutislähetyksen jälkeinen Urheiluruutu palasi ohjelmistoon vuonna 2014.

TV Finlandin ohjelmat kerätään Yle TV1- , Yle TV2-. Yle Fem- ja Yle Teema -kanavien ohjelmistosta. Tarjonnassa on monipuolisesti kotimaisia elokuvia, draamasarjoja, ajankohtaisohjelmia, asia- ja keskusteluohjelmia, lastenohjelmia, sekä viihde- ja musiikkiohjelmia. TV Finlandin lähetystuntimäärä vuonna 2015 oli 4 990 tuntia.

Teksti-TV:tä voi katsoa ulkomailla internetin kautta myös mobiililaitteilla.

3.7 TURVALLISUUS, VARAUTUMINEN JA VIRANOMAISTIEDOTTAMINEN

Yleisradion lakisääteisenä tehtävänä on välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa. Näihin velvoitteisiin varaudutaan ylläpitämällä suunnitelmia ja ohjeita, ennakkovalmisteluilla sekä koulutuksella ja harjoittelulla.

Ylen hallitus hyväksyi päivitetyt varautumisen periaatteet helmikuussa 2015. Tavoitteena on varmistaa toiminnan häiriöttömyys ja henkilöstön turvallisuus kaikissa tilanteissa.

VARAUTUMINEN NORMAALIOLOJEN HÄIRIÖTILANTEISIIN JA POIKKEUSOLOIHIN

Yle tehosti vuoden aikana toimitilojensa turvajärjestelyjä kehittämällä muun muassa aulatilojen ja vieraiden kulunhallintaa. Kulunvalvonnan päivittäminen on tarpeen myös tilojen ulosvuokrauksen varalta.

Ulkomailla toimivien työntekijöiden turvallisuuden parantamiseksi Yle otti kokeilukäyttöön älypuhelimissa ja tableteissa toimivan turvallisuussovelluksen. Lisäksi suunniteltiin koulutusta erityisesti kriisialueilla toimivalle henkilöstölle.

Ylen aluetoiminnan jatkuvuus vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa perustuu jatkossa lähetysautojen ja ohjelmansiirtoverkon joustavaan

käyttöön. Valmiustoimikunta päätti asiasta syksyllä. Samassa yhteydessä jäljellä olevista varalähetysyksiköistä kellaritiloissa luovutaan. Järjestelyyn liittyen käynnistyi selvitystyö alueellisten radio- ja tv-lähetysten mahdollistamisesta poikkeusoloissa.

Poikkeusolojen tuotantotilojen televisioyksikön tekniikka uudistettiin kevään 2015 aikana yhdenmukaiseksi muun tv-tekniikan kanssa. Yksikköä on mahdollista käyttää ristiin varsinaisten studioiden kanssa.

Yhtiön toimintavarmuutta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kehitettiin jatkamalla it-infran varmentamishanketta. Sen tavoitteena on turvata Ylen mediasisällöt sekä varmistaa tuotanto- ja lähetysjärjestelmien toiminta vakavissa häiriötilanteissa.

Tietoturvallisuutta parannettiin vuoden aikana monin tavoin. Yle otti käyttöön muun muassa uudet järjestelmät haavoittuvuuksien ja palvelinten hallintaan sekä verkkosuojapalvelun. Yhtiö varautui myös ennakolta palvelunestohyökkäyksiin ja muihin häiriöihin arkoja aiheita käsittelevien ohjelmien esitysaikaan. Henkilöstöä koulutettiin haittaohjelmien riskeistä ja keinoista niiden välttämiseksi.

Digitan seurannasta ilmenee, että vaaratiedotteiden välitysjärjestelmän kokeilussa helmikuussa kaupallisista radioista 96 prosenttia välitti kokeiluilmoituksen (vuonna 2014 vastaava prosentti oli 95). Onnistumisprosentti laskettiin 80:n seurannassa mukana olleen taajuuden perusteella. Etelä-Savon alueella toimeenpantiin kokeilu alueellisen vaaratiedotteen välityksestä kahdeksalla taajuudella. Järjestelmä toimi moitteettomasti. Televisiossa kokeilu onnistui häiriöittä.

Sisäistä kokeilua vaaratiedotteiden välittämiseksi ruutukehätekstinä televisiossa jatkettiin, ja sitä harjoiteltiin jokaisen kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Kesäkuun ja lokakuun harjoitustiedote julkaistiin myös televisiossa. Niin ikään radion ja saamenkielisten vaaratiedotteiden välitystä harjoiteltiin säännöllisesti. Kokeilut onnistuivat yleensä hyvin, mutta havaintojen perusteella järjestelmän sujuva käyttö edellyttää säännöllistä harjoittelua.

Ylen välitti vuoden 2015 aikana vaaratiedotteen 27 tapahtumasta, kun edellisvuonna niitä oli lähes puolet vähemmän. Vain radiossa julkaistuja tiedotteita oli 18 ja niistä 14 alueellisia.

Yksi tiedotteista julkaistiin suomen ja ruotsin lisäksi saamen kielillä.

VIRANOMAISTIEDOTTAMINEN

Ylen valmiudet viranomaistiedotteiden välitykseen ovat kokonaisuutena hyvät.

Yle teki yhdessä Digita Networks Oy:n kanssa keväällä 2014 Huoltovarmuuskeskukselle esityksen julkaisemisesta alueellisina Ylen omilla ja kaupallisilla radiokanavilla. Järjestelmä oli viranomaisten käytettävissä kesäkuun alussa 2015.

Vaaratiedotteiden välityksen automatisointihanketta jatkettiin. Tavoitteena on nopeuttaa vaaratiedotteiden kulkua hätäkeskuksista Yleen ja muille julkaisuun osallistuville toimijoille. Järjestelmä on määrä saada täysin valmiiksi hätäkeskusten ERICA-järjestelmän asteittaisen käyttöönoton myötä.

3.8 YLE SUOMALAISEN TV-TARJONNAN MONIPUOLISUUSVERTAILUSSA

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee vuosittain selvityksen suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuudesta. Selvityksen mukaan Ylen televisiotarjonta on kokonaisuudessaan erittäin monipuolista. Tuoreimmassa vertailussa vuodelta 2014 ovat mukana Ylen neljä julkisen palvelun kanavaa (Yle TV1, Yle TV2, Yle Fem ja Yle Teema) sekä kymmenen kaupallista kanavaa (MTV3, Sub, AVA, JIM, Liv, Hero, TV5, Kutonen ja FOX).

Tutkimus koskee maksuttomien tv-kanavien tarjontaa maanpäällisessä digi-

verkossa. Monipuolisuutta tarkastellaan ohjelmatyyppien monipuolisuutena 13-kohtaisen perusluokituksen avulla sekä alkuperämaittain pääosin viiden otosviikon aikana. Lisäksi analyysissä on hyödynnetty muutamia koko vuotta koskevia ohjelmatietoja vertailukelpoisuuden mahdollistamiseksi.

Vuonna 2014 maksuttomien suomalaisten televisiokanavien yhteenlaskettu ohjelmatarjonta kasvoi keskimäärin 1 469 tuntiin viikossa, kuudella tunnilla edellisvuodesta. Tarjonta lisääntyi jonkin verran kaikilla muilla kanavilla paitsi Subilla ja Avalla, joilla se supistui hieman. Selvitykseen sisältyvät vain varsinaiset ohjelmat, eivät esimerkiksi uutisikkunat, chatit, ostos-tv-lähetykset tai pelit, joita kanavat lähettävät lähinnä yöaikaan.

Julkisen palvelun kanavista Yle Teeman ohjelmatarjonta lisääntyi eniten, 14 viikkotunnilla, kun taas muiden Ylen kanavien tarjonnan määrässä ei tapahtunut juuri muutoksia.

Kanavista monipuolisimpia vuorokauden tarjonnan perusteella olivat Yle Fem, MTV3 ja Yle TV2, jonka tarjonta tosin yksipuolistui hieman. Yle TV1 kasvatti monipuolisuuttaan vuonna 2014.

TV-OHJELMISTOJEN MONIPUOLISUUS ERI KANAVILLA 2013 JA 2014

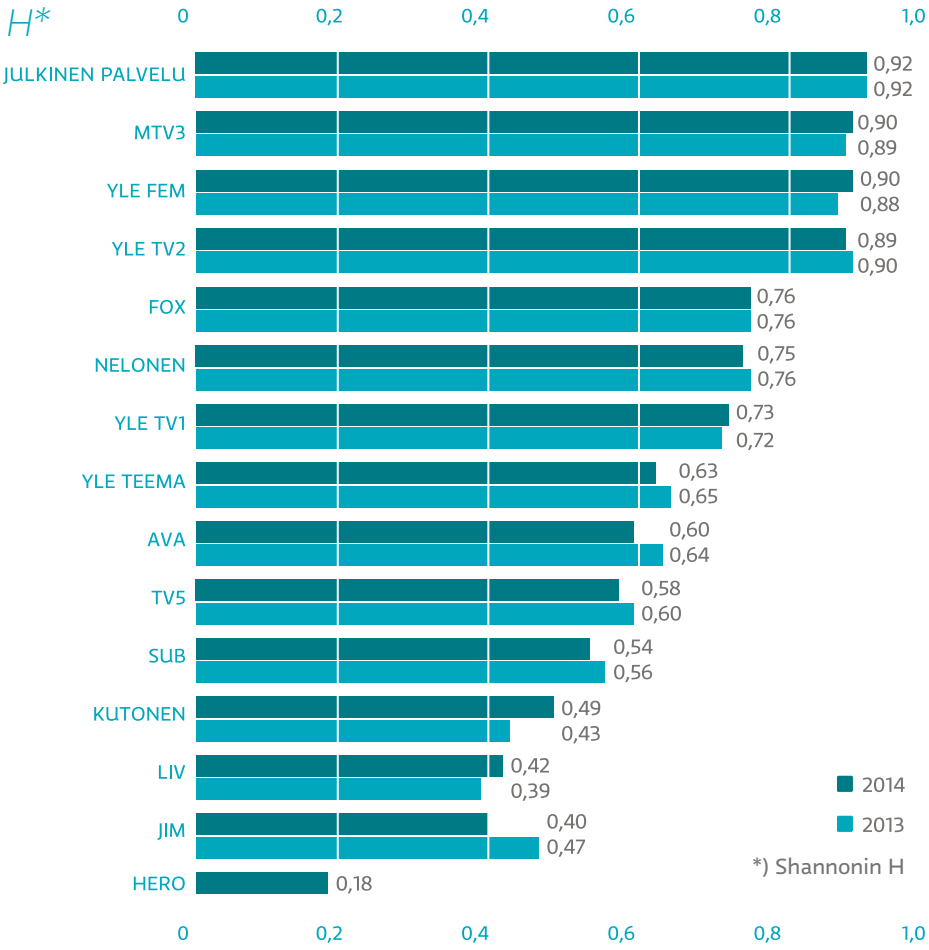

Lähde: Suomalainen televisiotarjonta, 2013 ja 2014, LVM

OHJELMATYYPPIEN JAKAUTUMINEN TV-KANAVILLE

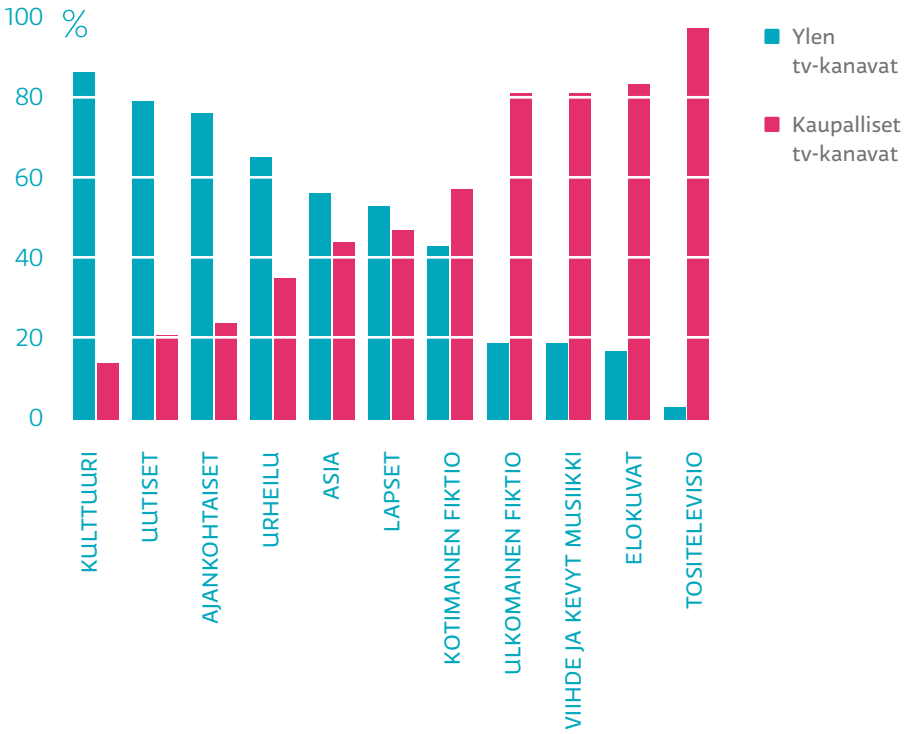

YLEN OHJELMISTORAKENNE ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2014

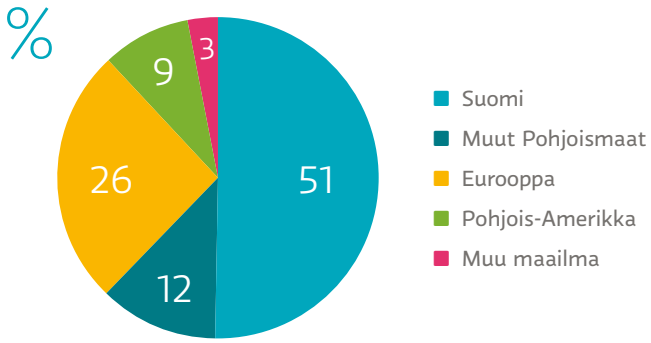

Lähde sivun grafiikoihin:
Suomalainen televisiotarjonta 2014, LVM

Ylen tavoitteena on tarjota mahdollisimman kattava neljän kanavan kokonaisuus, joten pelkkä kanavakohtainen tarkastelu ei anna monipuolisuudesta täyttä kuvaa.

Kaikkien kanavien yhteenlasketussa tarjonnassa suurin yksittäinen ohjelmatyyppi oli aiempien vuosien tapaan tositelevisio (26 prosenttia), jonka osuus kasvoi kaksi prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Toisena oli ulkomainen fiktio (20 prosenttia). Viihteen ja musiikin (11 prosenttia), asiaohjelmien (10 prosenttia) ja kotimaisen fiktion (2 prosenttia) osuudet kasvoivat prosenttiyksiköllä, kun taas lastenohjelmien (4 prosenttia) ja uutisten (2 prosenttia) osuudet laskivat saman verran. Myös kulttuuria, ajankohtaisohjelmia ja urheilua oli kaikesta tarjonnasta vain pari prosenttia.

Ylen kanavien tarjonta eroaa selvästi kaupallisista kanavista. Yle panostaa huomattavasti enemmän asia-, ajankohtais-, uutis- ja kulttuuriohjelmiin. Myös lastenohjelmien osuus on selvästi korkeampi kuin kaupallisilla toimijoilla keskimäärin, samoin urheilun ja kotimaisen fiktion.

Tarkastelu osoittaa, että Ylen kanavien yhteenlaskettu osuus oli suuri erityisesti niissä ohjelmaluokissa, joista huolehtiminen kuuluu yleisradioyhtiön lakisääteisiin ydintehtäviin.

Yle erottuu kaupallisista kanavista myös korkealla kotimaisuusasteellaan: sen kanavien yhteenlasketusta ohjelmistosta yli puolet oli suomalaista alkuperää. Ylen tarjonnassa erottuu myös eurooppalaisuus: pohjoismaisia ohjelmia oli yli kymmenen prosenttia ja muualla Euroopassa tuotettuja yli neljännes tarjonnasta. Pohjoisamerikkalaista tuotantoa Ylen ohjelmistossa oli vain alle kymmenen prosenttia.

Kaupallisista kanavista ainoastaan MTV3 esitti enemmän kotimaista kuin pohjoisamerikkalaista tuotantoa.

Vertailu siis osaltaan vahvistaa käsitystä julkisen palvelun television ja kaupallisen television keskinäisestä työnjaosta. Jos tarkastelu rajataan parhaaseen katseluaikaan, Ylen rooli asia-, uutis- ja kulttuuriohjelmien tarjoajana korostuu. Parhaaseen katseluaikaan klo 18–23 esimerkiksi ajankohtaisohjelmia ja lastenohjelmia ei esitetty muilla kanavilla lainkaan.

3.9 KOTIMAISTEN TUOTTAJIEN ROOLI YLEN TARJONNASSA

3.9

Ohjelmahankinnat kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä ovat tärkeä osa Ylen julkista palvelua. Hallintoneuvosto on määritellyt hankintojen euromääräisen tason vahvistaessaan Ylen toiminnan ja talouden suuntaviivat. Tavoitteena on, että jul-

YLEN OHJELMAHANKINNAT SUOMESSA TOIMIVILTA RIIPPUMATTOMILTA TUOTANTOYHTIÖILTÄ

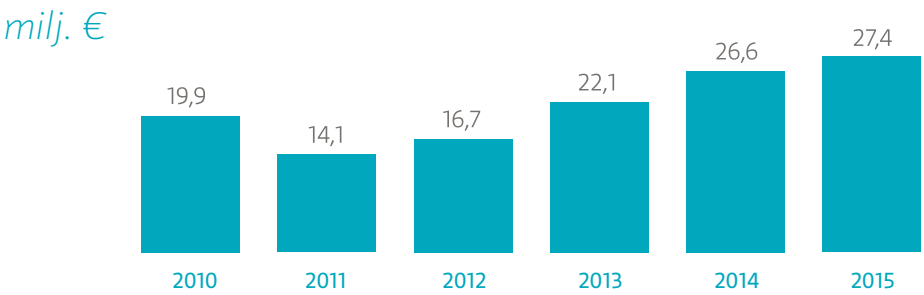

kisen palvelun hankinnat luovat elinvoimaa ja jatkuvuutta yhtiön ulkopuoliselle luovalle alalle. Hallintoneuvosto on linjauksissaan todennut, että Yle pitää ohjelmahankinnat lähivuosina vähintään nykytasollaan.

Vuonna 2015 Yle käytti ohjelmahankintoihin 27,4 miljoonaa euroa eli 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna. Ylen tarjonnassa tuotantoyhtiöiden erityisenä ja kasvavana vastuuna on Ylelle vaikeiden asiakkuuksien, kuten nuorten aikuisten, saavuttaminen. Tästä on saatu hyviä kokemuksia.

Ylen hankinnat kotimaan tuotantoyhtiöiltä ovat kasvaneet kolmanneksen viimeisen viiden vuoden aikana.

Yle on keskittynyt kotimaisissa ohjelmahankinnoissa siihen, että kansainvälinen taso saavutetaan ja vaativakin katsoja pitää kotimaista tuotantoa hyvätasoisena. Vuonna 2015 kansainvälinen kiinnostus suomalaisia ohjelmia kohtaan kasvoi.

Ohjelmaostojen lisäksi Yle osallistuu sisältöjen tuotekehitykseen yhteistyössä kotimaisten tuotantoyhtiöiden kanssa. Esimerkkinä menestyneestä tuotekehityksestä on muun muassa musiikkiohjelma SuomiLOVE, jonka formaatti on myyty jo Belgiaan ja Viroon. Vuonna 2015 kuvattiin myös Ylen ja tuotantoyhtiön yhdessä kehittämää rikossarjaa, joka menee kansainväliseen levitykseen ja nähdään kotimaassa vuonna 2016.

Kotimaiset ohjelmaformaatit nähdään yhtenä merkittävänä vientituotteena tulevaisuudessa. Ylen rooli luovan alan liiketoiminnan ja sisältökehityksen kiihdyttäjänä on tässä suhteessa tärkeä.

Osana ohjelmahankintaa Yle ostaa esitysoikeuksia kotimaisiin elokuviin ja toimii merkittävänä rahoittajana. Lähes puolet kaikista kotimaisista pitkistä elo-

Siskonpeti oli yksi Yle Areenan katsoituimmista ohjelmista, ja sen molemmat kaudet on palkittu Kultaisella Venlalla. Sketsisarjan tuotti Yellow Film & TV. Kuvassa Sanna Stellan, Pirjo Heikkilä, Krisse Salminen ja Niina Lahtinen.

Kuva: Numi Nummelin

kuvista valmistuu osaltaan Ylen ennakkorahoituksen turvin.

Vuonna 2015 Yle oli rahoittamassa kahtatoista uutta pitkää elokuvaa. Ylen kokonaispanostus kotimaiseen elokuvaan nousi viidenneksellä edellisvuodesta. Dokumenttielokuvan ja lyhytelokuvan alueella Yle on käytännössä ainoa rahoitukseen osallistuva mediayhtiö. Ylen esitysoikeuksien ennakko-ostot vastaavat yleensä 10–30 prosentin osuutta elokuvan kokonaisrahoituksesta.

Yle on panostanut vuonna 2015 hankinnoissa suunnitelmallisesti laatuun. Hankinnat ovat euromääräisesti nousseet, vaikka tuotantoyhtiöiden tuottamien ohjelmien suhteellinen osuus kaikista Ylen tv-lähetyksistä on hieman laskenut. Sisällölliset panostukset ovat kohdistuneet erityisesti kansainvälisen tason kotimaisiin tuotantoihin, mikä on nostanut yksittäisten ohjelmatuotantojen tuntihintoja.

Vuonna 2015 kotimaisten tuottajien osuus ensilähetyksistä oli 20,6 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 25,8 prosenttia. Vähennys johtuu paitsi laadullisista panostuksista osin myös yhteistuotantona tehdyn, ruotsinkielisen Min Morgon -ohjelman lakkaamisesta.

RIIPPUMATTOMIEN KOTIMAISTEN TUOTTAJIEN OSUUS KOTIMAISISTA ENSILÄHETYKSISTÄ 2009–2015, % *

	YLE TV1	YLE TV2	YLE TEEMA	YLE FEM	YHTEENSÄ
2009	15,5	27,9	25,4	17,9	19,2
2010	16,8	28,7	25,5	50,7	27,6
2011	14	24,4	28,8	59,8	27,1
2012	11,6	19,8	40,9	56	24,1
2013	12,9	34,3	37,8	61,5	30,9
2014	11,9	31,8	37,1	52,0	25,8
2015	11,8	29,4	26,1	42,4	20,6

* poisluettuna uutiset ja urheilu vuonna 2015 tunteja oli yhteensä 2 431 (-173 tuntia vuodesta 2014). Vuoden 2014 luvut on tarkistettu.

Ylen arvo suomalaisille 4

- **Suomalaisista 77 prosenttia luottaa Yleen erittäin paljon tai melko paljon. Tyytyväisyys Yle-veroa kohtaan on kasvanut.**
- **Yle Radio Suomi on edelleen kuunnelluin radiokanava ja Yle TV1 katsotuin televisiokanava Suomessa.**
- **Yle tavoittaa vuosittain kaikki suomalaiset. Päivittäin 72 prosenttia suomalaisista käyttää jotain Ylen palvelua.**

4.1 YLEN ONNISTUMINEN JULKISEN PALVELUN TEHTÄVÄSSÄ

4.1

Vuosittain tehtävä Ylen arvo suomalaisille -tutkimus selvittää suomalaisten arvioita Ylen toiminnasta. Kyselytutkimuksella kartoitetaan, kuinka hyvin Yle on onnistunut julkisen palvelun tehtävässään ja millaisia toiveita suomalaisilla on Ylen toimintaa kohtaan. Tutkimus selvittää suomalaisten käsityksiä Ylestä niin yhteiskunnallisena toimijana kuin mediasisältöjen ja -palvelujen tuottajana.

Kokonaisuutena Ylen arvo suomalaisille on edelleen suuri, ja Yle koetaan yhteiskunnallisesti tärkeäksi, joskin arviot ovat heilahtaneet hieman alaspäin. Suomalaiset katsovat Ylen myös onnistuneen julkisen palvelun tehtävässään varsin hyvin. Etenkin nuorten arvostuksissa on havaittavissa nousua. Samaan aikaan tyytyväisyys Yle-veroa kohtaan on kasvanut.

Tuoreimman tutkimuksen mukaan 77 prosenttia suomalaisista luottaa Yleen erittäin paljon tai melko paljon. Vuonna 2014 luku oli kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi. Erittäin paljon luottavien osuus on vähentynyt etenkin yli 45-vuo-

SUOMALAISTEN LUOTTAMUS YLEEN

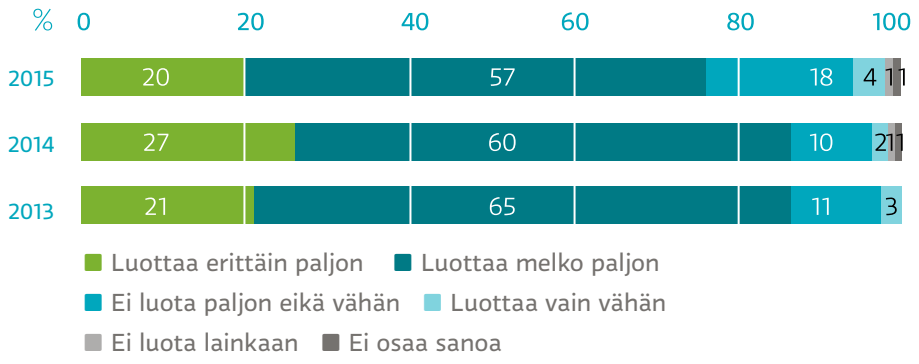

2015, n = 1016
Lähde: Ylen arvo suomalaisille 2015, Taloustutkimus

tiaiden ja naisten keskuudessa. Toisaalta 15–29-vuotiaista joka viides eli aiempaa useampi luottaa Yleen erittäin paljon.

Keskeisten suomalaisten instituutioiden vertailussa Yle oli viidenneksi luotetuin yhdessä Punaisen Ristin ja puolustusvoimien kanssa. Eniten suomalaiset luottivat tutkimuksen mukaan poliisiin, koululaitokseen, presidenttiin ja yliopistoihin. Vuotta aiemmin Yle oli poliisin rinnalla luottamuslistan kärjessä.

Vertailussa on mukana 25 yhteiskunnallista toimijaa: julkisen sektorin laitoksia, muita mediataloja, järjestöjä ja poliittisen järjestelmän toimijoita. Sanoma, MTV sekä media ja tiedotusvälineet kokonaisuutena olivat sijoilla 16.–18. Luottamus niitä kohtaan oli niin ikään laskusuunnassa.

Ylen kokee yhteiskunnallisesti tärkeäksi valtaosa suomalaisista, mutta arviot ovat hieman heikentyneet edellisvuodesta. Erittäin tärkeänä Yleä pitää 48 prosenttia suomalaisista ja 83 prosenttia ainakin jossain määrin tärkeänä. Asteikolla yhdestä kymmeneen Ylen saa yhteiskunnallisesta tärkeydestään arvosanan 7,9. Ylen yhteiskunnallinen tärkeys ja merkitys omassa mediankäytössä on sitä korkeampi, mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse.

Kaikkiaan 92 prosenttia suomalaisista

YLEISRADION TÄRKEYS SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA 2013-2015

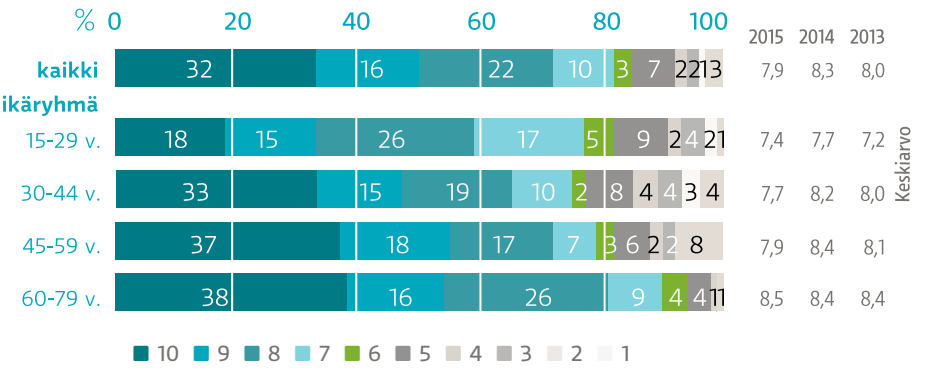

10 = erittäin tärkeä 1 = ei lainkaan tärkeä 2015, n = 1016

YLEISRADION MERKITYKSELLISYYS OMASSA MEDIANKÄYTÖSSÄ 2013-2015

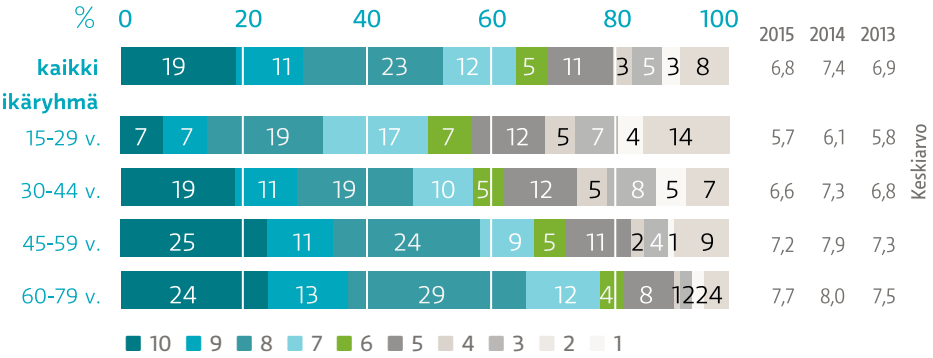

10 = erittäin merkityksellinen 1 = erittäin merkityksetön 2015, n = 1016

MITEN HYVIN YLE KOKONAISUUTENA ON ONNISTUNUT JULKISEN PALVELUN TEHTÄVÄSSÄÄN 2014 JA 2015

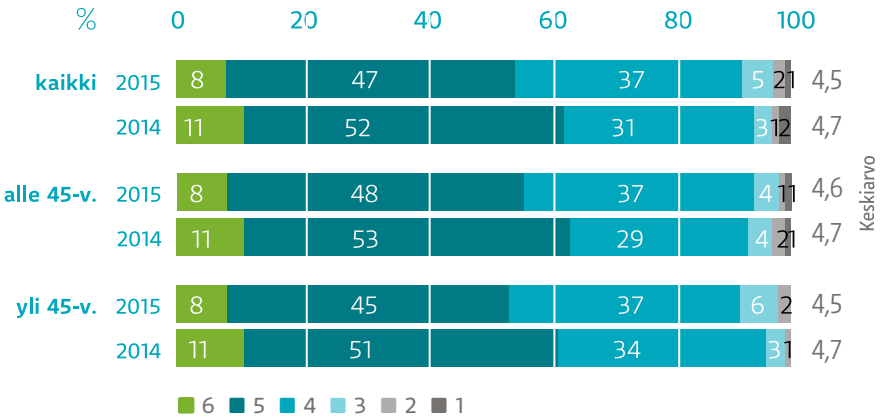

YLEN VASTUULLISUUS ERI OSA-ALUEILLA 2014–2015

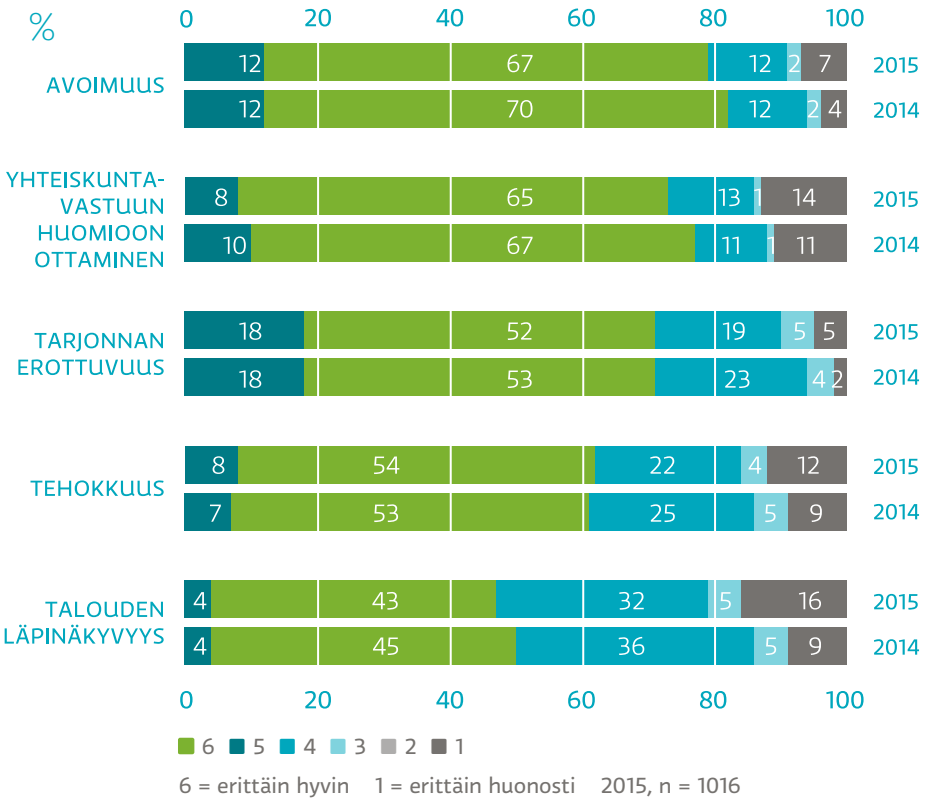

Lähde aukeaman grafiikkaan: Ylen arvo suomalaisille 2015, Taloustutkimus

katsoo, että Yle on onnistunut julkisen palvelun tehtävässään vähintään melko hyvin. Eri ikäryhmien arviot onnistumisesta eivät juuri poikkea toisistaan. Sen sijaan alle ja yli 45-vuotiailla on jossain määrin erilaisia odotuksia sen suhteen, mitä Yle julkisen palvelun tehtävistä he pitävät tärkeimpinä.

Kymmenen tärkeimmän tehtävän joukossa ovat muun muassa luotettava tiedonsaanti, kotimainen tarjonta omalla äidinkielellä, turvalliset lastenohjelmat ja erityispalvelut. Suomalaiset pitävät tärkeänä myös sitä, että Ylen avulla voi pitää itsensä ajan tasalla, saada yleissivistystä ja ymmärtää paremmin, mitä suomalaisessa yhteiskunnassa ja muualla maailmassa tapahtuu. Tärkeimpinä pidettyihin tehtäviin kohdistuu myös eniten odotuksia ja Ylen katsotaan onnistuneen niissä hyvin, vaikka kaikki odotukset eivät aivan täyty.

Suomalaisten mielestä Yle erottuu hyvin ohjelmillaan ja palveluillaan muusta mediatarjonnasta. Yleä pidetään myös yleisesti avoimena ja vastuullisena. Heikoimman arvion Yle saa talouden läpinäkyvästä tiedottamisesta. Sen sijaan aiempaa useampi, 64 prosenttia suomalaisista, on sitä mieltä, että Yle käyttää verorahat tehokkaasti.

Suhtautuminen Yle-veroon on muutoinkin aiempaa myönteisempää: 71 prosenttia vastaajista on tutkimuksen mukaan tyytyväisiä veroratkaisuun ja yhtä moni kokee saavansa vastinetta Yle-verolle. Erittäin tyytyväisiä sekä Yle-veroon että siitä saatuun vastineeseen oli joka viides vastaajista (19 prosenttia). Melko tai erittäin tyytymättömiä oli aiempaa vähemmän eli noin joka neljäs.

YLEN STRATEGISET ASIAKKUUSTAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2012–2015 (% 15+-VÄESTÖSTÄ)

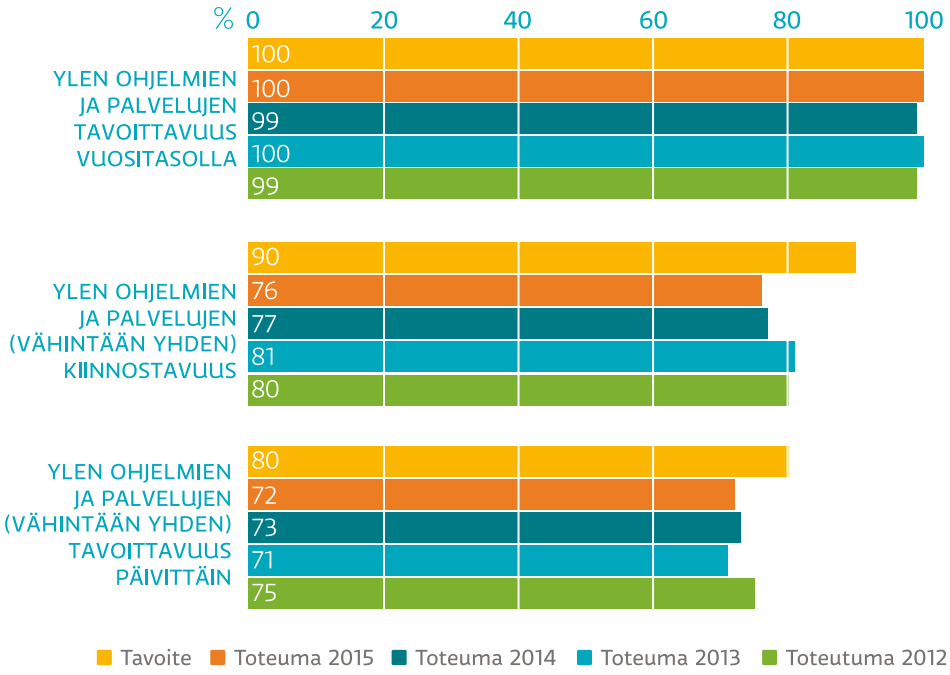

Lähteet: KMK, TNS Gallup; Yle

4.2 YLEN YLEISÖSUHDE TELEVISIOSSA, RADIOSSA JA VERKOSSA

Ylen tavoitteena on, että julkisen palvelun tarjonta tavoittaisi vuositasolla kaikki suomalaiset. Käytännössä tämä tavoite on toteutunut jo usean vuoden ajan. Päivittäin Yle on pyrkinyt tavoittamaan 80 prosenttia väestöstä. Lisäksi yhtenä tavoitteena on ollut, että 90 prosenttia suomalaisista löytäisi Ylen sisällöistä ja palveluista jotakin itselleen kiinnostavaa. Nämä kaksi jälkimmäistä tavoitetta ovat osoittautuneet huomattavan haastaviksi.

Julkisen palvelun yleisradioyhtiönä Yle ei tähtää markkinaosuuksien kasvattamiseen, vaan pyrkii lisäämään yleisöjen tyytyväisyyttä sisältöjä ja palveluja kohtaan. Tavoittavuus kuvaa sitä, kuinka hyvin Yle onnistuu monipuolisella tarjonnallaan palvelemaan kaikkia suomalaisia, myös vaikeasti tavoitettavia yleisöjä, kuten nuoria tai pieniä erityisryhmiä. Kun sisältöjä tehdään yhä pienemmille ryhmille, markkinaosuudet lähes väistämättä pienenevät.

Ylen päivätavoittavuus koko väestössä on pysynyt vuodesta 2009 lähtien keskimäärin 73 prosentissa. Ylen tarjonnan kiinnostavuus puolestaan on ollut laskusuunnassa syksystä 2012 lähtien. Sama suuntaus koskee muitakin suuria kotimaisia mediayhtiöitä.

Ylen uuden strategian yhteydessä asiakkuustavoitteita arvioitiin uudelleen ja ne päivitettiin vastaamaan mediaympäristön ja mediankäytön muutoksia. Päivitetyt tavoitteet perustuvat onnistumiseen julkisen palvelun tehtävässä.

Kolme keskeistä asiakkuustavoitetta:

1. Yle tavoittaa kaikki suomalaiset, päivittäin 75 prosenttia ja viikkotasolla 95 prosenttia suomalaisista;

2. Yle on henkilökohtaisesti tärkeä. Suomalaiset antavat Ylen merkityksellisyydestä mediankäytössään arvosanan 7,2/10;

3. Suomalaiset arvostavat Yleä. Yle saa yhteiskunnallisesta tärkeydestään arvosanan 8/10. (KMK)

TELEVISIO

Television asema on yhä vahva, vaikka katselu saa uusia muotoja. Vuonna 2015 suomalaiset katsoivat televisiota keskimäärin 2 tuntia 51 minuuttia päivässä, lähes yhtä paljon kuin edellisvuonna.

Ylen tv-kanavat tavoittivat päivittäin 57 prosenttia yli nelivuotiaista suomalaisista (58 prosenttia vuonna 2014). MTV tavoitti 54 prosenttia, Nelonen Media 42 prosenttia ja Discovery Networks Finland yhteensä 24 prosenttia. Viikoittain Ylen kanavat tavoittivat 84 prosenttia väestöstä, ja televisio kaiken kaikkiaan 91 prosenttia.

Mediayhtiöiden osuudet tv:n katselusta pysyivät lähes ennallaan. Kotimaisten kaupallisten kanavien osuus oli edelleen yli puolet kaikesta tv:n katseluun käytetystä ajasta ja Ylen osuus oli reilut 40 prosenttia.

Katsotuimpia ohjelmia olivat suorat lähetykset ja kotimainen draama. Urheilussa hiihdon ja ampumahiihdon MM-kisat, yleisurheilun MM-kisat sekä jääkiekon nuorten MM-kisat keräsivät suuria yleisöjä. Politiikassa suomalaisia kiinnostivat erityisesti eduskuntavaalien tulosilta sekä pääministerin puhe, jotka kumpikin keräsivät miljoonayleisöt.

Tv:n katsotuimpia ohjelmia uutisten ja urheilun lisäksi olivat:

YLE TV1
- *Itsenäisyyspäivä: Linnan juhlat*
- *A-studio*
- *YleLeaks*
- *Uutisvuoto*
- *Avara luonto*

YLE TV2
- *Euroviisut*
- *Suomen Urheilugaala*

YLE TEEMA
- *Kaukasia 30 päivässä*

YLE FEM
- *Solsidan – Onnea onkimassa*

YLE AREENA

- *Ryhmä Hau*
- *Hullu-hullumpi-yläaste*
- *Syke*
- *Siskonpeti*

Ylen alueelliset televisiouutiset keräsivät aiempaa enemmän katsojia. TV1:n kello 17.06 alueellisia uutisia katsoi keskimäärin runsaat puoli miljoona katsojaa ja kello 18.22 lähetystä 576 000 katsojaa.

Suomen **ruotsinkielisen** väestön television katselu eroaa hieman koko väestön katselusta. Ruotsinkielinen väestö katsoi televisiota lähes puoli tuntia vähemmän kuin suomalaiset keskimäärin, yhteensä 2 tuntia ja 32 minuuttia. Katseluaika väheni kuudella minuutilla vuoteen 2014 verrattuna.

Yle palvelee ruotsinkielisiä katsojia valtakunnallisella Yle Fem -kanavalla, joka lähettää myös SVT Worldin ohjelmistoa prime-timen ulkopuolella päivisin ja myöhäisiltaisin. Kaikki Ylen kanavat yhteensä tavoittivat päivittäin 52 prosenttia ruotsinkielisistä (51 prosenttia vuonna 2014). Kaikesta television katselusta Yle Femin osuus oli 9 prosenttia, hivenen edellisvuotta korkeampi.

Kaikesta katseluun käytetystä ajasta Ylen osuus oli 39 prosenttia ja kaupallisten kanavien 35 prosenttia. Katseluaika Ylen kanavilla laski hieman edellisestä vuodesta.

TV-KANAVIEN PÄIVITTÄINEN TAVOITTAVUUS (4+-VÄESTÖSSÄ)

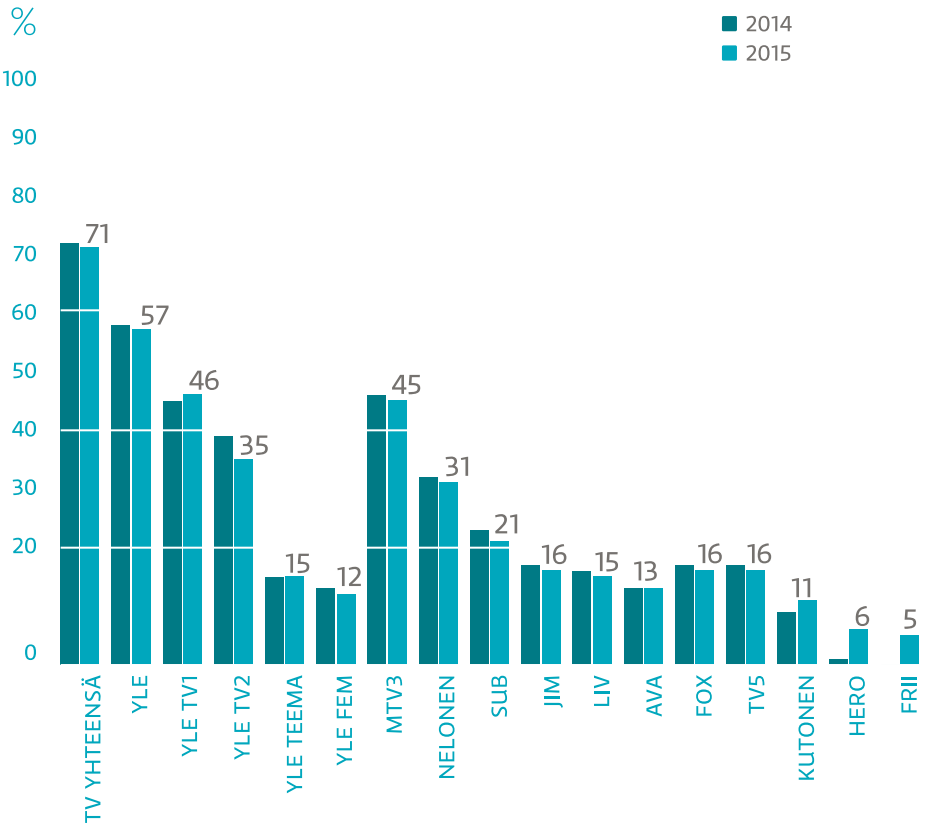

Lähde: TV-mittaritutkimus, Finnpanel; Julkaisut, Yle
Hero 10.11.2014 lähtien, Frii antenniverkossa 1.4.2015 ja kaapeliverkossa 1.9.2015 lähtien

RADIO

Radion kuuntelu on säilynyt vakaana median muutoksista huolimatta. Radiota kuunteli viikoittain 95 prosenttia yli yhdeksänvuotiaista. Keskimääräisenä päivänä radio tavoittaa 76 prosenttia väestöstä. Ylen radiokanavat tavoittivat viikoittain 59 prosenttia ja päivittäin 40 prosenttia suomalaisista. Tavoittavuus oli hieman edellisvuotta matalampi.

Suomalaiset kuuntelivat radiota keskimäärin 2 tuntia 59 minuuttia – eli 2 minuuttia edellisvuotta vähemmän. Ylen osuus kuuntelusta oli 50 prosenttia, mikä on kaksi prosenttiyksikköä edellisvuotta alhaisempi. Yle Radio Suomi on yhä Suomen kuunnelluin radiokanava. Sen osuus kaikista kuunteluminuuteista oli edellisvuoden tapaan 32 prosenttia.

Radion kunnelluimpia ohjelmia

- *Yle Radio Suomi: Onnen sävel*
- *Yle Radio 1: Ykkösaamu*
- *YleX: Jälki-istunto*
- *Yle Puhe: Ali ja Husu*
- *Yle Radio Vega: God morgon Svenskfinland*
- *Yle X3M: Succémorgon*

RADIOKANAVIEN OSUUDET PÄIVITTÄISESTÄ KUUNTELUAJASTA (9+-VÄESTÖSSÄ)

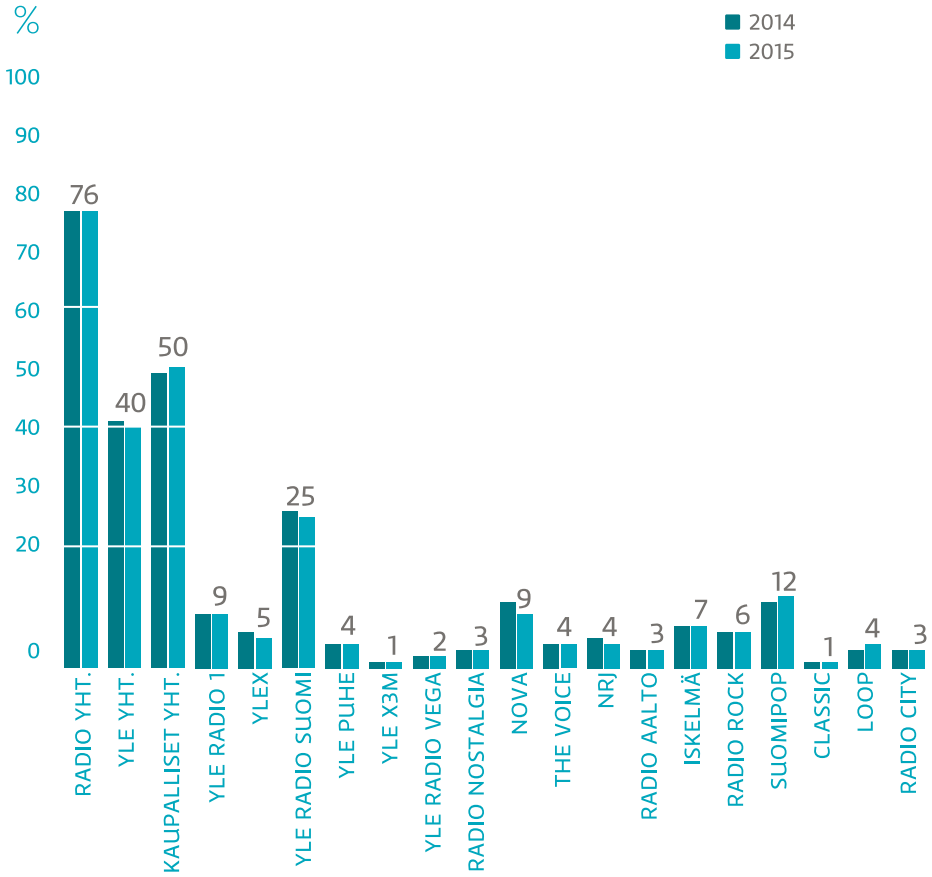

Lähde: KRT Online, Finnpanel; Julkaisut, Yle

Alueradioissa Yle Radio Suomi lähettää sekä valtakunnallista että alueellista ohjelmaa 18 eri alueella. Lisäksi Yle Radio Vegan taajuuksilla lähetetään ruotsinkielistä paikallista ohjelmaa viidellä alueella. Yle Radio Suomen alueellinen ohjelmisto tavoitti aiempien vuosien tapaan kuuntelijansa parhaiten Lapissa, missä 60 prosenttia asukkaista kuuntelee kanavaa viikoittain (64 prosenttia vuonna 2014). Toista ääripäätä edustaa eteläinen Suomi: Yle Radio Suomi tavoitti Uudellamaalla viikoittain 33 prosenttia yli yhdeksänvuotiaasta väestöstä.

Ruotsinkielisille radio on niin ikään tärkeä. Yle Radio Vega on Suomen ainoa kanava, joka lähettää myös alueellista ohjelmaa ruotsin kielellä. Vuonna 2015 radio tavoitti yli 9-vuotiaista ruotsinkielisistä viikoittain 94 prosenttia ja päivittäin 78 prosenttia. Radion tavoittavuus on pysynyt samalla tasolla jo usean vuoden ajan. Ainoastaan kaikkein nuorimmassa ikäryhmässä, 9–14-vuotiaiden parissa, radion päivätavoittavuus on ollut laskusuuntainen.

Ruotsinkieliset kuuntelivat radiota keskimäärin 3 tuntia ja 2 minuuttia päivittäin. Kuunteluaika laski kolmella minuutilla vuoteen 2014 verrattuna. Ylen kanavien osuus kuuntelusta on suuri, 75 prosenttia.

Yle Radio Vegan tavoittavuus nousi hieman edellisvuoteen verrattuna. Se tavoitti viikoittain yli puolet ruotsinkielistä ja päivittäin sitä kuunteli 40 prosenttia. Nuorisokanava Yle X3M:in tavoittavuus pysyi ennallaan. Sitä kuunteli viikoittain 31 prosenttia ruotsinkielisistä. X3M tavoitti omasta kohderyhmästään, 15–24-vuotiaista, 62 prosenttia viikottain.

VERKKOPALVELUJEN VIIKKOTAVOITTAVUUS, SYKSY 2015

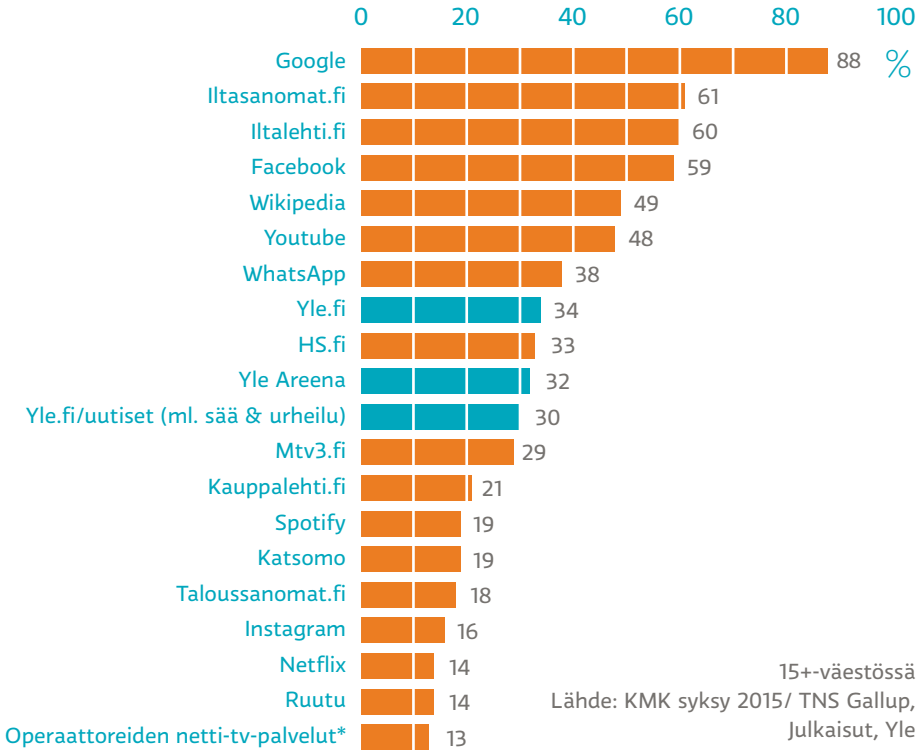

15+-väestössä
Lähde: KMK syksy 2015/ TNS Gallup, Julkaisut, Yle

*) Esim. Sonera Viihde, Elisa Viihde, DNA Welho Viihde

YLEN, ALMAN, SANOMAN, MTV:N JA ALLERIN VERKKOPALVELUIDEN PÄIVÄTAVOITTAVUUS 2015

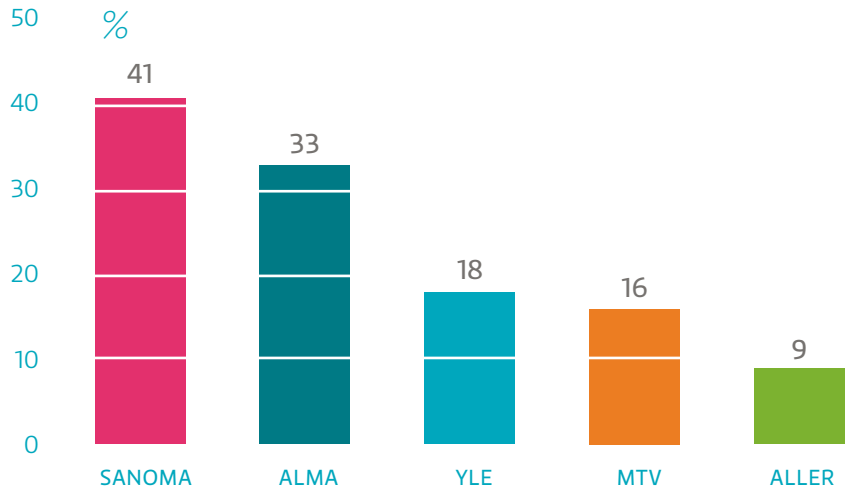

15+-vuotiaat, verkkoväestö
Lähde: iClick/ TNS Metrix -paneeli; Julkaisut, Yle

YLE AREENAN, KATSOMON JA RUUDUN KÄYNNISTYKSET 2015

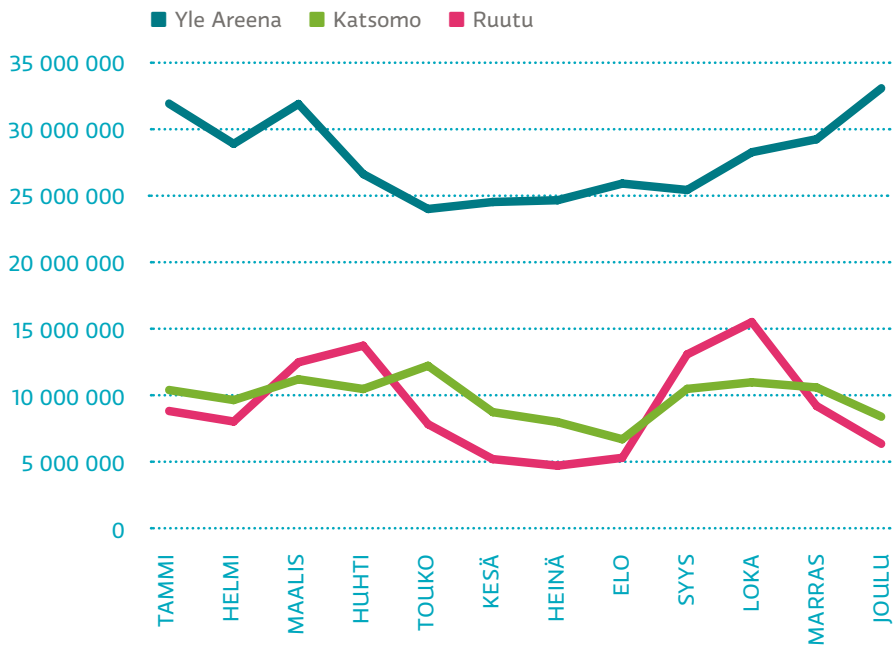

Lähde: Finnpanel, comScore; Julkaisut, Yle

MOBIILIKÄYTÖN KASVU, KÄYNNISTYKSET ERI LAITTEILTA 2014–2015

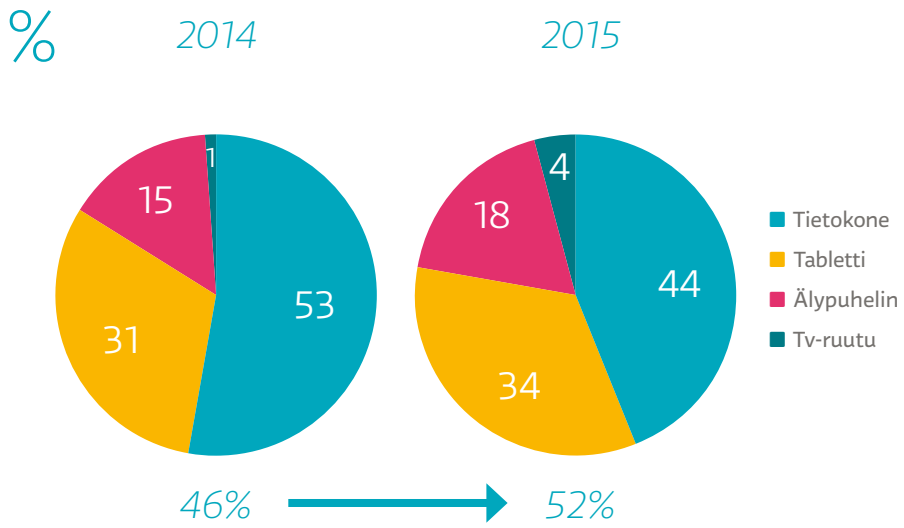

Lähde: DaX, comScore; Julkaisut, Yle
1.1.-31.12.2014 ja 1.1.-31.12.2015

INTERNET

Vuonna 2015 Yle tavoitti verkkopalveluillaan päivittäin 18 prosenttia suomalaisista yli 15-vuotiaista verkon käyttäjistä – eli keskimäärin 624 000 henkilöä. Se on selvästi vähemmän kuin Sanoman tai Alman verkkopalveluilla, jotka tavoittivat päivittäin kolmanneksen verkon käyttäjistä. Luvut perustuvat TNS metrix paneelitutkimukseen, jonka mittauksessa ovat mukana ne kotimaiset verkon toimijat, joiden sivuilla on mittaustunniste.

Suurimmillaan Ylen verkon käyttö oli eduskuntavaalipäivänä 19.4. sekä sitä seuraavana päivänä, jolloin verkkopalveluja käytti molempina päivinä miljoona suomalaista. Viikossa Ylen verkkopalvelut tavoittivat keskimäärin 45 prosenttia suomalaisista verkon käyttäjistä.

Suomalaiset käyttivät eniten suurten kansainvälisten verkkopalvelujen, kuten Googlen ja Facebookin sekä kotimaisten iltapäivälehtien sivustoja. Niiden käyttö kasvoi edellisvuodesta, kuten myös Youtuben, Wikipedian tai pikaviestintäpalvelu WhatsAppin. Ylen ja Helsingin Sanomien verkkosivujen käyttö sen sijaan pysyi edellisvuoden tasolla, samoin Yle Areenan ja muiden kotimaisten netti-tv-palvelujen Katsomon ja Ruudun. Kansainväliset netti-tv-palvelut ovat nousussa, Netflixin johdolla.

Koko vuoden 2015 aikana Ylen verkko- ja mobiilipalveluihin tehtiin yhteensä yli 660 miljoonaa käyntiä, jossa on kasvua edellisvuoteen 14 prosenttia. Sivulatauksia kertyi noin 3 miljardia eli yli neljännes edellisvuotta enemmän. Yle Areenassa tehtiin vuoden aikana 389 miljoonaa käynnistystä joko video- tai audiotallenteisiin tai suoriin radio- ja tv-lähetyksiin – siis keskimäärin yli miljoona käynnistystä joka päivä.

4.3 YLEISÖPALAUTTEEN SEURANTA JA VUOROVAIKUTUS SIDOSRYHMIEN KANSSA

Suomalaisilla on mahdollisuus ottaa yhteyttä ja antaa suoraa palautetta Ylelle monin eri tavoin – sähköpostilla, puhelimitse ja internetin kautta, myös sosiaalisessa mediassa. Ylen saama palaute on lisääntynyt vuosi vuodelta, varsinkin sähköpostitse ja verkossa. Yle Areenaa koskeva palaute on kasvanut edellisvuoteen verrattuna eniten.

Vuonna 2015 Yle sai kaikkiaan noin 115 000 tilastoitua yhteydenottoa puhelimitse, sähköpostitse tai internetin kautta. Näistä valtaosa koski ohjelmia ja Yle Areenaa. Svenska Yleen tuli runsaat 2 000 ruotsinkielistä palautetta. Teknistä palautetta tuli noin 7 500, etupäässä liittyen Yle Areenaan. Yle Tunnusta koski noin 4 000 yhteydenottoa.

Palautteista vajaa kymmenesosa oli ohjelma- ja uusintatoiveita. Yksittäisistä ohjelmista eniten palautetta Asiakaspalveluun tuli Aamu-tv:stä (noin 1 500 yhteydenttoa), A-Studiosta ja Koe-eläinpuistosta.

Yle käy muutoinkin vuoropuhelua sidosryhmien kanssa monin eri tavoin. Vuosittain yli 40 000 suomalaista osallistuu tutkimuksiin ja noin 100 000 vastaa verkkokyselyihin. Ylessä käy vuosittain yli 10 000 vierasta. Syksystä 2015 lähtien Pasilassa ja Mediapoliksessa on järjestetty kaikille avoimia opastettuja kierroksia.

Vuorovaikutus suomalaisten kanssa ja heiltä saatu palaute tuo arvokkaita näkökulmia Ylen kehittämiseen. Tutkimusten, kansalaiskeskustelun, haastattelujen ja käyttäjäpaneelien avulla kootut näkemykset tuodaan osaksi Ylen strategiatyötä ja sisältöjen suunnittelua. Yle lisää edelleen aktiivista vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa sekä Ylen tarjonnasta että muutoinkin yhtiön toiminnasta.

Yleisö on mukana myös Ylen ohjelmien teossa esimerkiksi ideoimassa tai antamassa uutisaiheita. Katsojat ja kuulijat voivat osallistua esittämällä kysymyksiä suoraan ohjelmaan, toivomalla musiikkia tai tulemalla studioyleisöksi paikalle.

FIX

Ylen toiminnan kehittäminen ja toimintaperiaatteet

5

- **Yle uudistaa toimintaansa määrätietoisesti sisällöissä, jakelussa ja tuotekehityksessä.**
- **Yle kehittää hyvää taloudenpitoa, henkilöstön osaamista, vastuullista toimintaa ja sisäistä työkulttuuria.**
- **Yle jatkaa yhteistyötä digitalisoituvan kotimaisen luovan alan edistämiseksi.**

5.1 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

5.1

Yle kehittää jatkuvasti toimintaansa palvellakseen paremmin suomalaisia ja vastatakseen mediankäytön muutoksiin. Työtä ohjaavat strategiset linjaukset, julkisen palvelun tehtävä ja sen yhteiskunnallinen arvoperusta. Ylen on kyettävä vastuullisesti uudistuen varmistamaan, että sillä on osaava henkilöstö, riittävät resurssit ja sellaiset toimintatavat, jotka turvaavat riippumattomuuden ja luotettavat sisällöt sekä hyvän ja tehokkaan taloudenpidon.

Yle on tehostanut toimintaansa voimakkaasti koko 2000-luvun ajan, muun muassa vähentänyt henkilöstömäärää neljänneksellä. Tuotantoja on suunniteltu yhä tehokkaammin ja sisäisiä prosesseja on virtaviivaistettu.

Yle on jatkanut määrätietoisesti toimintansa uudistamista myös vuonna 2015. Vuoden aikana käynnistettiin muun muassa laaja koko yhtiötä koskeva **työkulttuuria**, toimintatapoja ja johtamista uudistava ohjelma Hyvä työpäivä Ylessä. **Toiminnanohjausta**, sisällönsuunnittelua ja julkaisua sekä talousohjausta sujuvoittava hanke, Ruori, eteni järjestelmien valintaan ja toimintamallien selkeyttämiseen. Uusi, tehostettu toimintamalli otetaan käyttöön vuoden 2016 loppupuolella.

Pasilan Studiotalon uusitut HD-televisiostudiot otettiin käyttöön helmikuussa 2015. Yhtiön koko tuotantoprosessin muuttamista **teräväpiirtoiseksi** jatketaan vielä kuluvana vuonna. Vuoden merkittäviin investointeihin kuului Tampereen Mediapolikseen valmistunut uusi **kuvaushalli**, joka palvelee ensisijaisesti Uusi päivä -draamasarjan tarpeita, mutta myös muita tuotantoja.

Yle pyrkii vähentämään toimitilojaan 40 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Tiloja vähentämällä ja tilankäyttöä tehostamalla Yle vapauttaa resursseja sisältöjen kehittämiseen. Vuoden 2015 lopussa Yle solmi VR:n kanssa vuokrasopimuksen, jonka myötä VR tulee päävuokra-

laiseksi Isoon Pajaan Pasilassa vuoden 2017 lokakuussa. Yle tehostaa tilankäyttöä entisestään ja jatkaa samalla vanhojen toimitilojen uudistamista paremmin monimediaiseen työhön soveltuviksi. Kesällä 2015 Turun suomen- ja ruotsinkieliset toimitukset muuttivat monitoimitiloihin Logomoon ja myös Vaasassa tilankäyttöä tehostettiin.

Tulevaisuudessa Yle suuntaa investointeja yhä enemmän **kevyeen ja joustavaan tuotanto- ja julkaisutekniikkaan.**

Yle päätti myös luopua Pasilan Radiotalon 1970-luvulla rakennetusta suurtuotantosiivestä, joka olisi vaatinut suuria tuotantoteknisiä uudistuksia. Klassisen musiikin toimintaa keskitetään Helsingin **Musiikkitaloon**, josta Yle omistaa neljänneksen. Pasilaan rakennetaan radiodraamaa varten **uudet kuunnelmastudiot**, jotka valmistuvat syksyllä 2016.

Strategian uudistuksen yhteydessä Yle määritteli itselleen kahdeksan keskeistä kehittämistavoitetta vuosille 2016–2020. Ne liittyvät laadun vahvistamiseen, television ja radion uudistamiseen, verkkopalvelujen kehittämiseen, sujuvaan ja tehokkaaseen toimintaan sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

KUMPPANUUDET

Ylen kumppanuudet ovat pääsosin alihankinta- ja toimittajayhteistyötä, yhteishankkeita tai toimimista erilaisissa verkostoissa. Yle tekee paljon yhteistyötä myös järjestöjen, yritysten ja oppilaitosten kanssa. Yle valitsee yhteistyökumppaninsa julkisen palvelun tehtävään ja arvoihin soveltuvin perustein.

Kumppanuuksien tavoitteena on edistää digitalisoituvan luovan alan elinvoimaa, kehittää osaamista ja vauhdittaa myös kansainvälistä menestystä uusien sisältöhankkeiden kautta. Lisäämällä jakelu- ja teknologiakumppanuuksia Yle vähentää samalla investointien tarvetta. Kumppanuuksiin kuuluvat myös tekniset yhteistyöhankkeet ja Ylen resurssien avaaminen eri toimijoiden käyttöön.

Tampereen Mediapoliksessa uudenlaisesta yhteistyötä on jo saatu hyviä kokemuksia. Mediapoliksen kehittäminen Pirkanmaan luovan alan keskukseksi sai uutta vauhtia, kun Yle, Tampereen ammattikorkeakoulu, Technopolis, Aito Tehdas Oy ja Aito Media Oy päättivät järjestäytyä osuuskunnaksi vuoden 2016 alussa. Osuuskunnan tehtävänä on edistää jäsentensä yhteistoimintaa ja kehittää media-alaa. Mediapoliksessa toimii jo yli 30 organisaatiota ja siellä työskentelee lähes 2 000 henkilöä, mukaan lukien 500 media-alan opiskelijaa.

Yle päätti vuonna 2015 luopua Pasilan vastaavasta kampushankkeesta suunnitellussa laajuudessaan ja keskittää voimavaroja Mediapoliksen kehittämiseen.

Tuotantotekniikan ylläpidossa Yle siirtyi kumppanimalliin kesästä 2015 alkaen.

Yle on mukana kansainvälisissä mediaalan ja mediateknologian yhteistyöelimissä ja verkostoissa sekä Euroopan yleisradioliiton EBUn ja pohjoismaisen Pohjoisvision yhteistyössä. Ne edistävät tietojenvaihtoa muun muassa lainsäädännön ja teknologian kehityksestä, uusista innovaatioista ja muiden alan yritysten hyvistä käytännöistä. Esimerkiksi pohjoismaisten yleisradioyhtiöiden kesken tehdään paljon ohjelmavaihtoa ja sisältöjen tuotekehitystä.

Yle on myös teettänyt ulkopuolisen vertaisarvioinnin julkisen palvelun toiminnastaan. Siinä kuusi EBUn nimeämää median asiantuntijaa arvioi, kuinka hyvin eurooppalaiset julkiset palvelun arvot toteutuvat Ylen toiminnassa. Keväällä 2015 julkistetussa raportissa Yle sai kiitosta muun muassa innovatiivisuudesta, journalismin laadusta ja riippumattomuudesta sekä siitä, että julkinen palvelu on tasapuolisesti kaikkien ulottuvilla. Raportissa kiiteltiin myös Yle korkeaa teknistä osaamista. Parannusehdotuksista keskeisin oli, että Ylen toiminnassa tulisi nykyistä paremmin ja laajemmin tuoda esiin yhteiskunnan moninaisuutta.

YLEN KAHDEKSAN KESKEISTÄ KEHITTÄMISTAVOITETTA 2016–2020

1. Teemme laatua määrän sijaan. Keskitymme laatuun ja uudistamme ilmaisu- ja kerrontatapoja. Luotettavan journalismin arvo kasvaa ja teemme enemmän syvempää analyysiä. Muissa sisällöissä korostamme merkityksellisyyttä ja pitkää käyttöikää. Lisäämme sujuvaa toimintaa ja ketteryyttä. Varmistamme sisällöille monimuotoiseen julkaisemiseen tarvittavat tekijänoikeudet. Avaamme arkistomme laajempaan käyttöön.

2. Uudistamme television. Teemme Yle Areenasta uuden television tärkeimmän jakelutien ja rakennamme siitä helposti käytettävän ja ylivoimaisen mediapalvelun. Vähennämme broadcast-kanavia. Edistämme television siirtymistä HD-jakeluun mahdollisimman lyhyellä ylimenoajalla. Investoimme kevyeen ja joustavaan tuotanto- ja julkaisutekniikkaan.

3. Viemme radion verkkoon. Laajennamme radion tarjontaa ja käyttömahdollisuuksia verkossa, erityisesti Areenassa. Kehitämme helppokäyttöisiä audiopalveluita erityisesti mukana liikkuville sekä autoon kehitettäville laitteille.

4. Parannamme verkkopalveluiden käyttökokemusta. Kehitämme verkkopalveluja ja videosisältöjä käytettäväksi missä ja milloin vain ja luomme niille paremman henkilökohtaisen käyttökokemuksen. Varmistamme, että Ylen uutiset kulkevat mukana ja niitä voi käyttää kaikkialla. Tavoittelemme miljoonaa Yle Tunnuksen käyttäjää vuoden 2017 loppuun mennessä ja tarjoamme Tunnuksen kevyen tunnistautumisen keinoksi muille toimijoille.

5. Rakennamme uudenlaisen oppimisen ympäristön. Kasvatamme oppimisen merkitystä Ylen tarjonnassa kaikenikäisille. Rakennamme uuden vaikuttavan oppimisen kokonaisuuden ja varmistamme, että Ylen sisällöt ovat käytettävissä oppimiseen eri tavoin. Teemme uusin tavoin yhteistyötä Ylen sisällä ja luomme uusia kumppanuuksia.

6. Välitämme tärkeimmät urheilutapahtumat. Varmistamme, että Ylellä on oikeudet esittää urheilua laajasti ja monipuolisesti ja pyrimme välittämään suuria urheilutapahtumia. Kehitämme tulos- ja urheilupalveluamme verkossa. Kannustamme liikkumaan.

7. Löydämme uusia tapoja palvella nuoria. Vahvistamme sisältötarjontaa nuorille ja nuorille aikuisille. Kehitämme tapoja joilla nuoret yleisöt löytävät nämä sisällöt siellä, missä he mediaa käyttävät. Luomme sisältöä yhdessä nuorten kanssa. Kehitämme tapoja kokeilla rohkeasti uutta.

8. Edistämme ja lisäämme yhteistyötä. Vahvistamme yhteistyötä sekä yhtiön sisällä että kumppaneiden kanssa. Hakeudumme ihmisten keskelle kehittämään sisältöjä ja palveluita. Kumppanuuksien painopisteinä sisällöissä ovat draama, kulttuuritapahtumat ja lapsille suunnatut palvelut. Pyrimme pitämään kotimaisten ohjelmahankintojen määrän vähintään nykytasolla. Panostamme aktiivisesti jakelu- ja teknologiakumppanuuksiin sekä teemme kokeiluja ja kehitystyötä yhdessä erilaisten toimijoiden kanssa.

Lisäksi Yle on ottanut käyttöön uusia menetelmiä, joilla yhtiö pyrkii arvioimaan julkisen palvelun toiminnan vaikuttavuutta ja lisäarvoa yhteiskunnalle. Euroopan yleisradioyhtiöiden yhteistyönä on syntynyt viitekehys, jonka avulla tarkastellaan julkisen palvelun arvoa ja vaikuttavuutta neljästä näkökulmasta: talouden, kulttuurin ja oppimisen, demokratian ja teknologian kehityksen kannalta.

5.2 5.2 RIIPPUMATTOMUUS JA TOIMINTAPERIAATTEET

Ylen julkaisutoiminta ja sisältöjen tuotanto perustuvat Ylen arvoihin, riippumattomuuteen, luotettavuuteen ja ihmisen arvostamiseen sekä alan eettisiin periaatteisiin. Yhtiön hallituksen nimittämät vastaavat toimittajat johtavat ja valvovat toimitustyötä sekä huolehtivat siitä, että Ylen sisällöntuotannossa ja julkaisutoiminnassa noudatetaan lakia ja eettisiä ohjeita.

Sisältöjen riippumattomuus ja puolueettomuus nojaa sananvapauslakiin ja Journalistin ohjeisiin, jotka ovat median itsesääntelyn perusta. Journalistin ohjeista johdetut Ylen ohjelmatoiminnan ja sisältöjen eettiset ohjeet (OTS) sitoo kaikkia, jotka tekevät sisältöjä Ylessä tai Ylelle. OTS syventää esimerkiksi tiedonhankinnan periaatteita, yksilön oikeuksia ja riippumattomuutta kaupallisista intresseistä.

Ohjeistoa täydentävät muun muassa sosiaalisen median toimintalinjaukset ja Toimittajan rikoslaki -verkko-opas. Lisäksi Ylellä on omat lapsia ja nuoria eri ohjelmasisällöissä koskevat eettiset ohjeensa. Journalististen valintojen ja eettisten ohjeiden tukena toimii journalistisista standardeista ja etiikasta vastaava päällikkö, joka yhdessä yhtiön lakiosaston kanssa avustaa vastaavia toimittajia journalismin ja julkaisutoiminnan kehittämisessä.

Hallitus on nimennyt Ylen ohjelmatoiminnalle sananvapauslain mukaiset vastaavat toimittajat, jotka viime kädessä päättävät sisällön julkaisemisesta. Vastaavalla toimittajalla on budjettivastuu yksikkönsä sisällöistä. Tämä tukee vastaavien toimittajien riippumattomuutta ja päätäntävaltaa tarjonnasta.

Joulukuussa Ylen hallitus hyväksyi uuden, koko yhtiötä koskevan eettisen ohjeen (Code of conduct) sekä vastuullisen toiminnan Compliance-periaatteet ja toimintasuunnitelman.

Hallitus määritteli vastuullisen toiminnan painopisteiksi Ylessä ohjelmatoiminnan eettiset kysymykset, häirintään ja epäasialliseen kohteluun liittyvät seikat, hankintalain vaatimukset, tekijänoikeuksiin liittyvät kysymykset, kilpailulain, työsuojelun, tietosuojan ja tietoturvan.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana työ on keskittynyt toimintamallin käynnistämiseen ja virtaviivaistamiseen. Riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen kanssa on rakennettu yhteisiä toimintamalleja. Yhteistyötä tehdään tiiviisti painopistealueiden vastuuhenkilöiden kanssa.

Vastuullinen toiminta ja eettisten kysymysten käsittely on keskeisenä sisältönä yhtiön perehdytysohjelmassa. Uusi käyttöönotettava verkkokoulutusympäristö tehostaa koulutuksia ja mahdollistaa suoritusten seurannan. Kasvava yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa tuo tarpeita kumppanuuteen liittyvien compliance-kysymysten arviointiin.

YLE JA JULKISEN SANAN NEUVOSTO

Ylen sisältöjen teossa, journalismissa ja julkaisutoiminnassa noudatetaan koko media-alaa koskevia yhteisiä eettisiä ohjeita, Journalistin ohjeita ja Ylen omia eettisiä ohjeita. Median itsesääntelyelin Julkisen sanan neuvosto (JSN) tulkitsee Journalistin ohjeita. JSN arvioi yksittäistapauksissa, onko julkaisijan toiminta ollut hyvän journalistisen tavan mukaista. Yle

kuuluu Julkisen sanan neuvoston taustayhteisöön ja on sitoutunut noudattamaan Journalistin ohjeita.

JSN käsitteli vuoden 2015 aikana kaksitoista Yleä koskevaa kantelua. Päätöksistä seitsemän oli vapauttavia. JSN antoi langettavan päätöksen viidessä tapauksessa, joissa se katsoi Ylen rikkoneen hyvää journalistista tapaa. Viidestä langettavasta päätöksestä kolmessa JSN arvioi, että Yle ei ollut korjannut ohjelmaan sisältynyttä virhettä riittävän nopeasti. Kaksi muuta langettavaa päätöstä koskivat samanaikaista kuulemista, piilomainontaa ja lähdekritiikkiä. Päätöksissä havaitut epäkohdat huomioitiin eettisiä ohjeita koskevissa koulutustilaisuuksissa.

5.3 HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN

Yle kehittää henkilöstönsä osaamista, työhyvinvointia ja johtamista suunnitelmallisesti ja monipuolisilla, uudistumista tukevilla hankkeilla. Osaamista tukevat onnistuneet rekrytoinnit, monipuolinen koulutus, työkierto, kehitysprojektit ja työssä oppiminen.

Osaamisen kehittämisessä vuonna 2015 painottuivat esimiestyö sekä strategian mukaisesti verkko-osaaminen. Ensisijaisia kehittämisen keinoja ovat työssä oppimisen menetelmät, yhdessä tekeminen ja jakaminen.

Verkkokoulutuksessa painottuivat verkkomediaosaamisen kehittäminen sekä transmediaosaaminen eli digitaalinen tarinankerronta. Googlen sähköisten toimistotyökalujen käyttöönotto merkitsi koko henkilökunnalle uusien työtapojen oppimista. Ne lisäävät läpinäkyvyyttä ja tehostavat yhteydenpitoa yhtiön sisällä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA KEHITYS

Vuoden 2015 lopussa Ylessä työskenteli vakituisessa kuukausipalkkaisessa työsuhteessa 3 043 henkilöä, mikä on 120 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2014 lopussa. Kaikissa kuukausi- ja tuntipalkkaisissa työsuhteissa kertyi henkilötyövuosia keskimäärin yhteensä 3 335, joka on 124 edellisvuotta vähemmän.

Henkilöstön väheneminen jatkuu edelleen vuonna 2016 luonnollisen poistuman kautta. Ulkoisia rekrytointeja tehdään vain tarkasti harkituissa tilanteissa erityisosaamisen hankkimiseksi.

TYÖHYVINVOINTI JA TASA-ARVO

Toimitusjohtajan omistama Hyvä työpäivä Ylessä -työkulttuurihanke käynnistyi ja osana sitä valmisteltiin ja käynnistettiin koko esimieskuntaa koskeva laaja kehitysohjelma. Toimitusjohtaja aloitti myös “kahvitunnit”, joiden tarkoituksena on tavata kaikki esimiehet työkulttuurista keskustellen. Vuoden 2015 aikana kahvitunneille osallistui noin 60 prosenttia esimiehistä. Niitä jatketaan vuonna 2016.

Yhtiötasoisen kehittämisen lisäksi useissa yksiköissä oli omia osaamisen ja toimintatapojen kehittämishankkeita. Niissä painopisteinä olivat muun muassa palautekäytännöt ja ketterät toimintatavat.

Työilmapiiri- eli Hyvä työpäivä Ylessä -mittaus tehtiin marraskuussa ja siihen vastasi 71 prosenttia yleläisistä, mikä oli seitsemän prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän. Työntekijät antoivat ilmapiiristä edellisvuotta hieman paremman kokonaisarvosanan: 3,76 asteikolla 1–5. Sitoutuneisuus omaan työhön on Ylessä korkea, ja 65 prosenttia vastaajista on valmiita suosittelemaan Yleä työnantajana.

Luottamus Ylessä on kokonaisuudessaan noussut. Hyvä luottamus näkyy erityisesti suhteessa esimieheen ja työyhteisöön. Sujuva arki -aihepiiri oli kyselyssä uusi, ja se sai hyvän keskiarvon: 3,79.

YLEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ V. 2006–2015

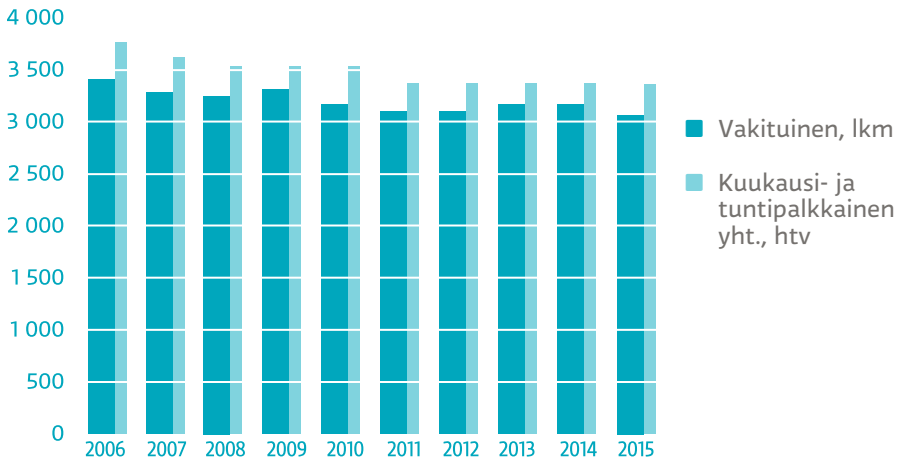

Sujuvaan arkeen kuuluvat muun muassa töiden jakautuminen tiimeissä, tarkoituksenmukaiset työvälineet ja työolosuhteet.

Ylen hallitus hyväksyi keväällä 2015 Ylen päivitetyn tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Sen mukaisesti Ylen tavoitteena on edistää henkilöstönsä monimuotoisuutta, esimerkiksi suuntaamalla harjoittelupaikkoja maahanmuuttajataustaisille tai toimintarajoitteisille.

Naisten ja miesten välisen tasa-arvon suhteen tilanne Ylessä on jo pitkään ollut hyvä. Tavoite on, että kaikissa tehtävissä miesten ja naisten osuus olisi 40–60 prosenttia. Esimiehistä on kaikilla organisaatiotasoilla noin puolet naisia. Jotkin pienemmät ammattiryhmät ovat kuitenkin hyvin nais- tai miesvaltaisia.

PALKITSEMINEN

Yle noudattaa kaikessa palkitsemisessaan valtio-omistajan ohjeita. Ylen hallituksen asettama nimitysvaliokunta valmistelee palkitsemisasiat hallitukselle, joka hyväksyy tavoitteet ja tulokset. Palkitsemisen lähtökohtia ovat avoimuus, kohtuullisuus ja tuloksellisuus. Palkitsemisen tarkoituksena on edistää yhtiön strategisten tavoitteiden toteutumista.

Kaikki yleläiset ovat ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja mittareihin perustuvan tulospalkitsemisjärjestelmän piirissä. Johtajilla ja päälliköillä sekä joillakin esimiehillä, yhteensä noin 160 henkilöllä, oli henkilökohtainen tuloskortti vuonna 2015. Henkilökohtaisten tuloskorttien maksimipalkkio on yhtiön johtoryhmän jäsenillä 1,9 kuukauden palkkaa vastaava määrä ja päälliköillä kuukauden palkkaa vastaava määrä.

Muu henkilöstö on tiimikorttijärjestelmän piirissä. Tiimit laativat itse tavoitteensa yhtiön ja oman toimintonsa strategian pohjalta. Esimies vastaa, että tavoitteet tukevat yksikön tavoitteita. Koko tiimi voidaan palkita tavoitteiden toteutumisesta 600–1 200 euron palkkiolla. Vapaaehtoiseen tiimikorttiin osallistui vuonna 2015 noin 2 100 yleläistä.

Erityispalkkio voidaan maksaa poikkeuksellisen menestyksekkäästä työsuorituksesta.

Vuonna 2015 maksettiin tulospalkkioita edellisvuoden tavoitteista yhteensä noin 2 458 000 euroa, josta tiimikorttipalkkioiden osuus oli 1 933 000 euroa. Palkkioiden osuus Ylen koko palkkasummasta on 1,3 prosenttia. Palkkiota sai noin 2 300 yleläistä.

5.4 YHTEISKUNTAVASTUU YLEN TOIMINNASSA

Edellä kuvatut toimintatavat ovat osa Ylen yhteiskuntavastuuta, joka kytkeytyy vahvasti Ylen julkisen palvelun tehtävään ja yhtiön oman toiminnan kehittämiseen. Yle on huomioinut toiminnassaan valtioneuvoston suosituksen yhteiskuntavastuusta.

Yle toteuttaa laajaa yhteiskuntavastuuta jo tehtävänsä kautta, mutta on kehittänyt aktiivisesti muitakin toimintatapoja, joilla vastuullisuuden osa-alueet – taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuu – viedään käytäntöön yhtiössä.

Vastuullisuuteen kuuluvat eettiset toimintatavat, taloudellinen vastuu Yle-veron tehokkaasta käytöstä ja Ylen merkittävä rooli luovan alan työllistäjänä. Monipuolisilla sisällöillä ja palveluillaan Yle tuottaa arvoa yhteiskunnalle ja tukee eri väestöryhmien, alueiden, kielten ja kulttuurien elinvoimaa ja tasavertaisuutta.

Yle on myös toteuttanut isoja yhteiskunnallisia sisältöhankkeita, joissa yhteistyössä eri tahojen kanssa etsitään ratkaisuja ajankohtaisiin, polttaviin kysymyksiin suomalaisia osallistamalla. Vuonna 2015 tällaisia ns. missio-hankkeita olivat muun muassa alkoholin haittoihin keskittynyt kokonaisuus ja Svenska Ylen verkkokiusaamista käsitellyt hanke.

Mediataitoja koululaisille opettava Yle Uutisluokka toteutti kouluille yhteistyökumppanin kanssa uuden maksuttoman mobiilisovelluksen, jonka avulla opettajat voivat perehtyä tunneilla ajankohtaisten uutisten taustoihin. Osallistavaan mediakasvatushankkeeseen osallistuu jo lähes 9 000 koululaista eri puolilta Suomea.

Ylellä on myös ympäristövastuuohjelma, joka ulottuu energiankäytön tehostamisesta luonnonvarojen kestävämpään käyttöön ja kierrätykseen. Toimitilojen vähentäminen, tilankäytön tehostaminen ja talotekniset uudistukset ovat parantaneet energia- ja ympäristötehokkuutta muun muassa Pasilassa, Tampereen Mediapoliksessa ja aluetoimituksissa, kuten Vaasassa ja Turussa. Ympäristöhyötyjen ohella tämä tuo kustannussäästöjä. Liikenteen päästöjä vähentääkseen Yle huomioi ympäristökriteerit ajoneuvohankinnoissaan ja matkustusohjeissaan.

Yle noudattaa toimipisteissään WWF:n Green Office -ympäristöjärjestelmää. Yle on ollut myös Suomen johtavan yritysvastuuverkoston FiBS ry:n jäsen vuodesta 2011.

Ylen yhteiskuntavastuuta käsitellään tarkemmin yhtiön verkkosivuilla. Tietoa vastuullisen toiminnan compliance -ohjelmasta ja eettisistä toimintaperiaatteista julkaistaan myös selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Ylen rahoitus, kustannusrakenne ja hallinto

6

- **Ylen tulos vuonna 2015 oli hieman ennakoitua pienempi, 1,3 miljoonaa euroa.**
- **Ylen kokonaistuotot olivat 472,0 miljoonaa euroa. Yle-veron osuus kaikista tuotoista oli 97,8 prosenttia.**
- **Yle käytti sisältöihin ja palveluihin 333,6 miljoonaa euroa. Summasta noin 90 prosenttia kohdistui kotimaisiin sisältöihin.**

6.1 YLEN RAHOITUS JA TULOT

6.1

Ylen vuoden 2015 tilikauden voitto oli 1,3 miljoonaa euroa (-4,7 miljoonaa euroa vuonna 2014). Tulos oli voitollinen, mutta se oli ennakoitua pienempi. Tulosta heikensivät lomapalkkavelan kirjausperiaatteisiin tehty täsmennys sekä Helsingin Musiikkitalo Oy:n osakkeisiin tehty arvonalennus.

Ylen liikevaihto oli 467,8 miljoonaa euroa. Tämä on runsaat 5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Liikevaihtoon sisältyvät tuotot Yle-verosta, ohjelmatuotot sekä palveluiden myyntituotot. Yle-veron osuus kaikista tuotoista oli 97,8 prosenttia.

Yle-veroon pohjautuva rahoitusmalli on tuonut vakautta ja ennustettavuutta Ylen talouden suunnitteluun ja seurantaan. Laitteeseen sidotun tv-lupamaksun korvannut Yle-vero on vahvistanut julkisen palvelun rahoitusta ja palauttanut yleisradiotoimintaan tarvittavat tulot aiempaa vakaammalle pohjalle.

Rahoitusratkaisun yhteydessä sovittiin, että Ylen rahoitukseen tehdään vuosittain kustannusten nousua vastaava indeksikorotus. Eduskunnan vahvistamalla päätöksellä indeksikorotusta ei kuitenkaan makseta vuosina 2015 ja 2016, minkä seurauksena Yle on käynnistänyt talouden sopeutustoimet.

JULKISEN PALVELUN YLEISRADIOYHTIÖIDEN RAHOITUSVERTAILUA

Yleisin malli julkisen palvelun yleisradiotoiminnan rahoituksessa Länsi-Euroopassa on tv-lupamaksun ja mainosrahoituksen yhdistelmä. Sitä käyttävät esimerkiksi Irlanti, Italia, Itävalta, Ranska ja Sveitsi. Toinen malli on valtion rahoituksen ja mainosrahoituksen yhdistelmä, joka on käytössä esimerkiksi Belgiassa, Islannissa ja Hollannissa. Kolmas malli on lupamaksurahoitus, jonka piirissä ovat Englannin BBC, Norja, Ruotsi ja Tanskan DR.

Euroopassa ainutlaatuisia rahoitustapoja ovat Saksan laiteriippumattoman maksun ja mainosrahoituksen yhdistelmä

TALOUDEN AVAINLUVUT 2015

	2015	2014	2013	2012	2011
TOIMINNAN LAAJUUS (MILJ. € / %) *					
Liikevaihto	467,8	472,9	465,9	438,7	415,4
muutos %	-1,1	1,5	6,2	5,6	4,3
Liiketoiminnan muut tuotot	4,2	2,6	3,2	17,4	17,0
muutos %	63,1	-20,0	-81,4	2,4	-21,3
Kulut ja poistot	468,5	480,0	464,4	453,3	433,9
muutos %	-2,4	3,3	2,5	4,5	-3,0
Taseen loppusumma	258,3	264,5	277,8	277,4	312,9
Bruttoinvestoinnit, aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	21,7	26,8	28,8	26,0	32,7
% liikevaihdosta	4,6	5,7	6,2	5,9	7,9
KANNATTAVUUS (MILJ. € / %) *					
Käyttökate	33,5	27,3	39,2	41,2	27,1
% liikevaihdosta	7,2	5,8	8,4	9,4	6,5
Liikevoitto/-tappio	3,6	-4,4	4,7	2,8	-1,4
% liikevaihdosta	0,8	-0,9	1,0	0,6	-0,4
Tilikauden voitto/-tappio	1,3	-4,7	4,2	3,7	-0,3
% liikevaihdosta	0,3	-1,0	0,9	0,8	-0,1
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA					
Quick ratio	0,3	0,5	0,5	0,1	0,3
Omavaraisuusaste %	50,7	49,0	48,3	46,9	40,4
Korollinen vieras pääoma (milj. €)	55,9	62,5	65,0	75,7	17,4
HENKILÖSTÖ					
Henkilöstötyövuosien (htv) määrä keskimäärin vuoden aikana**	3 555	3 695	3 715	3 656	3 699
Palkat (milj. €)	173,4	175,6	174,1	168,2	163,7
Palkkiot (milj. €)	11,8	12,9	13,4	12,1	12,8
Palkat ja palkkiot yhteensä (milj. €)	185,2	188,5	187,5	180,3	176,5

$$\textit{Quick ratio} = \frac{\textit{Lyhytaikaiset vaihtuvat vastaavat} - \textit{Ennakkomaksut}}{\textit{Lyhytaikaiset velat}}$$

$$\textit{Omavaraisuusaste} = \frac{\textit{Oma pääoma}}{\textit{Taseen loppusumma}} \times 100$$

* Talouden tunnusluvut vuodelta 2011 eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2012–2015 kanssa muuttuneen liikevaihdon määritelmän vuoksi.
** Sisältää vakituiset, määräaikaiset, tuntipalkkaiset ja suoriteperusteiset työsuhteet.

sekä Suomen Yle-vero.

Yle-veroon perustuvan rahoitusmallin tavoitteena oli saattaa Ylen talous tasapainoon ja vakaalle pohjalle. Eurooppalaisten yleisradioyhtiöiden vertailussa julkisen palvelun rahoituksen taso ei Suomessa ole erityisen korkea, vaan edustaa keskitasoa.

Vuoden 2014 tulovertailu kertoo, että Ruotsin julkisen palvelun yhtiöiden SVT:n, SR:n ja UR:n yhteenlasketut tulot olivat huomattavasti korkeammat kuin Ylen. Myös Norjan NRK:n ja Tanskan DR:n tulot olivat Yleä selvästi korkeammat. Yhteistä näille yhtiöille on, että mainokset eivät kuulu tulolähteisiin.

Väestöltään Ruotsia pienemmissä maissa, Itävallassa ja Sveitsissä, julkisen palvelun yleisradioiden tulot olivat selvästi suuremmat. Itävallassa sen mahdollisti mainosrahoitus. Hollannissa rahoitus puolestaan oli Ruotsin tasolla. Vertailun pienimmän maan Irlannin yleisradioyhtiön rahoitus oli muita pienempi mainostuloineenkin.

JULKISEN PALVELUN YLEISRADIOYHTIÖIDEN VERTAILU 2014

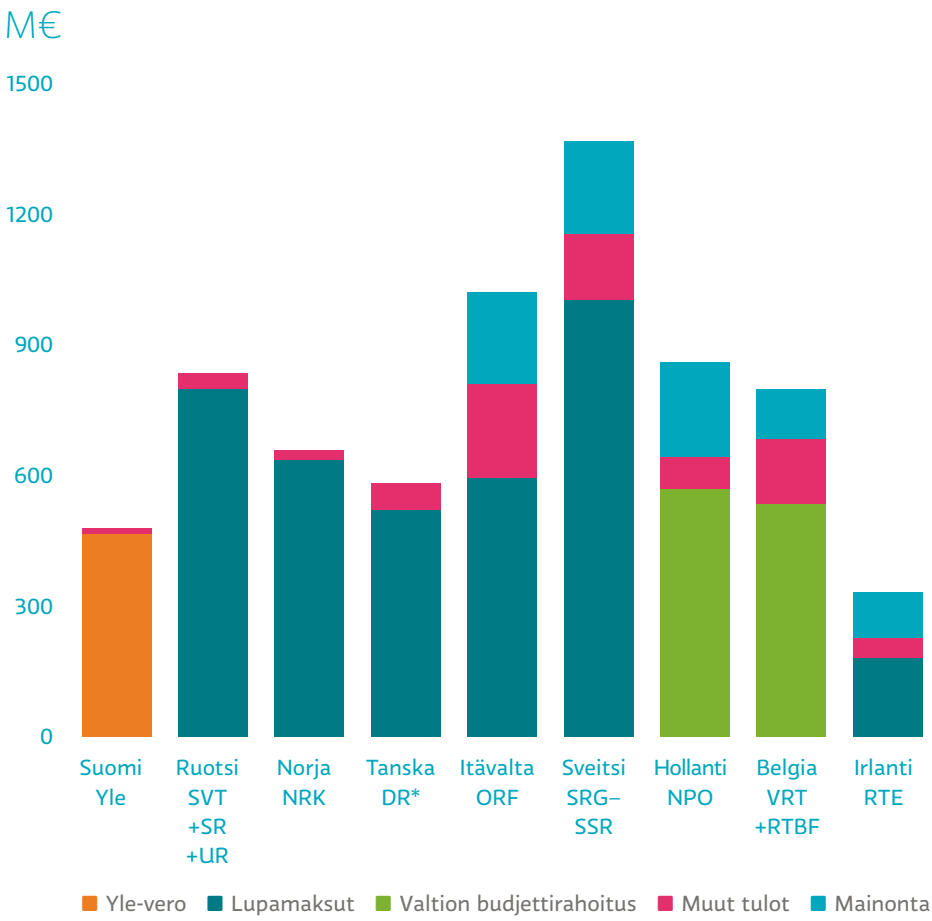

*) DR:n saama osa lupamaksutuloista
Valuuttakurssit: vuoden 2014 keskikurssit
Lähde: EBU, Suomen Pankki

6.2

6.2 KUSTANNUSRAKENTEEN KEHITYS JA KULUT

Henkilöstökulut ovat Ylen suurin kuluerä, ja niiden määrä oli 233,3 miljoonaa euroa (236,5 vuonna 2014). Palkkojen ja palkkioiden määrä laski 1,8 prosenttia ja oli 185,2 miljoonaa euroa (188,5). Eläkekulut olivat 37,9 miljoonaa euroa (37,6).

Yle maksoi esityskorvauksia kaikkiaan 74,2 miljoonaa euroa. Esityskorvauksia maksettiin runsaat 10 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna, koska vuodelle 2015 ei sijoittunut isoja kansainvälisiä urheilukisoja. Kokonaissummaan sisältyy esityskorvauksia vuoden aikana esitetyistä kotimaisista ohjelmista sekä musiikkiin liittyviä esityskorvauksia, esitysoikeuspalkkioita, uusintakorvauksia ja muita ohjelmiin liittyviä oikeusmaksuja. Luvussa ovat myös urheilun ja ulkomaisten ohjelmien esityskorvaukset, joita maksettiin vuonna 2015 yhteenä 18 miljoonaa euroa.

Suurimpia liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluvia eriä ovat ulkopuolisilta ostetut palvelut, joita Yle hankki 58,4 miljoonalla eurolla (51,6 miljoonaa euroa vuonna 2014). Ne sisältävät tietoteknisiä palveluja, tuotantopalveluja, kiinteistöpalveluja, korjaus- ja huoltotöitä sekä muita palveluja.

Yle käytti vuonna 2015 investointeihin kaikkiaan 21,7 miljoonaa euroa, runsaat viisi miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Suurimpiin investointeihin kuuluivat tuotantojärjestelmien ja -laitteiden siirtäminen teräväpiirtolaatuun, alueradioiden lähetysyksiköiden uusiminen sekä Uusi päivä -draamasarjan kuvaushalli Tampereen Mediapoliksessa.

6.3

6.3 KUSTANNUKSET SISÄLTÖKOKONAISUUKSITTAIN

Sisältöjen ja palvelujen osuus Ylen kaikista kuluista ja poistoista oli 333,6 miljoonaa euroa. Sisältöjä ja palveluja johdetaan ja siten myös kustannuksia seurataan sisältökokonaisuuksina.

Sisältöihin ja palveluihin kuuluvat paitsi ohjelmasisällöt, myös ohjelmien jakelu, musiikin tekijänoikeudet, arkistopalvelut ja markkinoinnin kustannukset.

Sisältökokonaisuuksien osuuksiin ei ole tullut merkittäviä muutoksia edellisestä vuodesta. Ajankohtaisohjelmien suhteellinen osuus kasvoi hiukan, urheilun osuus puolestaan laski.

LUOVAN ALAN TUKEMINEN

Ylen toiminnalla on suoria ja välillisiä taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia luovalle alalle. Yle työllistää oman henkilös-

YLEN KULUT JA POISTOT YHT. 470,7 MILJOONAA EUROA VUONNA 2015

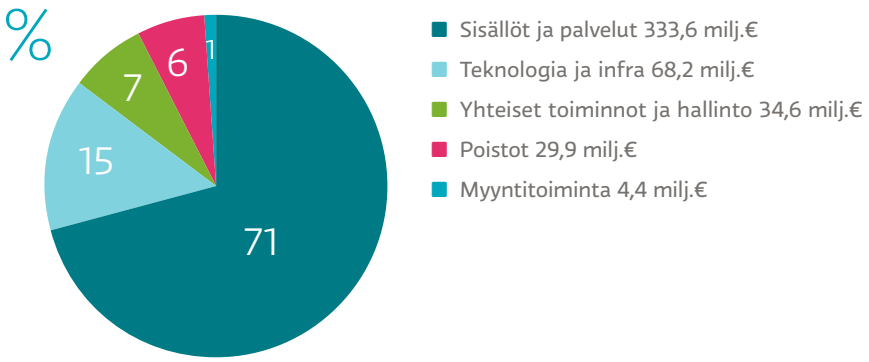

tön lisäksi osaajia kymmeniltä eri aloilta – ohjelmantekijöistä muusikoihin, säveltäjiin, käsikirjoittajiin, näyttelijöihin ja tuotantotekniikan ammattilaisiin.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa ja ostot sisällöntuotannon kumppaneilta tarjoavat työtilaisuuksia tuhansille ammattilaisille vuosittain. Freelancer-palkkioita sai Yleltä vuonna 2015 noin 5 400 henkilöä, suurin osa heistä oli ohjelmatyöntekijöitä.

Digitaalisten palvelujen tuottajana Yle ostaa ICT-alan tuotteita ja palveluja – niin palvelintilaa kuin sovelluskehitys- ja konseptisuunnittelutyötäkin.

YLEN TYÖLLISTÄVÄ VAIKUTUS

- Yle käytti ohjelmatoimintaansa varatuista rahoista noin 90 % kotimaisiin sisältöihin.
- Palkkiot freelancereille olivat 11,8 miljoonaa euroa.
- Ohjelmien ja musiikin esityskorvaukset ja tekijänoikeusmaksut tuloslaskelmassa olivat 74,2 miljoonaa euroa.
- Noin 94 % kaikista Ylen käyttämistä rahoista jää kotimaahan.

6.4 YLEN HALLINTO JA ORGANISAATIO

6.4

HALLINTONEUVOSTO

Yleisradion ylin päättävä elin on 21-jäseninen hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston jäsenet valitsee eduskunta vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Hallintoneuvoston jäseniksi on valittava tiedettä, taidetta, sivistystyötä ja elinkeino- ja talouselämää tuntevia sekä eri yhteiskunta- ja kieliryhmiä edustavia henkilöitä. Eduskunnan nimeämien jäsenten lisäksi kahdella yhtiön henkilöstön nimeämällä edustajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa hallintoneuvoston kokouksissa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on

- valita ja vapauttaa yhtiön hallitus ja hallituksen puheenjohtaja
- päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista
- huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi
- laatia palveluiden ja toimintojen ennakkoarviointi suhteessa julkiseen palveluun ja viestintämarkkinoiden kokonaisuuteen sekä suhteessa siihen, vastaavatko ne yhteiskunnan demo-

SISÄLLÖT JA PALVELUT YHT. 333,6 MILJOONAA EUROA VUONNA 2015

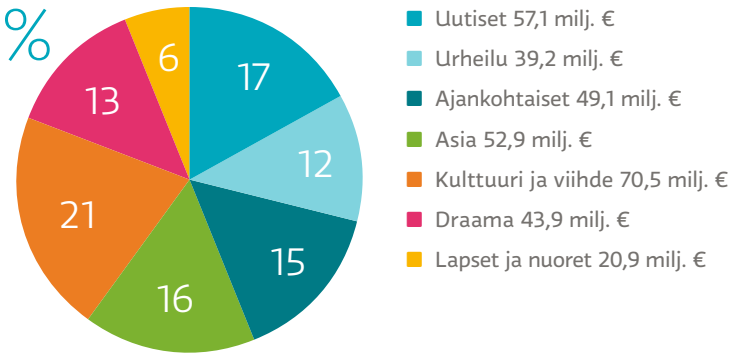

kraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin, sekä arvioinnin perusteella päättää palvelun tai toiminnon aloittamisesta tai aloittamatta jättämisestä
- päättää talouden ja toiminnan suuntaviivoista
- tarkastaa ja hyväksyä hallituksen toimintakertomus
- valvoa yhtiön hallintoa ja antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.

Hallintoneuvoston on lisäksi vuosittain huhtikuun loppuun mennessä annettava eduskunnalle kertomus julkisen palvelun toteutumisesta sekä ohjaus- ja valvontatehtäviensä toteuttamisesta edellisen kalenterivuoden aikana. Ennen kertomuksen antamista tulee kuulla Saamelaiskäräjiä.

HALLITUS

Yleisradiosta annetun lain mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuulua yhtiön muuhun ylimpään johtoon. Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieliryhmiä.

Hallituksen tehtävänä on:
- valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen
- valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot
- päättää seuraavan vuoden talousarviosta
- kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat
- antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle
- nimittää sananvapauslain mukaiset vastaavat toimittajat.

TOIMITUSJOHTAJA

Ylen toimitusjohtaja on Lauri Kivinen. Toimitusjohtajan alaisuudessa toimivat muun muassa
- yksiköiden ja yhteisten toimintojen johtajista koostuva johtoryhmä
- ohjelmien ja sisältöjen linjauksista vastaava sisältöryhmä
- investointipäätöksistä vastaava investointiryhmä.

YLEN ORGANISAATIO 2015

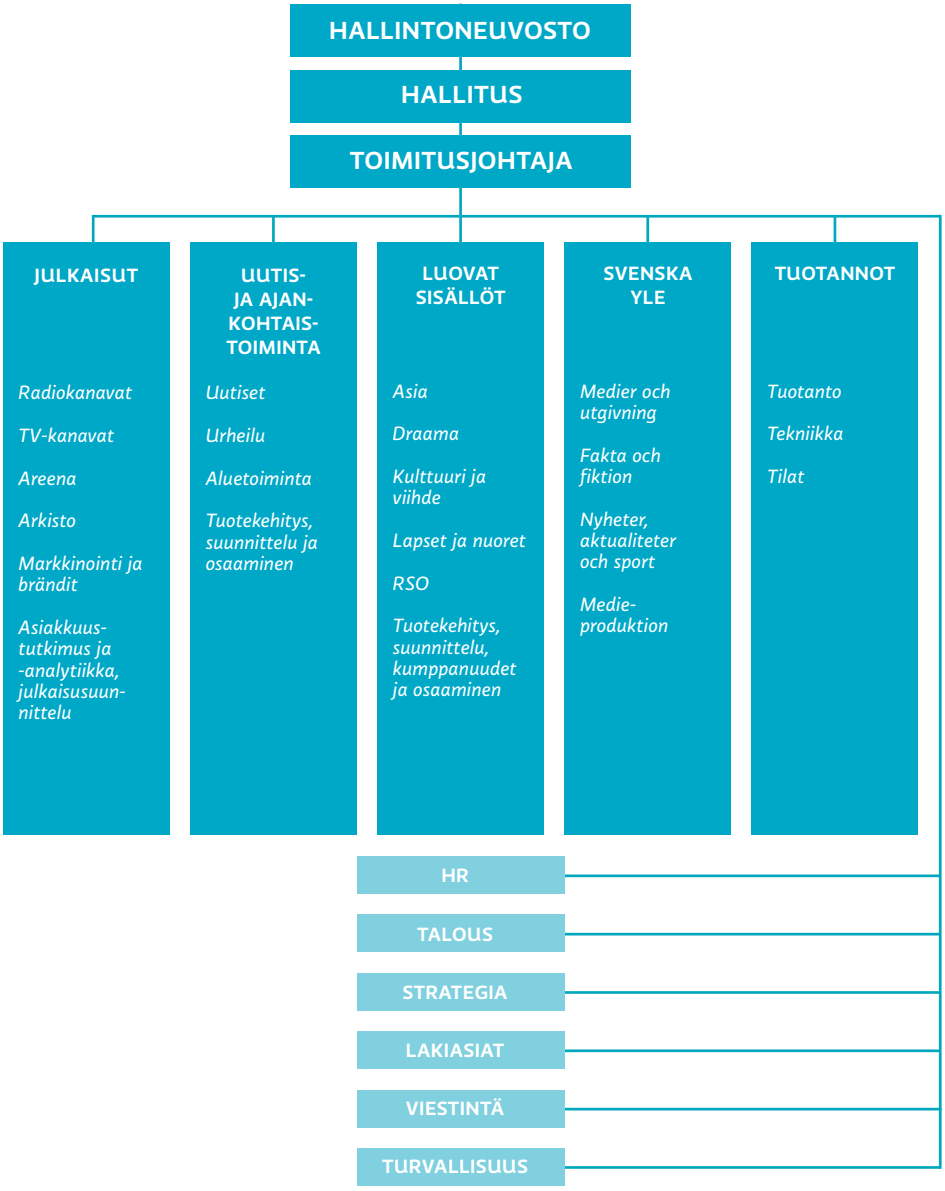

Liitteet

HALLINTONEUVOSTON JA HALLITUKSEN PÄÄTÖKSET 2015

HN 28.4.2015

Toimintakertomus
Hallintoneuvosto hyväksyi hallituksen toimintakertomuksen sekä antoi yhtiökokoukselle lausunnon tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.

HN 1.10.2015

Ennakkoarviointiasiantuntijat
Hallintoneuvosto päätti valita kaksi asiantuntijaa avustamaan hallintoneuvostoa Yleisradiosta annetun lain mukaisessa ennakkoarviointiasiassa.

Hallintoneuvosto päätti, että professori Hannu Nieminen toimii hallintoneuvoston toisena asiantuntijana.
Hallintoneuvosto päätti lisäksi, että työvaliokunta aloittaa hankintalain mukaisen kilpailutuksen kilpailuoikeudellisesta asiantuntemuksesta.

HN 11.11.2015

Talouden ja toiminnan suuntaviivat
Hallintoneuvosto päätti talouden ja toiminnan suuntaviivoista.

HN 16.12.2015

Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten valinta sekä palkkiot
Hallintoneuvosto päätti Yleisradion hallituksen puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta sekä jäsenistä ja heidän palkkioistaan kalenterivuodeksi 2016 työvaliokunnan esityksen mukaisesti.

HALLITUS 21.1.2015

Lausunto kanteluun
Apulaisoikeuskansleri on vastaanottanut kantelun siitä, että osa Yleisradion ohjelmista on katsottavissa vain internetissä. Apulaisoikeuskansleri on pyytänyt hallintoneuvostoa hankkimaan kantelun tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen ja antamaan lausunnon asiasta. Hallitus päätti esittää, että hallintoneuvosto antaisi lausunnon asiasta.

Sopimus SJL:n kanssa
Hallitus päätti valtuuttaa toimitusjohtajan tai hänen määräämänsä neuvottelemaan ja sopimaan Suomen Jääkiekkoliiton (SJL) kanssa yhteistyösopimuksen kolmeksi vuodeksi.

Toiminimenkirjoitusoikeudet
Hallitus päätti hyväksyä organisaatiossa tapahtuneiden muutosten johdosta esitetyt muutokset toiminimenkirjoitusoikeuksiin.

HALLITUS 1.4.2015

Suurtuotantosiiven tontista luopuminen
Hallitus päätti, että Yleisradio luopuu sen ja Yleisradion eläkesäätiön välisessä vuokrasopimuksessa sovituista tonttien 91-17-53-6 ja 91-17-53-8 vuokraoikeudesta.

Tuloskorttitoteumat 2014: Johdon tuloskortit, muut tuloskortit
Hallitus päätti johdon tuloskorttien toteutumasta sekä tulospalkkioiden maksamisesta toteutuneiden tulosten mukaisina.

Johdon suoritusarvio ja palkat
Hallitus hyväksyi johdon suoritusarviot ja päätti palkankorotuksista 1.6.2015 alkaen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2015–2017

Hallitus päätti hyväksyä Ylen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2015–2017 siten tarkennettuna, että suunnitelmaan asetetaan myös tavoite sukupuolijakautumasta eri tehtävissä.

Tilintarkastajien valinta

Hallitus päätti esittää, että yhtiökokous päättäisi valita Yleisradio Oy:n tilintarkastajiksi KHT Minna Riihimäen sekä KPMG Oy Ab:n, jonka nimeämänä toimeksiantovastuullisena tarkastajana toimisi KHT Petri Kettunen.

Yhtiökokouksen koollekutsuminen

Hallitus päätti, että yhtiön varsinainen yhtiökokous kutsuttaisiin koolle 28.5.2015 klo 14.00 – 16.00.

HALLITUS 23.4.2015

Yleisradio Oy:n kertomus Viestintävirastolle vuoden 2014 aikana tarjotusta julkisesta palvelusta

Hallitus päätti hyväksyä Yleisradio Oy:n kertomuksen Viestintävirastolle.

Toiminimenkirjoitusoikeudet

Hallitus päätti hyväksyä organisaatiossa tapahtuneiden muutosen johdosta esitetyt muutokset toiminimenkirjoitusoikeuksiin.

Olympialaiset 2018–2020 (2022–2024)

Hallitus valtuuttaa toimitusjohtajan tai tämän määräämän neuvottelemaan ja sopimaan olympialaisista.

Palkanlaskennan hankinta palveluna

Hallitus päätti, että palkanlaskenta hankitaan ulkopuoliselta toimittajalta palveluna. Lopullisen hankintapäätöksen ja toimittajavalinnan tekee minikilpailutuksen jälkeen toimitusjohtaja.

HALLITUS 3.6.2015

Sisäisen valvonnan ja riskienhallintaperiaatteiden vahvistaminen

Hallitus päätti sisäisen valvonnan ja riskienhallintaperiaatteiden sekä vakuuttamisen periaatteiden vahvistamisesta tarkastusvaliokunnan esityksen mukaisesti.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kirjausperiaatteet

Hallitus päätti aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kirjausperiaatteista esityksen mukaan.

Helsingin Musiikkitalon Oy:n hallituksen valinta

Hallitus päätti, että Yleisradion edustajat Musiikkitalon hallituksessa vuonna 2015–2016 ovat Luovien sisältöjen johtaja Ville Vilèn ja lakiasiainjohtaja Katri Olmo.

HALLITUS 20.8.2015

Aputoiminimi

Hallitus päätti, että yhtiö hakee rekisteröintiä aputoiminimelle Yle FOLK. Aputoiminimellä harjoitettava toiminta: Yle FOLK julkaisee yleisön itse tekemiä mediasisältöjä kaikissa viestintäverkoissa.

Toiminimenkirjoitusoikeudet

Hallitus päätti hyväksyä organisaatiossa tapahtuneiden muutosten johdosta esitetyt muutokset toiminimenkirjoitusoikeuksiin.

HALLITUS 19.10.2015

Talouden ja toiminnan suuntaviivat hallintoneuvostolle päätettäväksi

Hallitus esitti hallintoneuvoston päätettäväksi talouden ja toiminnan suuntaviivat liitteen mukaisesti.

Johdon ja päälliköiden tuloskorttien rakenne ja tuloskorttien säännöt

Hallitus päätti hyväksyä johdon ja päälliköiden tuloskorttien rakenteen, siten että

päälliköiden henkilökohtaista tavoitetta vielä täsmennetään.

Kevään 2015 tiimikorttipilottien toteutuminen ja palkkioiden maksamisesta päättäminen

Hallitus päätti hyväksyä tiimikorttipalkkioiden toteumat maksettaviksi puolivuosikaudelta asetettuihin tavoitteisiin liittyen.

Tiimikortit, sääntöjen uudistus

Hallitus päätti hyväksyä tiimikorttien sääntöjen uudistuksen.

Ylen palkitsemislinjaukset

Hallitus päätti hyväksyä Ylen palkitsemislinjaukset.

Sopimuspalkkojen yleiskorotukset 1.1.2016, johdon palkankorotuslinja

Hallitus päätti, että työehtosopimusten soveltamisalojen ulkopuolella olevan henkilöstön (sopimuspalkkaisten) palkkoja korotetaan 1.1.2016 lukien 0,4 %:lla. Johtoryhmän jäsenten palkkoihin ei tehdä yleiskorotuksia.

HALLITUS 18.11.2015

Ison Pajan omistus ja vuokrausjärjestelyt

Hallitus päätti sitovan vuokratarjouksen jättämisestä Ison Pajan tiloista. Hallitus hyväksyi myös pääpiirteet Ison Pajan omistus- ja vuokrausjärjestelyiksi.

Sopimus Yleisradion ja BBC:n välillä ohjelmien esitysoikeuksista

Hallitus päätti Yleisradion ja BBC:n välisestä sopimuksesta 31.3.2017 saakka.

Hallitus 30.11.2015

Strategian hyväksyminen (Yle 2020)

Hallitus hyväksyi strategian.

Sopimus Teoston kanssa

Hallitus päätti hyväksyä Yleisradion ja Teosto ry:n välisen neuvottelutuloksen vuoden 2016 sopimuksen perusteeksi.

Sopimus Gramex ry:n kanssa

Hallitus päätti hyväksyä Yleisradion ja Gramex ry:n välisen neuvottelutuloksen vuoden 2016 sopimuksen perusteeksi.

HALLITUS 17.12.2015

Toimintasuunnitelma ja budjetti 2016

Hallitus päätti toimintasuunnitelmasta ja budjetista vuodelle 2016 esityksen mukaisesti.

Helsingin Musiikkitalo Oy:n osakkeiden arvo

Hallitus päätti, että Helsingin Musiikkitalo Oy:n osakkeiden kirjanpitoarvoon tehdään alaskirjaus joulukuussa 2015.

Maaliskuussa 2016 erääntyvä lainan uusinta ja kilpailutus

Hallitus päätti, että laina kilpailutetaan ja uusitaan tarkastusvaliokunnan esityksen mukaisesti.

Luovan talon urakkaa koskeva hankintapäätös

Hallitus päätti valtuuttaa toimitusjohtajan tekemään Luovan talon pääurakkaa koskevan hankintapäätöksen tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan kanssa ja rakennusurakkasopimuksen.

Johdon tuloskortit 2016

Hallitus päätti hyväksyä johdon tuloskortit vuodelle 2016.

Vastuullisen toiminnan toimintaperiaatteet sekä vastullisen toiminnan raportti ja toimintasuunnitelma

Hallitus päätti vastuullisen toiminnan toimintaperiaatteista.

Yhtiön eettinen ohje

Hallitus päätti eettisestä ohjeesta.

Yleisradion eläkesäätiön hallitus

Hallitus päätti, että Katri Westerbergin tilalle eläkesäätiön hallitukseen nimite-

tään talousjohtaja Maisa Hyrkkänen ajalle 1.1.2016-31.12.2017.

Kiinteistö Oy Technopolis Tohlopin hallitus

Hallitus päätti, että Yleisradion edustaja Kiinteistö Oy Technopoliksen hallituksessa on kiinteistöpäällikkö Matti Uotinen.

Kiinteistö Oy Mannerheimintie 13a hallitus

Hallitus päätti, että Yleisradion edustaja Kiinteistö Mannerheimintie 13a:n hallituksessa on kiinteistöpäällikkö Matti Uotinen.

Hallituksen itsearviointi 2015

Päätettiin muodostaa pienryhmä iltakoulutyöskentelyn kehittämiseksi. Ryhmän muodostavat Carina Geber-Teir ja Ismo Silvo.

HALLINTONEUVOSTON JÄSENET

– 9.6.2015

Ilkka Kantola, puheenjohtaja
Pekka Ravi, varapuheenjohtaja
Mikko Alatalo
Tuija Brax
Tarja Filatov
Jukka Gustafsson
Kalle Jokinen
Kimmo Kivelä
Katri Komi
Mika Lintilä
Päivi Lipponen
Silvia Modig
Tapani Mäkinen
Jaana Pelkonen
Arto Satonen
Jouko Skinnari
Maria Tolppanen
Reijo Tossavainen
Mirja Vehkaperä
Pertti Virtanen
Ulla-Maj Wideroos
Henkilöstön edustajat Jukka Kuusinen ja Ari Sirviö

9.6.2015 –

Kimmo Kivelä, puheenjohtaja
Kalle Jokinen, varapuheenjohtaja
Mikko Alatalo
Maarit Feldt-Ranta
Olli Immonen
Ilkka Kantola
Mika Kari
Jyrki Kasvi
Elsi Katainen
Jukka Kopra
Hanna Kosonen
Suna Kymäläinen
Eero Lehti
Mika Lintilä
Silvia Modig
Mikaela Nylander
Markku Pakkanen
Jaana Pelkonen
Jari Ronkainen
Joona Räsänen
Matti Semi
Maria Tolppanen
Ari Torniainen
Mirja Vehkaperä
Henkilöstön edustajat Jukka Kuusinen ja Jari Niemelä

HALLITUKSEN JÄSENET 2015

Thomas Wilhelmsson, puheenjohtaja
Laura Kolbe, varapuheenjohtaja
Carina Geber-Teir
Heikki Hellman
Kirsi-Marja Laitinen-Blomster
Tuomo Raasio
Ilkka Wäck
Henkilöstön edustaja Raino Hurme

SAAMELAISKÄRÄJIEN LAUSUNTO

SÁMEDIGGI
SÄMITIGGE
SÄÄ'MTE'ĞĞ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

4.3.2016

Saamelaiskäräjien lausunto Yleisradion hallintoneuvoston kertomuksesta eduskunnalle vuodelta 2015 saamenkielisistä ohjelmista ja palveluista

1. JOHDANTO

Saamelaiset ovat Suomessa alkuperäiskansa, jolla on oma kulttuuri ja kieli. Suomen perustuslaki turvaa saamelaisille oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (PeL 17.3 §). Kielellisiä perusoikeuksia toimeenpannaan saamen kielilailla (1086/03) ja siinä on erikseen määritelty saamen kielilain suojaamat saamen kielet, joita ovat inarinsaame, koltansaame ja pohjoissaame. Suomea sitoo joukko kv-sopimuksia, jotka turvaavat saamelaisten kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. Näistä yksi merkittävä on YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

2. YLE SÁPMI

Yle Sápmi on oman perustehtävänsä tiedonvälityksen ohella toiminut saamen kielten elävänä säilymisen ja myös saamen kielten elvyttämisen puolesta. Saamelaisväestöstä yli puolet asuu suomenkielisessä ympäristössä eri puolilla Suomea saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Asuinympäristössä, jossa saamen kieltä ei kuule päivittäin, omakielisten uutisten ja muiden saamenkielisten ohjelmien tärkeys korostuu. Saamelaiskäräjät toteaa, että lakia Yleisradio Oy:stä tulee tulkita ja soveltaa siten, että perustuslain tarkoitus saamelaisten oikeudesta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan täyden palvelun radio- ja televisio-ohjelmiston osa-alueilla toteutuvat käytännössä. Ylen saamenkielinen toimitus Inarissa toteuttaa saamenkielisen julkisen palvelun tehtävää. Yle Sápmi on yksi uutis- ja ajankohtaistoiminnan aluetoimituksista, mutta toiminta ulottuu saamelaisalueen ulkopuolelle ja palvelee ympäri Suomea asuvaa saamelaisyhteisöä. Toimitus tuottaa arkipäivisin saamenkielisiä uutis- ja ajankohtais- ja kulttuurisisältöjä sekä lasten ja nuortenohjelmia ja hengellisiä sisältöjä kaikilla kolmella saamen kielellä radioon, televisioon ja verkkosivuille. Kaikki sisällöt löytyvät myös Yle Areenasta.

Yle Sápmi käyttää kaikkia Suomessa puhuttavia saamen kieliä, jotka kuuluvat Yle Sápmin lähetyksissä päivittäin, mutta Saamelaiskäräjät kannustaa Yle Sápmia lisäämään inarinsaamenkielistä ja koltansaamenkielistä ohjelmatuotantoa. Yle Sápmin saamenkieliset radiolähetykset, yhteispohjoismaiset tv-uutiset Oođđasat sekä Yle Sápmin tv-uutiset ovat olleet merkittäviä askelia omakielisen tiedonvälityksen kehityksessä ja ne ovat lisänneet saamen kielten näkyvyyttä ja kuuluvuutta. Yle Sápmi on jatkanut kaikille ikäryhmille tarkoitettujen ohjelmatuotantojen kehittämistyötä. Yle Sápmin verkkosivuilla on luettavissa uutisia kolmella saamen kielellä sekä suomeksi. Yle Sápmi on onnistunut välittämään tietoa saamelaisyhteisön elämästä, saamelaiskulttuurista ja siten vahvistamaan saamelaisten kieltä ja perinteitä sekä käsittelemään aiheita eri näkökulmista. Huomion arvoista on, että Yle Sápmi tuottaa suurimman osan sisällöistään saamen kielillä poiketen muista pohjoismaisista saamen toimituksista, jotka julkaisevat esimerkiksi verkkouutisia pääosin valtakielillä ruotsiksi ja norjaksi. Yle Sápmin välineistä verkkosivu on tärkein uutiskanava.

Yle Sápmi ei ole itsenäinen toimija, vaan alueradio. Yle Sápmi ei kuitenkaan toimintansa eikä yhteiskunnallisen merkittävyytensä johdosta toimi vain alueradiona. Saamelaisia asuu enemmän kuin puolet kotiseutualueen ulkopuolella ja Yle Sápmin uutiset kiinnostavat suomalaisia etnisestä tai kielellisestä taustasta riippumatta. Yle Sápmin toimintakenttä on täy-

sin erilainen, kun verrataan alueradioihin ja sillä on vastuu ja suuri merkitys myös kirjallisen saamen kielen edistämisestä.

Saamelaiskäräjät esittää, että Yle Sápmin asemaa kehitetään Ylen organisaatiossa samankaltaiseksi kuin Svenska Ylen asema on. Yle Sápmin resursseja lisätään sekä annetaan lisää ohjelma-aikaa TV:ssä ja radiossa suhteessa koko Ylen yhteiskunnallisiin velvoitteisiin.

3. YLE SÁPMIN ROOLI SAAMEN KIELTEN YLLÄPITÄMIS- JA KEHITTÄMISTYÖSSÄ

Saamelaiskäräjät kiinnittää huomiota valtioneuvoston 3.7.2014 tekemään periaatepäätökseen saamen kielten elvyttämisen toimenpiteistä. Valtioneuvoston periaatepäätöksen kohdassa tavoitetila vuonna 2025 kohdassa todetaan: "Saamenkielinen mediatarjonta kaikilla kolmella saamen kielellä on lisääntynyt ja rajat ylittävä ohjelmayhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa on lisääntynyt. Tarjonnassa otetaan huomioon kaikkien ikäryhmien tarpeet." Yleisradiota tai Yle Sápmia ei mainita kielenelvyttämisohjelmassa vastuutahona. Saamelaiskäräjät painottaa Yle Sápmin keskeistä asemaa kielenelvyttämisohjelman toteuttamisessa ja on välttämätöntä, että myös Yleisradio toimii saamen kielten elvytysohjelman toimeenpanemiseksi. Yle Sápmi on koko historiansa ajan tehnyt työtä, oman perustehtävänsä tiedonvälityksen ohella, saamen kielten elvyttämiseksi, niiden näkyvyyden ja kuuluvuuden lisäämiseksi ja tämän työn jatkuvuus tulee turvata muuttuvassa mediamaailmassa.

4. YLE SÁPMIN OHJELMATOIMINTA

4.1. OHJELMATOIMINTA

Ylen saamenkielisessä tv- ja radiotarjonnassa on jatkunut myönteinen kehitys kertomusvuonna.

Ylen kertomuksen mukaan Ylen saamenkielisen toimituksen vuoden tärkein projekti olivat toimituksen tuottamat uudenlaiset palvelut, kuten saamenkieliset vaalipalvelut saamelaiskäräjä-vaaleista syksyllä 2015. Saamelaiskäräjät pitää tätä positiivisena ja oikeansuuntaisena kehityksenä. Yle Sápmi onnistui välittämään tietoa vaaleista ja ehdokkaista. Tämän kaltainen päänavaus tukee saamelaiskulttuuria ja saamen kieliä. Luotettavan tiedon saaminen oikeaan aikaan omalla kielellä on erittäin myönteinen kehitys saamelaisten tiedonsaannissa.

Yle Sápmi toimittaa oman valtakunnallisen uutislähetyksen. Viisi minuuttia kestävä uutislähetys arkipäivisin TV 1 -kanavalla näkyy koko maassa ja se on saanut laajan yleisön. Pohjoismaisille saamenkielisille tv-uutisille on saatu vakituinen lähetysaika. Valtakunnallinen suomeksi ja ruotsiksi tekstitetty Ođđasat-uutislähetys nähdään Yle Fem -kanavalla vakituisena lähetysaikana ja uusintana seuraavana päivänä heti Yle Sápmin tv-uutisten jälkeen.

Yle Sápmilla on jo vuosikymmeniä ollut keskeinen asema saamen kielten, kulttuurin ja identiteetin vahvistajana. Yle Sápmin uutis- ja ajankohtaistoimitus ylläpitää perinteistä sanastoa ja tuo myös esille uutta saamenkielistä sanastoa päivittäiseen kielenkäyttöön. Television ja radion lastenohjelmat tukevat saamelaislasten kielellistä kehitystä ja vahvistavat heidän identiteettiään. Yle Sápmin tekstitetyt tv-ohjelmat antavat valtaväestölle ja saamen kieltä taitamattomille saamelaisille tietoa saamelaisista ja tietoa muista alkuperäiskansoista. Yle Sápmin uutissisällöstä pääosa on pohjoissaameksi, mutta ohjelmasisältöä uutisissa on myös inarin- ja koltansaameksi.

Ylen kertomuksen mukaan Yle Sápmin välineistä verkkosivu on tärkein uutiskanava.

Yle Sápmin verkkosivujen käyntimäärissä on tapahtunut huima kasvu. Ylen kertomuksen mukaan verkkosivujen käyntien määrä on kymmenkertaistunut neljän vuoden aikana. Kertomusvuonna Yle Sápmin verkkosivuja luettiin yli 25 000 selaimelta viikossa, vastaava luku vuonna 2014 oli 14 000. Verkkosi-

vujen lukijamäärä lähes kolminkertaistui toista vuotta peräkkäin.

Inarinsaamesta ja koltansaamesta on tullut vakituinen juontokieli pohjoissaamen rinnalle Yle Sápmin aamu- ja iltapäiväohjelmissa radiossa. Saamelaisia koskevia ajankohtaisia asioita, kuten saamelaiskäräjien kokouksia ja eduskunnan lähetekeskustelua tai asian käsittelyä on seurattu liveseurantana, mikä on tuonut reaaliajassa tietoa saameksi Yle Sápmin nettisivujen lukijoille.

Yle Sápmi on kehittänyt palvelujaan internetissä ja uutisia voi lukea myös koltan- ja inarinsaameksi. Internet palvelee kaikkia saamelaisia, mutta erityisesti saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuvia saamelaisia.

4.2. LASTENOHJELMAT

Yle Sápmin lähettämillä saamenkielisillä lastenohjelmilla on merkittävä vaikutus saamelaislasten ja -nuorten oman kielen ja kulttuurin arvostukseen ja kielen käytön lisääntymiseen, ja merkitys korostuu vielä enemmän suomenkielisessä kulttuuriympäristössä. Oman kulttuurin ja oman kielen kuuleminen ja näkeminen mediassa auttaa osaltaan vahvan saamelaisidentiteetin luomista.

Ylen kertomuksesta ilmenee, että kertomusvuonna lasten tv-ohjelma Unna Junnán toimintaedellytykset pysyivät ennallaan ja Unna Junná tuotti vuonna 2015 ohjelmaa 30 jakson verran kolmella saamen kielellä eli saman verran kuin edellisvuonna. Saamelaiskäräjät kiinnittää huomiota siihen, että saamelaislapset tarvitsevat saamenkielisiä tv-ohjelmia ympäri vuoden.

Unna Junnán lisäksi televisioon tulisi saada muitakin saamenkielisiä lastenohjelmia. Yle Sápmin toimitiloissa on oma tv-studio sekä oma saamelaiskulttuurinmukainen lähetysstudio Unná Junnalle.

Oma tv-studio mahdollistaa toiminnan kehittämisen, mutta se vaatii myös Yle Sápmille oman pysyvän ja riittävän rahoituksen lastenohjelmien tuotantokustannuksiin ja ohjelmatoiminnan kannalta tarpeellisen henkilökunnan palkkaamiseen. Saamelaisista yli puolet ja saamelaislapsista jopa 70 % asuu saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella, joten valtakunnallisen saamenkielisen ohjelmatarjonnan saaminen on tärkeää valtaväestön keskuudessa asuville saamelaislapsille ja -nuorille.

Yle Sápmilla tulee olla resursseja tuottaa palveluja eri mediasisällöille ja mahdollisuus tuottaa erilaisia sisältöjä ja lyhytvideoita Yle Areena -palvelun kautta jaettavaksi. Yhtenä vaihtoehtona lastenohjelmien lisäämisessä voitaisiin harkita Norjan ja Ruotsin saamelaisradioiden tuottamien lastenohjelmien hankkimista Suomeen. Yle Sápmille tulisi turvata riittävät taloudelliset resurssit saamenkieliseen lastenohjelmatuotantoon sekä saamelaiskulttuurin mukaisten nettisovelluksien ja pelien tuottamiseen samaan tapaan kuin Pikku Kakkosella on. Saamelaislasten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi myös saamelaislapsille tulee tuottaa nettipelejä omalla kielellään.

4.3. SAAMENKIELINEN NUORTEN OHJELMATUOTANTO

Ylen kertomuksen mukaan nuorten aikuisten radio-ohjelma Sohkaršohkka jatkui kuten edellisvuonna. Sohkaršohkkan toimittajat tuottivat viikoittaisen radio-ohjelman lisäksi myös sosiaalisen median sisältöä, muun muassa videoita festivaaleista ja muista tapahtumista. Kertomusvuonna ohjelman vakiotoimittajien lisäksi ohjelman tekemisessä oli mukana harjoittelijoita ja inarin-, koltan- ja pohjoissaamenkielisiä avustajia. Ylen kertomuksen mukaan Sohkaršohkka on Yle Sápmin tärkeä radiokehityslaboratorio. Ylen kertomuksessa ei ole mainintaa, miten Sohkaršohkka-nuortenohjelman jatko on turvattu.

Saamelaiskäräjät korostaa perinteisen radiotoiminnan on tärkeyttä, mutta yhä suurempi osa saamelaisista ja erityisesti nuorisosta käyttää sosiaalista mediaa. Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että saamelaisnuorilla on mahdollisuus

saada monipuolista ohjelmatarjontaa sisältäen ajankohtaista tietoa sekä viihteellisiä nuortenohjelmia omalla äidinkielellä. Saamelaiskäräjät pitää positiivisena, että Yle Sápmi on jatkanut nuorille suunnattua saamenkielistä radio-ohjelmaa Sohkaršohkkaa, mutta valitettavana sitä, että saamenkielistä nuoriso-ohjelmaa ei ole televisiossa. Omakielisen ja nuorille tarkoitetun TV-ohjelman puuttuminen on merkittävä puute saamelaisnuorten kulttuuriselle ja kielelliselle identiteetille. Omakielisellä ohjelmatuotannolla on merkitystä sille, millaisen kuvan saamelaisnuoret saavat mediasta oman kulttuurinsa ja kielensä hyväksyttävyydestä.

4.4. INARIN-, KOLTAN- JA POHJOISSAAMENKIELINEN OHJELMATARJONTA

Suomessa puhuttavat saamen kielet ovat häviämisvaarassa. Niiden olemassaolo on uhattuna saamelaisten kotiseutualueella ja koko Suomessa. Kaikki saamen kielet on luokiteltu UNESCO:n uhanalaisten kielten joukkoon. Yle Sápmi on ainoa media, jossa inarin- ja koltansaamea voi kuulla ja lukea päivittäin koko maailmassa ja vastuu on täten suuri. Yle Sápmilla on osaltaan suuri vastuu siitä, että inarin- ja koltansaamet säilyvät julkisessa elämässä sekä kirjoitettuna että puhuttuna. Yle Sápmin ohjelmatuotannossa on lisäystä koltan- ja inarinsaamen ohjelmien osalta, mutta saamelaiskäräjien käsityksen mukaan ohjelmatarjonta ei vielä täytä Yleisradio Oy:lle asetettua julkisen palvelun tehtävää inarin- ja koltansaamen osalta. Eri saamen kielten ohjelma-aikaa tulee lisätä lisäämällä Ylen kokonaisohjelma-aikaa, jotta ohjelmien lisäys ei vähennä muulla saamen kielellä tuotettua ohjelma-aikaa.

5. YLE:N SAAMENKIELISEN OHJELMATUOTANNON RESURSOINTI

Saamelaiskäräjät painottaa, että Yleisradiotoiminnasta annettu laki takaa Yleisradiolle pysyvän rahoituksen ja tämän tulisi toteutua nykyistä paremmin Yle Sápmin rahoituksessa. Yle Sápmi on saanut paljon aikaan pienillä resursseilla ja toiminta on ollut tehokasta ja saamelaisia palvelevaa. Vuonna 2015 tapahtui saamelaisten kannalta hyvin tärkeitä kansallisia tapahtumia, joista Yle Sápmi onnistui uutisoimaan kattavasti, nopeasti ja luotettavasti. Yle Sápmi järjesti uutena palveluna liveseurantoja siten, että toimittaja paikanpäällä kirjoitti reaaliajassa artikkeleita Ylen Sápmin verkkosivuille ja Twitteriin muun muassa saamelaiskäräjien kokouksista.

Saamelaisten mahdollisuudet saada luotettavaa tietoa omalla kielellään ovat parantuneet merkittävästi. Ylen tulisi huomioida Yle Sápmin tuloksellinen toiminta rahoituksessa nykyistä kattavammin ja ottaa huomioon se, että Yle Sápmi täyttää Ylen yhteiskunnallisia velvoitteita muutenkin kuin vain saamen kielten osalta. Yle Sápmi palvelee saamelaisten lisäksi koko suomalaista yhteiskuntaa. Yleisradio on kertomuksessaan tuonut esille, että Yle Sápmin yksi tärkein tavoite on kielen elvyttäminen. Saamelaiskäräjät pitää myös tavoitetta tärkeänä, mutta tavoite ei kuitenkaan ole toteutunut Yle Sápmille osoitetussa rahoituksessa.

Saamelaiskäräjät toteaa, että saamenkielisten ohjelmien, kuten lasten ja nuortenohjelmiston, rahoitusta ei tule tarkastella vain suhteessa saamelaisväestön määrään, vaan ohjelmat soveltuvat myös ruotsin- ja suomenkielisille lapsille ja nuorille. Mikäli ohjelmilla on hyvä lähetysaika, ne voivat tavoittaa laajan joukon lapsia ja nuoria ja lisätä valtaväestön lasten ja nuorten tietoisuutta saamelaisista ja saamelaiskulttuurista sekä lisätä suvaitsevaisuutta.

6. YLE SÁPMIN OHJELMIEN TUOTTAMINEN SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEELLA

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että Yle Sápmi kehittää toimintaansa tuottamalla uutisia ja muita saamenkielisiä ohjelmia yhä enemmän omista lähtökohdistaan.

Yle Sápmin toiminta on keskittynyt pääasiassa Inariin. Enontekiöllä ja Utsjoella toimii toisinaan toimittaja, mutta Sodankylän kunnan Lapin paliskunnan alueella ei ole toimittajia. Saamelaisten kotiseutualue on laaja ja uutistoiminnan keskittyminen Inariin on ongelma sekä uusituotannolle että kielellisesti. Alueet, joissa ei ole omaa toimittajaa, jäävät vähemmälle uutisoinnille tai niistä ei uutisoida ollenkaan. Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että saamelaiset voivat kuulla uutisia oman alueensa tapahtumista omalla saamen kielen murteellaan. Suomessa puhutaan pohjoissaamen itä- ja länsimurteita. Uutistuotannon keskittyminen Inariin merkitsee sitä, että suurin osa pohjoissaamen ohjelmatuotannosta on itämurteista. Tämä on puute kielellisen moninaisuuden ja pohjoissaamen länsimurteen kannalta. Yle Sápmin resursointia ja organisaatiota tulee kehittää siten, että uutisointi kattaisi nykyistä paremmin koko saamelaisten kotiseutualueen ja kielelliset variaatiot.

7. YLE SÁPMIN ÄÄNIARKISTO

Ylen kertomuksessa on tuotu esille, että Yle Sápmin ääniarkiston digitointityö ja saamenkielisen Elävän Arkiston rakentaminen on aloitettu tammikuussa 2016 ja se rahoitetaan nykyisestä budjetista vähentämällä radiotuotantoa. Saamenkielinen Elävä Arkisto avataan saamelaisten kansallispäivänä 2017, kun Suomi täyttää 100 vuotta ja Yle Sápmi 70 vuotta. Tuolloin tulee myös kuluneeksi 100 vuotta saamelaisten ensimmäisestä pohjoismaisesta kokoontumisesta. Saamelaiskäräjät pitää erittäin huolestuttavana sitä, ettei Yle ole osoittanut Yle Sápmille taloudellisia resursseja laajan ääniarkiston digitointityöhön. Yle Sápmin ääniarkistolla on suuri merkitys saamelaisille, mutta myös muille saamen kielestä ja kulttuurista kiinnostuneille. Arkisto on mittaamattoman arvokas. Aineistossa on kertomaperinnettä, musiikkia, kulttuuria, tapoja ja perinteitä. Aineistoa on kolmella saamen kielellä. Saamelaiskäräjät kiirehtii Yle Sápmin ääniarkiston digitoimista ja työtä varten Ylen tulee osoittaa riittävät taloudelliset resurssit.

8. YLE SÁPMIN TOIMITILAT

Vuonna 2014 Yle Sápmin toimitustalossa ilmeni sisäilmaongelma, mikä on aiheuttanut henkilöstön sairastavuutta ja vaikutuksia Yle Sápmin toimintaan. Sisäilmaongelmat ovat jatkuneet ja niitä ei ole saatu korjattua. Yle Sápmi on toiminut kertomusvuonna useissa eri väliaikaistiloissa Inarissa ja Utsjoella. Ylen kertomuksesta ilmenee, että lähetyksiä radiossa, verkossa sekä tv:ssä on jouduttu vähentämään väliaikaisesti aika ajoin. Saamelaiskäräjät pitää välttämättömänä, että Yleisradio järjestää Yle Sápmille viipymättä asianmukaiset toimitilat. Yle Sápmin vuosia jatkunut menestyksellinen ja laadukas kehittämistyö saamelaiskulttuurin ja saamen kielten vahvistajana ei saa pysähtyä tai vaikeutua puutteellisten toimitilojen vuoksi.

Tiina Sanila-Aikio
Puheenjohtaja

Siiri Jomppanen
Kieliturvasihteeri

(Lausunnosta päätti puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio 4.3.2016)

SANASTOA

AOD, AUDIO ON DEMAND
Äänitiedosto, jota voidaan kuunnella suoratoistona internetissä tai jonka käyttäjä voi ladata laitteelleen.

CONNECTED CAR
Verkottunut auto on yleisnimitys kehitykselle, jossa autoon tuodaan tietoverkon kautta ajoturvallisuutta ja -viihtyvyyttä lisääviä palveluja. Mediapalveluja autojen kojelautaan tulee esimerkiksi Android Auto- ja Apple CarPlay -käyttöjärjestelmien kautta.

FEATURE
Feature on muodoltaan ja sisällöltään erityispiirteinen artikkeli tai ohjelma. Se voi myös yhdistellä eri muotoja, kuten reportaasia ja henkilökuvaa. Feature pohjautuu usein johonkin uutistapahtumaan, mutta on uutista ajattomampi ja monipuolisempi. Se taustoittaa ja syventää käsiteltävää aihetta ja pyrkii tarjoamaan lukijoille elämyksiä, tarinoita ja tunteita.

HD-TELEVISIO
High Definition Television, teräväpiirtotelevisio. Teräväpiirtotelevision kuvan tarkkuus eli resoluutio on noin kaksi kertaa tarkempi sekä pysty- että vaakatasossa perinteisiin televisioihin verrattuna.
Jotta teräväpiirtotelevision kuvan laatu olisi parempi, myös ohjelman tuotannon ja lähetyksen pitää olla toteutettu teräväpiirtotekniikalla.

Teräväpiirtolähetysten vastaanotto edellyttää HDTV-viritintä.

INTERNET-TV, NETTI-TV
Internet-verkossa välitettävä televisionomainen palvelu, jota katsotaan miltä tahansa verkkoon liitettävältä videokatseluun sopivalta laitteelta – tv-vastaanottimesta älypuhelimiin. Netti-tv on operaattoreista riippumaton, toisin kuin IPTV.

IPTV-JAKELU, LAAJAKAISTA-TV
IP = Internet Protocol. Teleoperaattorien laajakaistaverkon tarjoama tv-palvelu, jota katsotaan tyypillisesti tv:stä. Vastaanottoon tarvitaan IPTV-vastaanotin.

MARKKINAOSUUS
Markkinaosuus kuvaa osuutta katseluun tai kuunteluun käytetystä ajasta esimerkiksi tietyllä kanavalla. Markkinaosuus kasvaa, mitä enemmän aikaa median käyttäjät viettävät toimijan tarjonnan parissa.

MONIMEDIAINEN
Monimediaisuus tarkoittaa saman sisällön versiointia eri medioihin ja tarinan kertomista kullekin medialle ominaisella tavalla, esimerkkinä saman teoksen julkaiseminen kirjana, kuunnelmana ja tv-esityksenä.

SD-TELEVISIO
Standard Definition Television, vakiintunut television lähetys- ja vastaanottomuoto. Kuvatarkkuuteen liittyvä termi; SD = vakiopiirto (vrt. HD = teräväpiirto).

SECOND SCREEN
Termillä viitataan tilanteeseen, jossa television katsojalla on yhtaikaa käytössään toinen ruutu, esimerkiksi älypuhelin tai tablet-laite, ja katsojan oletetaan seuraavan toiselta ruudulta katsottuun tv-ohjelmaan liittyvää lisäpalvelua.

TAVOITTAVUUS
Tavoittavuus kuvaa, kuinka *moni* kohderyhmästä seuraa mediayhtiön tarjontaa. Tavoittavuutta mittaava luku kasvaa, kun yhä useampi seuraa mediayhtiön tarjontaa – silloinkin, kun kyseisen sisällön tai median parissa käytetään vain vähän aikaa.

TRANSMEDIAINEN
Transmediainen kuvaa tarinaa, jota kerrotaan usean median kautta. Tarinan voi aloittaa esimerkiksi tv-sarjalla ja sitä voi jatkaa radiossa tai vaikka sarjakuvassa.

Tarinan osaksi voidaan kehittää peli tai rakentaa live-tapahtuma. Jokainen yleisön jäsen voi valita, mitä näistä ilmaisumuodoista haluaa seurata tai kokea, ja se vaikuttaa myös kokemukseen. Usein transmediaisiin projekteihin sisältyy myös yleisön mahdollisuus vaikuttaa tarinan kulkuun.

ULTRA HD, 4K-LAATU
Uusin, optimaalista ja yksityiskohtaista HD-laatuista televisiokuvaa tarjoava vastaanottotapa.

VOD, VIDEO ON DEMAND
Videotiedosto, jota voidaan katsella suoratoistona internetissä (engl. streaming).

VR, VIRTUAL REALITY
Virtuaalitodellisuus eli keinotodellisuus on tietokonesimulaation avulla luotu keinotekoinen kolmiulotteinen ympäristö, jossa katsoja kokee olevansa kuvan sisällä. Keinotodellisuuskatselulaitteiden avulla voidaan katsella sekä synteettisiä ympäristöjä (simulaatio) että 360-videoita. Tekniikalla voidaan tuottaa myös keinotekoinen äänimaailma. Keinotodellisuuden kokemiseen käytetään esimerkiksi VR-kypäriä tai -laseja.

ÄLYTELEVISIO (SMART TV, CONNECTED TV)
Äly-TV on yleisnimitys internetiin liitetylle televisiolle. Uusissa televisiovastaanottimissa on usein intertnetliitäntä sisäänrakennettuna ominaisuutena (eri valmistajien tuotenimikkeet vaihtelevat, esim. Smart TV tai Connected TV). Lisäksi on tarjolla nettitikkuja, jotka television HDMI-liittimeen kytkettynä tuovat internet-ominaisuudet kuten ohjelmakatalogin ja laajan kirjon sovelluksia.

Yleisradio Oy
Radiokatu 5
00024 Yleisradio
p. 09 14801
yle.fi/yleisradio
etunimi.sukunimi@yle.fi

Strategia/Talous/Viestintä
Teksti: Kirsi Brück

Taitto: Samuli Alapuranen
Kirjapaino: Kopio Niini 4/2016
ISSN: 1795-0775

yle

Sinun tarinasi